

Josef Prokeš

Na sviňu svět

(povídky ze života)

Přísežně prohlašuji, že osoby i skutečnosti uvedené v následujících příbězích jsou pravdivé. Nic jsem si nevymyslel, a ani bych si vymyslet nesvedl. Prvního anděla letícího nad Brnem mi kdysi v zahrádce pisárecké hospody „Na Střelnici“ ukázal dnes již zesnulý básník Klement Bochořák; další andělé a příběhy se posléze dostavili sami.

autor

Obsah:

- Platím utopence, kafe a rum
- Jedu na přehradu
- Jeskyně
- Na shledanou, paní učitelko
- Holka, svatba bude!
- Nemáš nohy? No a co, jde se dál!
- Sencha se snítkou máty
- Slečno, budete vystupovat?
- Postel s výhledem na Brno
- Pohádka o dvou modrých baňkách
- Finále Slam Poetry
- Dopis
- Bílé Vánoce
- Dravci z Kénigu
- Pendolízinka
- Škrábat brambory s andělem
- Sociologie rodinné pohody
- Tipoval bych ho spíš na prášky
- Babinec
- Skromné radosti starého pána
- Zátíší s ovocem
- Ještě ho tam chvíli nechej
- Svět báječných gólů a božího lyžování
- Sněhurka z SMS
- Pointa za kartón maric
- Ten venkovní svět je stejně zvláštní
- Baby chodijó pozdě
- Ale třeba z toho jednou vyrosteme
- Báseň o kyselém jablíčku
- Až Janíček z hory pojede
- Balkónek s hliněnými vojáčky
- *Epilog*

Platím utopence, kafe a rum

Vycházím z poloprázdné obřadní síně do srpnového vedra a kroky mne samy vedou k hospůdce U Mrtvoly, k tomu přístavu ztroskotaných nadějí čtvrté cenové skupiny. K přistávací rampě zpackaných osudů. Poroučím utopence a černý kafe s tuzemským rumem. Usmívám se. A vzpomínám.

V prvním ročníku strojní fakulty jsem si pochopitelně nebyl vědom přitažlivosti mládenců mého věku a typu pro starší ženy. Vychrtlý čahoun samá ruka samá noha, od jara do podzimu oblečený v pruhovaném hop triku. Dosud napůl panic.

Potykali jsme si s naší třídní na maturitním večírku a snad si i dali přátelskou hubičku v rámci přípitku, ale tím jsem to považoval za vyřízené. Pak jsem ji náhodou potkal kolem Vánoc ve městě a pozvala mne na svažené víno do jednoho ze stánků u náměstí Svobody. Jak že se mi líbí na vysoké škole, budoucímu panu inženýrovi? A jaké mám vzpomínky na naši průmyslovku? Přece na mě nebyli zlí, ona alespoň určitě ne. Dám si ještě dvě deci? Na takového sympatického fešáka by ani zlá být nedokázala. A to i navzdory tomu, že ten její ruský jazyk s literaturou mi moc nevoněly, teď už si to přece můžeme povědět na rovinu.

Při mých nynějších zkušenostech by pro mne směřování celého rozhovoru bylo jednoznačné, tehdy jsem ale zájem o sebe bláhově přičítal své intelektuální jiskřivosti a bezelstně přijal na druhý den pozvání do jejího budoáru, jak se vyjádřila. A přinesl jsem sedmičku červeného.

Pochválila značku vína, nalila a následně mne znale svedla. Jak jsem se styděl za svoje spartakiádní červené trenýrky! A jak za svoji neohrabanost a bonsajovou velikost i tvar svého chlapeckého zařízení!

„Ty trenky mně šila mamka z rusáckýho praporu,“ vysvětloval jsem, balancuje při jejich svlékání na jedné noze.

„Z čeho jiného, Roberte, jsou osobité,“ pochválila je.

„No a to pod nima taky nic moc, já vím,“ konstatoval jsem trpkou skutečností, „já se tak stydím, ale tak!“

„Nemáš se stydět za co, jsi muž jak málokterý jiný, i s malým Kašpárkem se dá zahrát velké divadlo!“ přitáhla si mne blíž a vzala do úst.

Byl jsem z toho jelen. Muž jak málokterý jiný? To si dělá srandu?

„Ty tak úžasně miluješ, to jsem netušila, ach, já se zblázním!“ vzdychala později a začala do rytmu recitovat nějakého Oněgina.

Zkrátka dokázala, že jsem se poprvé cítil jako muž. Ne jak předtím ta potvora Marcela, která mě po diskotéce na Faválu odrovnala dotazem, jestli už souložím, nebo se ještě třesu zimou.

Dopili jsme moji láhev a já jí předestřel svoje neúspěchy u děvčat. Vysvětlila mi, že to nejsou neúspěchy moje, ale právě těch děvčat, jež při svém mládí ještě neumí ocenit skutečného muže. Přinesla další láhev a přiměla mě dokázat, že jsem dvojnásobný muž. Při další flašce a mém pokusu o trojnásobného jsem sice zvadnul jak salát, avšak dokázala to zaonačit tak, abych přesto odcházel s pocitem Diskobola. A příště že už víno nosit nemusím, já sám jsem prý nejlepší dárek. Kdy že vlastně přijdu příště?

Scházel jsem se pak jednou týdně v jejím budoáru. Celých třiatdvacet let, jen s malými přestávkami. Nejprve jsem se s ní chtěl ukazovat na veřejnosti, ale rozmluvila mi to poukazem na skutečnost, že náš vztah je jenom náš.

Měla pravdu. Prorozváděl jsem postupně všechno, co jsem vydělal i zdědil, poslední roky už jsme se spolu ani nemilovali fyzicky. Avšak mohl jsem se jí svěřit se vším: se svými problémy pracovními, se svými neřestmi, se svými láskami i neláskami, se vším. I se svým

balkónkem s hliněnými vojáčky. A díky jejímu pochopení jsem přestál i řádění ježibab Zvoníkových.

Ona se mi časem svěřovala rovněž. Poprvé se vdávala v sedmnácti proto, aby vypadla z domu. Aby byla svou paní a všem ukázala. Podruhé se vdávala z ukrutné lásky, byl krásný jak Václav Voska a hloupý jako poleno. Všechny jí ho záviděly, dokud nepromluvil. Potřetí se vdávala z mrzké vypočítavosti. To fungovalo nejdéle. Ale nikdy to nestálo za mnoho, pravila, až s tebou. Tedy jako se mnou.

Já bych to řekl nějak podobně. Kdyby nic jiného, naučila mne za ta léta číst ruskou literaturu v originále a nestydět se za trenýrky z praporu. Pochopil jsem při ní, že jedinečnost každého lidského vztahu spočívá v jeho dočasnosti.

Nad komínem krematoria vlaje černý závoj a nezbyvá mi než litovat, že štafetu svého poznání nedokážu předat dál, nemám ani komu. Protože pochopení pro člověčí nedokonalost a pomíjivost je obtížně sdělitelné.

Vím, že když to vyslovím, bude z toho kapat sentiment jak z edice Harlequin. Ale přesto: Děkuji, paní profesorko. Platím utopence, kafe a rum.

Jedu na přehradu

Zarazil budík pěstí a hned při prvním pohledu z okna mu bylo jasné, že dnes bude pařák. A on že bude jak trubka stát u kastrólu a míchat polívku. Nebo běhat mistrovi odporného výcviku pro pivo. Na sviňu život, na sviňu svět, roztrásl se bezmocně, vytunelovat je všechny a pak už jen chlastat s děvkama u baru. Někde na Bahamách nebo kde, to je jedno kde.

„Kurvapičapes, jedu na přehradu!“ zavrčel polohlasem.

„Říkals něco, Zděněčku?“

„Nic, babi.“

„Už bys měl vstávat, abys stihl posnídat. Nachystala jsem ti čerstvý rohlíky, schválně jsem pro ně...“

„Jěžiš, babi, nasnídám se až na učňáku v kuchyni, dyť víš, že se klíďobrko můžu nasnídat až na učňáku v kuchyni. Ale dík, ty rohlíky si vezmu!“

Jedu na přehradu, jedu na přehradu, zpívalo to v něm, když se kotil z baráku. Za školu sice chodí jen z teoretické výuky, ale sere pes, dneska zahne i z praxe, dyť takovej pařák a loupat v něm cibul a míchat v něm polívku, to by umožnilo i vola. A je on vůl? Není vůl. Mistr je vůl a vy všichni jste volové.

Sedl na čtyřiačtyřicítka a drandil si to směr Bystrc. Ještě přestup na šalinu, aby dojel až k přístavišti. Slunce už mezi tím popolezlo z mrazáku a vystrkovalo na něj holou prdel. Jo, dneska bude sakra pařák. Kurvapičapes.

Loudal se přes hráz k hospodě U Lva a chroustal rohlíky. Byly opravdu čerstvé a babi je stejně hodná, že se tak stará. Měl by si víc vážit, že se tak stará. Avšak nevážil si a byl kdoví proč roztrpčený na celý ten divný svět okolo; za čtvrt století si to na vrcholu své kariéry nejpoblábnějšího televizního kuchaře-baviče, Mistra Papiňáka, který oslovuje před kamerou kuchtící héřečky familierně MaruškoLibuško, za čtvrt století si to dodatečně u psychologa vydefinuje jako obavu ze ztráty smyslu vlastní existence. Ano, tehdy na přehradě poprvé trýznivě škobrtnul o otázku, jakou si většina populace nepoloží nikdy.

Takhle ráno se kolem vody choulili jen rybáři. Náhle však spatřil dívku se psem. Vlčákem bez vodítka i košíku. Dívku, na jakou se mládenci jeho věku a postavení ani neodvážejí zpřímá pohlédnout. A rázem bylo po roztrpčení na celý svět, rázem bylo po existenciální depresi, po všelijakých adolescentních vymrčenostech. Měla vysoký šasi, kozy trojky, vlastně ne, na takovou krásu nesmí myslet vulgárně. Hnědé manšestrové džínsy na předlouhých nohách, vínově červené plandavé tílko s krátkými rukávy a pod ním ještě jedno

vybledle modré s rukávy dlouhými a pod ním nic. Tomu nic se v knížkách říká ňadra. Povídal čestnářka. Volně rozčesané zlaté vlasy. Kurvapičapes!

Čuměl stydlivě na špičky svých tenisek, když vtom se u nich objevil znenadání psi čenich. A pak že mají psi jemný čich.

„Feno, k noze!“ zavelela.

Čuba disciplinovaně odběhla ke své velitelce. „Neboj, nekouše.“

„Je cvičená?“ užasl nad svojí pohotovou výmluvností. Jenže to přece neřekl on sám, na to by se nikdy před tak krásnou slečnou nezmohl. To za něj vyslovil někdo jiný, někdo společensky protřelý, možná budoucí Mistr Papiňák.

Zasmála se: „Cvičená, a hlavně stará, čtrnáct let, psí babička.“

Slovo babička mu nahodilo řemen další konverzace: „Žrala by rohlík? Dnešní čerstvý.“

„Žrala, ale jenom ode mě.“

Odvážil se na ni zpříma podívat. Dlouhé a ještě delší nohy, dvě tílka a pod nimi ta, no, jak se to slušně, ňadra, že jo, pak zlaté vlasy a zelené oči, kurvapičapes, na čele zlatou hvězdu, ale to už nejspíš blbne na kvadrát. Ale jak by neblbnul na kvadrát, když se na něj usmála! Málem se štěstím pochcal a podal jí zbytek posledního rohlíku.

Vlčáčí babička rohlík slupla a pohlédla na něj vyčkávavě. Říkals něco, Zděněčku?

„A když je teda cvičená, co umí?“

Dívka psovi hodila klacík, ten byl přinesen zpět s noblesou až varietní. Čuba byla v oboru přinášení klacíků pořád ještě stará dáma na úrovni.

To už pokračovali všichni tři pospolu k Sokolskému koupališti. Samou radostí nevěděl, co vlastně mele, hleděl střídavě na psa a na špičky svých smrdutých tenisek. Nezdrhnout z odborného výcviku, teď by stál u hrnce s polívkou! Fena poklusávala před nimi, povlávala ocasem a tu a tam se ohlédla.

Na Sokoláku právě otvírali kiosek. Rozvaloval se u něj pouze štamgast Rudi Kovanda a lemtal mlčky zvětralé pivo.

„Posadíme se taky?“ navrhla.

Jako kdyby jej od vody ovanul chlad: „Posadíme,“ souhlasil.

Hleděli na hladinu přehradní nádrže zaneřádnou sinicemi a přesto pro všechny obyvatele Brna stále tolik jímavou.

„Co ještě fena umí?“ zeptal se nad první napěněnou desítkou.

„Ještě umí dej pac, zkus to.“

„Dej pac,“ potřásl si babiččinou packou.

S úžasem se slyšel vyprávět, že se učí v oboru kuchař, ale že by chtěl raději působit v televizi. A že uvažuje nad smyslem svého života. A že mu páchnou nohy a že furt durch myslí na holky a dělá si to třikrát denně sám. Že zná ještě jednoho cvičeného psa, toho od spolužáka z Podnásepni. Nikdo ale neví, kolik je tomu psovi vlastně let. Bude to nejspíš taky dědeček a je zajímavé, že spolužák svého psa oslovuje podobně jako ona jenom pse, jméno mu nedal.

Pak se nějak stalo, že viděl dívku běžet lesem a smyslně sedět na mysliveckém posedu a její fena byla dekorativně rozložena pod žebříkem. Celý výjev nasvícen paprsky slunce filtrovanými skrze listí stromů. Stříh.

Potom vesloval na lodičce doprostřed přehrady a tam se dlaní mazlil s vlnami, s dívčinými zlatými vlasy, s tuleněm i fenou, ti všichni se navzdory řasám koupali v zelené vodě, jeden moment dokonce pohládl i mužskou tvář: „Promiňte, že ruším,“ omluvila se, „já se tu onehdy utopil a právě jsem vyploval.“

„To nic,“ nedal se vyrušit ze svého dolce far niente „co nevidět vás přehradní stráž vyloví a převezve na patologii. Mohu vás opět potopit?“

Utonulec neprotestoval a tak jej opět zasunul do hlubin. Vyvalily se vlny zdola.

Dívka mu pak na loďce udělila masáž hlavy a ramen. Ležel na zádech s nohama nad hladinou, ona seděla za ním, slunce mu za víčky zavřených očí pořádalo ohňostroj, stará fena se tulila k jeho boku. Stříh.

Pak si dvě malé školačky ze sněhu uplácaly zmrzlinu, polily ji džusíkem od svačinky, a zmrzlinu střídavě lízaly a šťastně se culily. Ale to už musí být z jiné povídky, to sem přece nepatří.

Probudil se v přírodní galerii dřevěných soch na pláži před hlavním přístavištěm. A celý život jej už bolela namasírovaná ramena. A kolik let, když se usmál, dostával tik do namasírovaných lícních svalů.

Na zpáteční cestě tramvají ještě dostal přes držku od tlupy hololebých bijců, jen tak, aby se mládenci pobavili. A aby na ně tak blbě nečušel.

Vážně jel na přehradu, přemítal, když mu ve špitále U Svaté Anny sešívali hlavu a rovnali nos. Ale stejně to bylo k sežrání. Ty nohy, ty vlasy, ty oči, ta řadra, ta fena...

Za několik dní mu mistr odborného výcviku ráno při nástupu do zaměstnání předal pohlednici psa aportujícího klacik na louce plné kvítí:

„Nekuda, tohle ti došlo poštou, ty blbečku uslintanej. Nějaká fena tě pozdravuje, ha-ha! Aspoň zavři hubu, když se divíš.“

Adresa byla správná a pozdrav sám sestával jen ze dvou slov: haf-haf!

Angličanům štěkají psi bau-wau a Indům buk-buk, dala se slyšet kdysi češtinářka. A Sumerům prý štěkali nab-nab! Byla to sice učitelka, ale nebyla blbá. Rajtovala na přechodnicích a chytil od ní flastra každý, kdo řekl ty řadra místo ta řadra a kdo vypustil z huby slovo samozřejmě. Škoda, že přestala učit, vyhrála prý v loterii, povídal kdosi. Lidi toho nakecají.

Takže dostal čumkartu od české feny: haf-haf.

Na sviňu život, na sviňu svět, blbečku uslintanej, haf-haf. Ale stejně je ten život i svět supr špic. A nejhezčí holky jsou z Králového Pole.

Jeskyně

Zná Holanovu básnickou jeskyni slov, ale do opravdové jeskyně jede poprvé. Had I a cave... Spolužák Mirek nedávno totiž objevil půvaby speleologie a nabídl mu, aby s ním jednu skalní díru okoštoval. Proč ne. Taková nabídka se přece neodmítá.

Takže do báglu sbalit holínky, dosluhující montérky a pod ně jégrovky, nahoru přilbu, se kterou jezdí na tandemovém kole. V takové strůži bude nejspíš vypadat jak desperát, což opravdu je. Pasáček bitů a netopýrů.

Mirek přijíždí i se svojí dívkou, ještě je tedy oba před společnou výpravou do nitra Země pohostí speciálním tibetským čajem ze sušeného lamího trusu nebo z čeho. Chuť i vůně tomu nasvědčují. Na čichové vjemy je vůbec přeborník, pozná třeba nosem, kdo byl před okamžikem v místnosti.

V autě si dívka dobírá Mirka, že za jeho velkým zadkem by se jakoukoli průrvou protáhla i s krosnou na zádech. Dívka je příjemně cítit dětským toaletním mýdlem, Mirek se naplácal vodou po holení Gold s originální pánskou vůní typu whisky. Spolu s jeho přirozeným pižmem je to kombinace právě tak do jeskyně.

„Těšíš se, Juro?“

„Strašně.“

„Kdyby došly baterie, přebíráš velení. Plán jsi nastudoval?“

„Plán mám tady,“ klepe si na čelo. „Kromě toho budu z děravé kapsy trusit mák, takže se můžeme vrátit zpět po něm.“

„To je prozíravé,“ chválí dívka.

I Mirek se přidává: „Jsi rafinovaný jak cukr.“

„Mínotaurova škola,“ míní, „ještě mám taky kurz veslování skrze Styx tam i zpět a dva semestry věštění v Delfách. O diplomu psouvoda nemluvě.“

Inu, cestou je veselo, jak má být. Vždyť mladým lidem humor sluší jak příslovečnému psovi uši.

U odstaveného auta v hlubokém hvozdu Moravského krasu se převléknou a Mirek drží přednášku o druzích jeskyní. Rozeznává turistické, pak chodbičkové a jiné, ta jejich se prý nazývá plazivka.

Sama díra je vysoko ve stráni, a navíc zamaskována křovinami, takže by ji tam nikdo nehledal. Lezou po čtyřech dovnitř v pořadí Mirek, Jiří, dívka. Jíl spolu s vlhkem vydávají zemitou vůni, dozvuk je tvrdší než v místnosti.

„Takovou tmou jsem v životě neviděla,“ ozývá se za ním.

Mirek vpředu odpovídá: „Stejná tma jako každá jiná, jen v tom tichu člověk slyší sám sebe.“

Zpočátku se instinktivně vyhýbá loužím pod sebou, po chvíli v nich ale třeba naplno a nachází v tom jakousi zvrácenou rozkoš. Rozkoš dítěte z objevování světa, který dospělým nejspíš nebude po chuti. Jako kdyby kousl do suchého psího hovínka.

Orientuje se nikoli podle plánu jeskyně, třebaže ho má neustále na paměti, ale spíše podle instinktu vybublávajícího odkudsi ze spodních pater jeho psychiky. Uvědomuje si, že by zde chtěl být sám. Ohmatat si v klidu všechny dutiny a výstupky. Najednou mu začíná vadit křečovitě žertování jeho přátel.

„Tohle vede kam?“ táže se Mirka, když vyhmátne otvor na plánu označený jen šrafovaně.

„Nevím, nikdo se tam ještě neprotáhl, asi slepá ulička. Navíc nahoře v tomhle směru teče potok a mohl by nepříjemně prosakovat. Nemusíme taky lézt do každé díry.“

Prozkoumají jeskyni křížem krážem, někde se mohou dokonce postavit, jinde musí vleže vycouvat. Jsou mokří, špinaví, spokojení. Vyvální v bahně. Na cestě zpět k autu z nich opadávají kusy bláta.

Již převlečení pak dojedou na koleje a on vyhodí zasviněné montérky rovnou do odpadkového kontejneru. Ale druhý den si v prodejně pracovních oděvů kousek od fakulty koupí overal. A v pátek odpoledne se veřejnou dopravou přemístí znovu k jeskyni, v batohu má spací pytel, termosku s čajem, jídlo, lano. Je sám a je večer. Převléká se do overalu. Stojí před svou jeskyní. Noří se do ní a mozek přečpaný vzděláním, vši tou akademickou inteligencí, tenhle mozek nechává venku. Sází na instinkt, na svoji prostorovou orientaci. Zde se nic nemění, není to jak na ulici, kde je dennodenně otloukán o nové a nové nepředvídané překážky. Zopakuje si zvolna první seznamovací túru, teď již bez vtipkování přátel, avšak myslí na dosud neprozkoumanou slepou uličku. V noci za ním nikdo nepoleze. Je opravdu sám se sebou. Jak je to příjemné po permanentním stresu kolejniho bydlení, po nepřestajném martyriu poslucháren, chodeb, laboratoří a ulic. Může dosytosti relaxovat. Chtěl by tu mít jen svého bratra. Aby mu dokázal, že i jako nevidomý může být někde svrchovaným vládcem. Začíná meditovat.

Ale ještě ne, ještě na něj čeká otvor, kterým dosud nikdo neproklonul. Batoh se spacákem balí do co nejužší roličky a přivazuje k jednomu konci lana, konec druhý naváže na kotník své nohy. A souká se do neznáma. Prožívá znovu ten důvěrně známý pocit ze snů, kdy se úporně tlačí úzkou štěrbinou ze tmy za světlem. Sigmund Freud by možná diagnostikoval pocit z porodu, ale Sigmundů Freudů se na něm už popáslo dost. Teď je to skutečnost. Buď do svého světa vstoupí, nebo tady pojde. Už ví, proč má tak úzká ramena. Úplně vydechne, aby se co nejvíce zúžil. Rve se kupředu šroubovitým pohybem trupu, láme si nehty o skálu, přesto uvízne a nemůže ani vpřed, ani vzad. Vzad by nešel. Pouze vpřed. Za světlem. Nesmí si odpočinout, nesmí povolit napětí svalů, musí, musí, musí.

A ono to najednou jde. Dostává se kupředu, brána se pootevívá, ještě a ještě, už může volně dýchat, ještě a znovu a dost. Uvolňuje se a koupe v potu. Cítí, jak vzduch kolem něj proudí, takže tam vpředu musí být nějaký průduch. Už klidný se po chvíli plazí dál.

Najednou je v jeskyni, sedá si, vstává. Rozpřahuje ruce. V extázi prvně zkoumá svůj prostor. Někde nad ním musí být komín, průrva k nebesům, protože slyší pištění netopýrů i svist jejich křídel. Je napumpovaný adrenalinem, zkouší prsty vyťukat do okolní skály hymnus téhle chvíle. Za lano přitáhne batoh se spacím pytle a věcmi na převlečení. Rozkládá svoji slepeckou hůl a oťukává s ní prostor nad sebou i kolem. Když zjišťuje, že jeho jeskyně vede dvěma dalšími chodbami dál, uléhá k spánku. Ví, že našel svoje místo, kde čas tiká jinak a prostor je průnikem jiných světů. Je zde v bezpečí, je doma.

Kdesi hluboko pod sebou však zaslechne nepatrné škrábání čehosi zlověstného. Co se k němu prohryzává kamením.

Na shledanou, paní učitelko

Stála poblíž zastávky autobusu a pozorovala tu dvojici mladých lidí s krosnami na zádech. Postupně se na něco ptali ostatních cestujících, ale nikdo jim nedával uspokojující odpověď. Bylo zřejmé, že již rezignovali, když vtom se dívka pohledem obrátila i na ni. Neodvrátila oči, a tak se děvče osmělilo a přistoupilo k ní:

„Dobrý den, nekoupila byste si stravenky za dvě stě korun? Není tady bankomat a my nemáme na autobus.“

S úsměvem zalovila v peněžence: „Kvůli dvěma stokorunám nezchudnu. Stravenky si nechejte, mám obědy ve školní jídelně.“

Autobus právě přijížděl, dívka jí v rozpacích děkovala, když vtom její mládenec vykotal jakýsi lístek:

„Tak si od nás vezměte aspoň tiket Sazky za sto sedmdesát korun, třeba vyhraje jackpot. Vsadil jsem to jako svatební dar, ale štěstí sedá na ještě většího vola, než jsem já. Tím nemyslím nikoho osobně. Třeba budete mít vážně štěstí. A díky!“

Odfrčeli autobusem a ona si lístek zastrčila do peněženky místo dvoustovky. U stánku si potom koupila párek v rohlíku. Bylo jí tuze blaze, neboť dobré skutky hřejí.

Za pár dní pak při přeblikávání televizních programů čekala na slosování, tiket ležel před ní na stolku. Zajisté bylo naivní domnívat se, že by zrovínka ona mohla vyhrát, podobné náhody se přece dějí pouze v laciných seriálech. Bylo to ale vzrušující a stará osamělá žena si podobnou dětinskost už z trucu dopřát může.

Nějak zadřímala, když jí probral jemný stisk ruky. Proboha, kde se ten dlouhovlasý zrzek se zelenýma očima a s křídélky na zádech vedle ní vzal? Posunkem ukázal na obrazovku a usmál se. První číslo padlo a hoch poklepal podivně bílým prstem na stejné numero v tiketu. Druhé číslo padlo a zase je měla. Třetí číslo padlo, jakbysmet. Byla jak v Jiříkově vidění, mladík se pořád usmíval, držel ji za ruku - a ona opravdu vyhrála jackpot. To ale přece nemůže být pravda, obzvláště když přeludný jinoch opět zmizel. Nechala tiketem a v polospánku na obrazovce sledovala jakési detektivní vyšetřování čehosi, dokud neusnula.

Druhý den jí to nedalo a při návratu ze školy si koupila noviny, ve kterých slosovaná čísla byla otištěna jak se říká černé na bílém. Doma si pak dlouho vařila čaj, zalávala květiny a všemožně oddalovala chvíli, kdy si nasadí brýle a v klidu porovná čísla z novin se svým tiketem. Konečně tak učinila a nastojte, pámbičku na nebíčku, ono to sedělo jak pozadí na hrnci, měla všechno. Pobryndala se čajem, jak se jí trásly ruce. Pořád tomu ale nechtěla věřit, bude to nejspíš nějaký nejapný žert nebo cosi jako skrytá kamera.

Jenže to pravda byla, jak si ověřila v následujících dnech.

Zamířila do sběrný sázek, aby se poinformovala. Na terminálu jí vyhledali, že skutečně vyhrála. Pak se hodila marod a odjela vlakem do Prahy, kde uplatnila svůj nárok ve vysočanské budově Sazky. Pověření pracovníci ověřili její tiket i totožnost a příjemně ji překvapili sdělením, že se výhry nedaní. Pak jí přímo na místě vyplatili pět set tisíc korun v hotovosti.

Svoji výhru ponechala v anonymitě a počkala si, až na její konto v bance, kam jí byl poukazován učitelský plat a kde si nechávala strhávat na důchodové připojištění, naběhla za dva měsíce obludná částka. Byla staropanenskou učitelkou, ale současně i mnohonásobnou milionářkou! Pámbíčku na nebičku.

Ve škole si jejího rozrušení nikdo ani nevšiml. Kdo by si taky všiml úci po klimakteriu, která šilhá po důchodu a třese se, aby ji pan ředitel v důsledku permanentního úbytku žáků nepropustil. Která drží ústa a krok za každého režimu a za každého direktora. Která pětáctyřicet minut musí udržet křidu a moč, což jediné se od ní vyžaduje co do kvalifikace i mravního profilu. Která souhlasí s tím, že je považována za starou krávu blbou. Která si doma čte Boženu Němcovou a Karla Matěje Čapka-Choda.

Ráno nastoupila do procesu jako vždy. Učila s jakýmsi vnitřním jasem, její díkce byla prosta všeho mentorování a žáci to kupodivu vycítili. I ti největší neposluchové ji dnes poprvé skutečně vnímali a ona si to vychutnávala.

„Boženko, s tebou se něco děje!“ neušlo přece jen kolegyni o přestávce před poslední hodinou. Když předtím sama mrskla učebnicí o stůl a ječela, jak že jsou ty děcka blbíí. Říká jim to už čtyřicet let pořáde dokola, a jako když hrách na stěnu hází.

„Možná se opravdu něco děje,“ opáčila.

„No jo, Božka, vždyť ty teď jdeš do devítky. Už sis vzala diazepam?“

„Nevzala.“

„Jestli ti došel, vem si z mého a zapij to becherovkou. A běž tam o pět minut pozdě, ať si zkrátíš to utrpení.“

Devátáci byli zpočátku příšerní jako vždy. Kam půjdou po skončení základní povinné docházky, o tom už bylo rozhodnuto, takže přežívali do prázdnin a ze všech sil se snažili ztrpčit učitelům jejich sluhovský úděl.

Vstoupila do jámy lvové přesně se zazvoněním a třebaže zrovna ne s úsměvem na rtech, alespoň s klidem v duši. Už se jich nebála a oni to poznali. Nevyžadovala dnes po nich pozdrav povstáním, nekontrolovala prezenci, třídní knihu nechala zavřenou. Usedla za svůj stůl a položila na něj ruce dlaněmi dolů. Tichým hlasem začala vzpomínat, jaké to bylo, když byla v jejich věku. Proč chtěla být učitelkou. Jaké to bylo být učitelkou. Žák Nekuda sice jako vždycky spadl ze židle, tentokrát se však jeho obligátní žertík nesetkal s obdivem ostatních spolužáků. Žák Nekuda byl přijat do učebního oboru kuchař, a měl ji tudíž na salámu. Zakončila svoji konfesi tím, jaké to je být starou učitelkou.

Zazvonil konec vyučovací hodiny a devátáci nezačali ječet a mlátit židlemi, nehrnuli se ke dveřím. Seděli, hleděli na ni.

Vstala a lapidárně shrnula své pedagogické vyznání: „Můžete mi, žáci, políbit zadek. Hezky zdroboučka. Všichni dohromady a každý zvlášť.“

Zamířila rovnou do ředitelny.

„Dobrý den, pane řediteli. Jdu vás potěšit tím, že zítra už nepřijdu. Chci vám již dlouho sdělit, že jste bezpáteřný Narcis a působit pod vámi je pro člověka utrpení.“

Serval si z nosu brýle, povstal za svým olbřímím stolem a nadechl se: „Na mé škole jste skončila, to si pište. A postarám se...“

„Polibte mi zadek, pane řediteli.“ Zavřela za sebou kultivovaně, přece nebude mlátit dveřmi jak hysterická hokyně.

U východu z budovy se střetla právě s žákem Nekudou. Otevřel jí dveře a prvně v životě ji pozdravil:

„Na shledanou, paní učitelko.“

Otočila se k němu: „Ty mi, Nekudo, obzvláště polib prdel!“

Zdržela se dalších komentářů, aby její finální rozloučení mělo prostor sémanticky vyzníti. Nekuda si vychutnává svoji pubertu, uvědomila si, a jeho chování je vlastně přirozené; vždyť od koho by měl pochytit úctu k mateřskému jazyku, ke starým lidem a starým hodnotám, zvláště když se to všechno sametovým pšoukem pro podobné Nekudy k nerozlišení promíchalo. Minula ohavnou sochu pionýrky s holubící míru. V duchu na plánu Brna vbodla kružítko do jejich školy a opsala kružnici, do které již nikdy nevkročí.

Kdyby paní ministryně zítra zrušila celý resort školství, nehnula by ani brvou. Rodiče by si svoje potomky učili sami, když už si je nakrásně pořídili a pobírají na ně přídavky.

V knihkupectví u Barviče a Novotného zakoupila nového Viewegha a usedla s ním v nové cukrárně na Jakubském náměstí. Za sklem spěchali noví lidé vydělávat peníze. Ona si poručila vídeňskou kávu bez cukru a broskvový řez.

A rozhodla se, že si pořídí psa. Nebo šarmantního milence s interesantně prošedivělými skráněmi? Nebo soukromou školu? Vyžadovala by u žáků odpovídající tvary přechodníků, namísto můžu by říkali mohu, bazírovala by na spisovné podobě shody mezi přívlastkem a podstatným jménem u neutra v množném čísle a zapověděla by jim v řeči užívat modální částici *samozřejmě*. Ta prožluklá částice vznikla z příslovce a funguje jako expletivum, výplňkové parazitní slovo, jehož význam je silně oslaben a v mluvním projevu slouží vlastně jen jako signál, že mluvčí plánuje pokračovat v komunikaci, ale momentálně neví jak. Částicí *samozřejmě* si zajišťuje čas na rozmyšlenou a zároveň i to, aby mu někdo nevstoupil do jeho repliky. Jenomže si sama uvědomovala, že hodnocení rozbujelosti čehokoli v jazyce je vždy do značné míry subjektivní a v tomto případě jde nejspíše pouze o její puristickou libůstku. Musela by se nejprve ptát, co je norma v jakých typech projevů, a teprve pak sledovat eventuální odchylky od ní. Mohla by se vlastně věnovat současnému stavu mateřského jazyka. Vědecky. Měla by nadosmrtní o práci vystaráno. Mohla by toho tolik, tolik! Vlastně může!!!

Ve fantazii sestavovala inzerát a do taktu si dirigovala lžičkou od kafička: ZÁMOŽNÁ DÁMA V NEJLEPŠÍCH LETECH UVÍTÁ SEZNÁMENÍ S DISTINGOVANÝM PÁNEM ZNALÝM MATEŘSKÉHO JAZYKA, KTERÝ BY SPOLEČNĚ S NÍ VYCHUTNÁVAL KULTURU, CESTOVÁNÍ A KRÁSY ŽIVOTA. Značka: PEDAGOG VYLOUČEN.

„Ten broskvový řez ještě jednou,“ objednala si rozšafně. „A na pití máte kromě kávy ještě co?“

Holka, svatba bude!

...já vím, že po chlapovi nemůžu chtít, aby si pamatoval výročí seznámení, zvláště ne po tolika letech. Nebo aby mně nosil kytky, co já vím. Ženská dnes aby byla ráda, když ji muž netluče. Ale kdyby aspoň, co já vím, něco! Kdyby dal najevo. Že ke mně touží získat přístupová práva.

On za to ale nemůže. On je, abys věděla, je vědec. Vědec s velkou perspektivou, jak mi to hned na začátku vysvětlila jeho maminka. To ještě studoval vysokou školu, takže neměl vůbec kdy jít se mnou někam. Kam taky, že? Na nějaké kulturní spamy není, takové tyátky ho živit nebudou. Je na seriózní práci.

Do hospody? No tak do hospody už vůbec ne! Není přece nad poctivou domácí stravou, zvláště když má z celé té vědy pokažený žaludek a v práci vedle počítače spacák. No a na pivo, to už tuplem ne. Na pivo nikdy nebyl, za á mu nechutná a za bé je to ztracený čas. Pivo! Co by si u piva s kým povídal.

Jistě že u mne v garsonce občas přespal, co by nepřespal, ale aby o tom jeho maminka nevěděla. Jeho maminka totiž tyhle volné mravy neschvaluje. Takže si jako protáhl školení. Hlavně u mě ale spal, když se mu doma polámal počítač. To přišel na celý zbytek noci a vzal si do postele notebook. Jasně že snědl, co jsem mu navařila, co by nesnědl. Nikdy jsem to sice nesvedla tak výtečně ochutit jako jeho maminka, ale přemohl se. Aby mně udělal radost. Tak se snažil, aby náš vztah konvergoval, abychom spolu byli kompatibilní.

Když promoval na pana magistra, nechala jsem pro něj ušít oblek. Hanbou bych se propadla, kdyby stál na pódiu v obleku od maturity. Oblékl si nakonec ale ten nový od maminky, takže má teď ve skříni dva. Unosí je po konferencích a po grantech, když je teď dokonce doktor.

Ne, ordinaci nemá nikde, i z informatiky může být přece doktor. Pí ejč dý se to čte a je to mezinárodně uznávaný titul. Ten za komunistů nebyl. Takový pí ejč dý z informačních technologií už má nadosmrti vystaráno, o takového se všude perou.

Cože, smysl pro humor? Ten on by mohl rozdávat! Tři zastávky přešel v tramvaji zavěšený za nohy hlavou dolů! Říkají tomu s kolegy jezdit na netopýra. A nedávno, nedávno celou noc hráli takovou hru se zašifrovanými dopisy po celém Brně. Ne, já tu hru s nimi nehrála, na ni bych neměla. A vtipy? Darmo mluvit, co ten zná vtipů, dláždit by mohl těmi vtipy! No jaké. Třeba jak jeden ekonom, strojař a informatik jedou autem a to auto zničehožnic zastaví, kucká a rachotí, ale ne a ne se znovu rozjet. Ekonom povídá: zavoláme automechanika! Strojař povídá: zkusíme to spravit sami! A informatik povídá: vystoupíme a znovu nastoupíme! No já taky nevím, co je na tom legračního, ale on se vždycky tolik směje, když to dává k lepšímu.

Co ještě dává k lepšímu? Na večírku třeba? Když na nějakou párty mocí mermo musíme, tak on si tam spíš někde v koutku čte odbornou literaturu. A když má ve společnosti promluvit, hovoří o programovacích jazycích. Nebo se s někým pohádá. On je totiž zásadový a na svoje zásady nedá dopustit. Tak vychová i svého syna.

Kdyby to byla dcera? Bude to syn a bude informatikem jako on! Tak rozhodl. Vystuduje rovněž na červený diplom a jako otec vystaví na svých webových stránkách celý svůj prospěch od prvního ročníku do státnic. Samé jedničky. Ani jedna dvojka. Takoví lidé budou řídit Evropskou unii. A zakážou všechny pavědy, jejichž výsledky nelze kvantifikovat a algoritmizovat. Všelijaké ty psychologie a filozofie.

Sport? Dali jsme se společně na speleologii, to je takové vzrušující do jeskyní lezení. Dokonce jsme nedávno vzali na výpravu i Mirkova nevidomého spolužáka Jirku Peška. To víš, informatikové jsou vysazení na adrenalinové sporty.

Umění? O umění on se zajímá velmi, vlastně je sám umělec. Na serveru Písmák pravidelně umisťuje své akrostichy a literární křížovky. Mají ohromný ohlas. Nedávno přes ty básničky ukecal septimánku z Prahy, přijela za ním až do Brna a představ si, komunikovala s okolím výhradně prostřednictvím maňáskového medvídky. Když si objednávala matonku, objednával vlastně medvídek. Když stavěla taxík, mával medvídek. No není to půvabné? Je to půvabné!

Ale proč ti vlastně volám. Tragédie! Jeho maminka včera zemřela. Ráno ji našel v posteli studenou. A dnes mi nabídl sňatek. Po těch letech. A víš, co přinesl jako zasnubní dar? Maminčinu ručně psanou kuchařku. Smaže elektronickou milenku, vymaže všechny ženy na svém harddisku a přestane úplně pařit hry, to mi svatosvatě slíbil, budeme žít výhradně jeden pro druhého. Jako dvě hrdličky.

Máš e-mailovou adresu? Svatební oznámení rozešleme totiž elektronicky, vlastně smuteční taky. Chtěl rovněž paralelizovat algoritmus pohřbu i svatby a optimalizovat jejich průběh. Ale to jsem mu přece jen rozmluvila. I když zbytky ze smuteční hostiny se při veselce upotřebit můžou, máme přece mrazák. Takže, holka, svatba bude!

Ale promiň, že já jen o sobě, co ten tvůj právník, pořád močí do umyvadla?

Nemáš nohy? No a co, jde se dál!

„Já jsem tak rád, sestři, nevěřila byste, jak já jsem rád! Včera se mně, představte si jen, podařilo se mně včera pohnout prostředníkem levé ruky se mně podařilo! Říkala rehabilitační. To bych s tou rukou levou možná dokázal i na klávesnici a kdoví, snad i s myší. Sestři! To by byl život! To bych vám pak v jednom kuse psal mejly a esemesky, sestři.“

Odložila jeho použitou mísu a utírala mu zadek: „O čem bys mně tak psal, že byla k obědu dušená mrkev?“

„Třeba! Proč ne? Dušená mrkev je dobrá!“

Všimla si, že mu ze zavřených očí tečou slzy. Utřela mu je papírovým ubrouskem a zalhala: „Ta ruka se určitě hýbat bude, Kryštofe, a nebudeš psát mně, staré ženské, ale mladým děvčatům. Nějaká Sněhurka se najde.“

„Mladý děvčata na mě kašlou, sestři,“ odpověděl tiše po chvíli mlčení, „vždycky na mě kašlaly.“ Pak otevřel oči a rozzářil se: „Ale schválně, všimla jste si, jak ráno, ještě před teplotama a injekcema, jak ráno zpívají ptáci? To je krása, sestři, velká krása. Ti ptáci jako myslím.“

Zkontrolovala mu kapačku a urovnala pokrývku nad pahýly dolních končetin. Jakkoli byla za ta léta v nemocnici profesionálně otrlá, bylo jí toho kluka líto. Vymazlený spratek z vily v Masarykově čtvrti, který roupama nevěděl co by. Tenis, lyžování na ledovcích, vlastní kůň v jízdárně, motorka, auto. Matka soudkyně, otec vyhlášený architekt, oba věčně v luftu, takže si vykupovali přízeň jediného potomka penězi. A ten pitomec těsně před maturitou neunesl kopačky od své první lásky a narval to schválně autem do zdi. Nějak tak to pochytala od ošetřujícího lékaře a psycholožky.

„A co spolužáci, kamarádi, Kryštofe, stavil se tu někdo?“ zkusila jej po dlouhé odmlce rozmluvit, jak je to učili na školení.

„Oni nemají čas, sestři. To víte, poslední středoškolské prázdniny, brigády...“

„Tys byl někdy na brigádě, Kryštofe?“ neodpustila si.

Nadechl a vydechl. Pochopil: „Nebyl, neměl jsem to zapotřebí,“ spolkl další komentář.

„A ta tvoje dívenka, co se s tebou rozešla, ta na brigádě byla?“ velmi dobře si uvědomovala, že podobná konverzace by ji mohla stát místo, kdyby se o ní dozvěděla Kryštofova matinka nebo staniční sestra nebo primář.

„Mohla byste mi snížit podložku pod hlavou?“

Ovládacím knoflíkem mu vyhověla. Hleděl do stropu. Mlčel.

Otočila se k odchodu.

„Byla!“ řekl.

Zaváhala a vrátila se k němu.

„Já vím, byla a já nebyl,“ soukal ze sebe překotně, „nejspíš v tom to vězelo. V blbě brigádě.“ Dokázal se jí podívat do očí. „Však jsem si to vyžral, sestři, nemyslíte? Vyžral jaksepatří.“

„První vyžrání z kapsy vyhání,“ opáčila zkušeně. „Nemáš nohy? No a co, jde se dál! Takových děvčat ještě bude... a brigád? Brigád si taky užiješ, kdyby jen brigád.“

Pochybovačně mlčel.

„Krucinál, chlape!“ sklonila se k němu, „Zrak máš, sluch máš, chuť máš i čich máš, jenom ten hmat jaksi... do včerejška. Chceš pustit televizi nebo přehrávač?“

„Pusťte mně poslední cédečko Dravců z Kénigu, když už.“

Pustila a odešla obsloužit další pacienty. Ty méně prominentní, kteří neleželi na pokoji sami. Ale cítila zřetelně, jak v ní narůstá podivná nervozita. S vypětím všech sil se vydržela do konce služby s nikým nepohádat a v trolejbusu cestou domů míru její psychické odolnosti

dovršíl neurvalec, který jí v tlačnici utrhl knoflík u kabátu. Aby neseřvala manžela nebo syna, odešla nakoupit a seřvala pokladní. Nejméně měsíc bude muset chodit do jiného obchodu.

„Co bylo ve škole, Kryštofe?“ ptala se při večeři syna.

Ani nezvedl oči od časopisu Score: „Nic.“

„A s tebou?“ zeptala se manžela.

„Nic,“ dál četl svůj Blesk, „kdo myslíš, že přijme chlapa s padesátkou na krku?“

„Vlastně jo,“ ozval se syn, „potřebuju lyžařské vybavení, jedeme se školou na zimní výcvikový kurz.“

„Na lyžařské vybavení nemáme, ani na zimní výcvikový kurz nemáme, takže pojeděš do prdele a stavíš se v řiti,“ vysvětlil chlapci otec.

Při sledování televize pak večer na okamžik zavřela oči a do hluku všeho toho střílení samopalů a kvílení pneumatik se v duchu modlila: Děkuji ti, Pane Bože, že jsme všichni doma zdraví. A náhle jasně viděla, jak nad postelí Kryštofa, toho nemocničního Kryštofa se zlomenou páteří a od krku dolů nepohyblivého, Kryštofa s prognózou doživotní bezmocnosti, jak nad jeho postelí letí anděl.

„Nemáš nohy? No a co, jde se dál, hihi!“ praví ten anděl a stoupá mřížkou klimatizace zpět k nebesům.

Sencha se snítkou máty

Ještě za tmy jej probudilo zatíkáni prvního ptáka. A znovu. Před několika lety by je přepsal do flétnové partitury a připadal by si málem jako Janáček. Dnes má ale celou uměleckou hudbu kdesi v patě, jakož konec konců i onu nonartificiální. Na vestě má muziku jako takovou, na chvostu má sám sebe se všemi laureáty a zasloužilými. Jak je úlevné poslouchat prvního ptáka jen pro radost z prvního ptáka. Jak je slastné válet se v pelechu, vnímat praskání krovu, šramot kun ve střeše, vychutnávat largo zapáleného kachlového sporáku a fugu větru v korunách stromů. Kristenanebi a bubláni vroucí vody – to už je ale příliš, to už je Rachmaninovův klavír!

Vstal tak svěží, jako již dlouho ne. Po obvyklé bolesti hlavy ani památky, revmatické rameno se nekonalo. Přehopkal dosud temný dvorek a mužně se rozkročil nad hlubinou potoka. Bohatýrsky si přitom uprdl; věděl s určitostí, že je před ním krásný den. Mohl si pospat, může si pospat! Může ráno co ráno do sytosti chrnět dnes jako zítra jako na věčné časy a nikdy jinak.

V kuchyni zalil čaj a vynesl hrnek ven ke stolu u zahradního krbu. Sporák nechá vyhasnout, vždyť jej zapálil pouze z radosti nad zvukem a vůní hořícího dřeva, z obmyslné rozkoše vody přivedené do varu plameny pod bachratým čajníkem. Noc tíhla k úsvitu, temně modré nebe sinalo, jítro začínalo být slézově růžové. Kdesi za horizontem se klubalo slunce; spíše tušil nežli viděl žhavé uhlíky prvních červánků. V hluboké výši nebe blikaly světlušky leteckého koridoru. Ptáci se rozšíleli fortissimo, větrovým kmitla veverka a jako v pohádce rozuměl tomu, co si pod fousky broukala.

Čajový hrnek mu už nikdo nebude drhnout práškem na nádobí. Čajový hrnek se umývat nemá, jak ví každý čajomil.

Pohodlně se opřel a zhůvěřile složil nohy nahoru na desku stolu. Tenhle zelený Sencha se snítkou čerstvě utržené máty vyžaduje usebrání rozvážného muže. První sluneční paprsky olízly špičky stromů na protější straně jeho strže a on objevil v moudré chuti nápoje závan vůně švestek. To už bylo ráno vykoupáno v rose a utřeno modrým oparem. Klímově a přitom s podivnou zbystřeností sledoval, jak slunce nahlíží do sadu stále náruživěji. Ano, byl před

ním krásný den, jsou před ním již samé nádherné dny. Ušetří za denní tisk. Ráno co ráno si bude číst stále tytéž noviny, protože s postupující senilitou zapomene, co v nich četl včera.

Ale jeho stáří má i jiné klady. Objevuje v sobě smysl pro hřích i cit pro posvátno, pro slast ticha a samoty, začíná z povzdálí naslouchat poselství lenošivého vesmíru.

Náhle jej nakopl trylek štěstí, jaký naposled zažil někde v sedimentech dětství; kdy tehdy, to nedokázal rekognoskovat, byl to pocit mimo všechny kategorie času, prostoru, příčin a následků: záblesk štěstí jen tak. Proč? Pro hovno, chlapče, jak by řekla bábi. Všechny potlesky diváků a všechny akademické diplomy jsou pro něj nyní světská sláva polní tráva. Kytici zásluh a větel peněz by rád směnil za roztočenou hlavu jakéhosi invalidního důchodce uznaného na hlavu, kterého zjara zahlédl z autobusu u Přešovic: ten člověk si s rukama nad hlavou sám pro sebe tancoval a zpíval pod rozkvetlou jabloní! Možná právě taková muzika má ještě smysl.

V posledních letech si čím dál více všímá lidí jurodivých a připomíná si dětství. Dětství, kdy pravda byla ještě absolutní a lež jakbysmet, kdy si z pár oblázků a dřívěk uměl postavit katedrálu. Kdy slyšel Dvořáka, Janáčka i Martinů, aniž by o nich vůbec ještě byl co tušil. Kdy toužil být dospělý, nevěda že silnice k dospělosti je jednosměrná.

Do přivřených očí se mu vpálila sluneční žárovka usměrněná bakelitovým stínidlem: přiznal se, ano, je profesor Horák a raději uhnul do stínu. Dopil čaj z hrnku zakoupeného speciálně pro čaj v důchodu. Z hrnku nadmíru barevného, jaký by se dozajista líbil obstarožní bordel madame odněkud z Argentiny. Jaký se na stará kolena líbí i jemu, no a co.

Páni, jak je všechno v životě daleko a přitom tak blizoučko blízko!

Čas jeho malin nezralých a kolen rozbitých ještě nevyšuměl, když přišly první noty a první lásky – nebo tomu bylo naopak? Spolužačky baletky na bidýlku koukaly, kterak že se to v divadle hopsá, zatímco on se zavřenýma očima poslouchal, jak že to zní. O prázdninách si potom krasopisně přepsal partituru. Vy zbožňované, kde jste dnes? Já vím, bábi by to pojmenovala přesně. Vy nezlíbané. Ale i na stará kolena má v podkroví svého anděla.

Opláchl hrnek a dal jej vzhůru dnem oschnout na sluncem právě ozářený kámen. Tympán.

Pevné boty, košík a hned za vraty je v lese. Jeho léty vyšlapaná houbařská stezka funguje co osvědčená psychoterapie, včetně morbidního vodopádu na stinném potoce. Znam křišťálovou studánku, kde nejhlubší je les. Voda tam z metrové výšky užovkovitě klouže po mechem obrostlém vývratu, kapradiny jsou jedovatější než anonymní udání a lesní hrabanka voní po krchově. Právě tady při úplňku zakopal svoji první lásku, zde si k ránu za měsíčních nocí myje ve vodě zkrvavenou mordou vlkodlaka. Jak je vzrušující výt na lůno se šakaly, jak je opojné natáhnout pach kořisti a vyrazit po stopě dívenky nezletilé. Jak úlevné to tady bylo vždy po absolvování vagónu existenčních schůzí v Brně.

Roztomilou se zajisté čtenáři rovněž může jeviti skutečnost, že z nedaleké Sokolí skály kdysi skočil rozkulačený sedlák, což za tři desítky let po něm úspěšně zopakoval nešťastně zamilovaný traktorista – jsou zahrabáni bok po boku před branou místního krchova. Dodnes se tomu místu smrtelných skoků říká „U Křížku“, třebaže pamětní křížek pomocné strážce VB bděle poněkoličrát odstranily. Kdeže jsou sedlák i s traktoristou, voda je vzala, kdeže jsou bdělí páni, na hřbitově zakopáni. Má ty svoje zdejší vodopády a skály rád, patří k nim a je mu u nich dobře.

Po návratu domů na dvorku u krbového stolu čistil nalezené houby. Zejména ryzec pepný byl jeho specialitou. Pak v kuchyni na elektrickém dvojvařiči míchal houbovou omáčku a poslouchal dopolední program Vltavy, jediné stanice, kterou dokázal snést. Zde ještě mluvili česky a pouštěli hudbu. Ne skřeky Dravců z Kénigu. I dnes před polednem se mu vzpomínání o jedenáct let staršího skladatele docela líbilo, vyznával na mikrofon vděčnost svým zesnulým učitelům a pouštěl nahrávky jejich zapomenutých děl, vše zajisté s představou, že za čas obdobně bude někdo na revanš pindat i o něm; ten chlap má výdrž, to

se cení. Vždyť už je taky dávno penzista. V jedenáct třicet si nenechal ujít Osudy, rozhlasové memoáry, kde vzpomínala svých začátků první dáma české imunologie, profesorka Terezie Fučíková. To bylo z jiné nežli hudební branže a působilo to na něj sympaticky. Kdyby byl z Prahy, možná by zkusil externě působit právě na Vltavě.

Rozhlasové zvony ohlásily poledne, takže vypnul rádio, aby se ušetřil zpravodajské relace. Svoji omáčku s bramborem obědval v proutěném křesle pod modřínem a dával si přitom jedničku z koukání do oblak. Kastrol se lžící pak upustil do trávy, zavřel oči a vnímal krajinu jako hudbu. Slyšel vřesové hory Zdeňka Fibicha a šel po zarostlém chodníčku Leoše Janáčka, poslouchal jeho Putování dušičky. Slyšel komorní věci Bohuslava Martinů, ale ne zrovna Otvírání studánek, i když tak intenzivní vztah k místu domova je těžko překonatelný. Slyšel Suka, Nováka, slyšel pospolu všechny postimpresionisty, kteří mají v sobě zaťatý dráp krajiny. A potom slyšel hudbu přírody: vítr, potok, ptáky, vzdálené štěkání psů, bzucení hmyzu, to všechno spojené v akord. Člověčí noty mu už ani na mysl nepřišly.

Viděl se stát u svého leknínového jezera, podupávat vilným kopýtkem a čekat na první nymfu. Když přitančila, rozběhl se za ní, pužen kozlečí choutkou. Už už ji tiskl ke své kosmaté hrudi, jenže se mu vysmekla, skočila do vody a změnila se v rákos. Zrobil si z něj Panovu flétnu a na Pražském jaru na ni hudl svůj sólový koncert za doprovodu České filharmonie.

„Pane, hej, pane!“

Stála před ním znovu jeho nymfa, jenže tentokrát v černém, šaty modelu poněkud funébr.

„Máte v pořádku své účty s Bohem, pane? Jste přichystán na smrt, pane?“

Byla to ona! Či snad usnul a je to jen pokračování snu?

„Jste hotov zvážít své skutky dobré i zlé?“ nedala se.

„Na nic jiného od rána nemyslím,“ zašmátral po kastrolu a lžící, „vy mi snad od něj nesete vzkaz, že už bych měl... že je čas?“

„Vlastně ano, když se to tak vezme,“ usmála se a se zatnutím si všimnul, že ouško pod vlásky má nahoře zašpičatělé. „Náš Pán na vás taky pořád myslí, pane, však přečtete si něco o něm a o nás,“ podávala mu výtisk časopisu *Strážná věž*.

Začal zpívat Agnus Dei od Jacoba Obrechta, doprovázejí se cinkáním lžice o kastrol. Právě tohle někdy před desítkami let zpívali s Brněnským vysokoškolským sborem v Kostele Nanebevzetí Panny Marie pod Lubošem Mátlem, na varhany hrál tehdy tuším Petr Škarohlíd. Krásné zpívání. Krásné časy v posledních ročnících JAMU, život před sebou. Umělecká kariéra. Když přidal Janáčkův Otčenáš, dala se na ústup i se *Strážnou věží*.

„Aspoň hubičku, piková dámo!“ volal za ní. „Alespoň malinkou hubinku na prcinku a na rozloučenou!“ Je vidět, že jeho osobní anděl strážný zafungoval.

Začalo pršet. Provozce letního deště spojily nebe s peklem, kapky synkopovaly v jehličí i listí, na trávě, na střeše, v okapech. Aby neprobudily nebeskou nevěstu v podkroví! Odnesl proutěné křeslo do stodoly, otevřel okno v ložnici a koukal pánubohu do oken. Hezké koukání, jako dnes vůbec všechno.

Jakmile déšť trochu povolil na intenzitě, vydal se v něm pod parapletem do polí. Tahle hudba přírody byla opět jiná, tlumenější, zato s dozvukem. Náhle v hlavě uslyšel klavír s violoncellem a bylo to jenom jeho. Dokázal by to hodit na papír bez oprav podobně jako Mozart slavnou árii pro Josefinu, Adio ma bella fiamma. Pořád ještě je skladatel!

Na obzoru funěly odpařovací věže Jaderné elektrárny Dukovany, z lesů v údolí řeky Rokytné stoupala pára, v hospodě U Lesslů se rozkrákorál první opilec. Déšť ustal, slunce za obzorem rudě barvilo barokní mračna, do půlhodinky padne tma. Zatočil směrem domů, do své strže. Za fasádami pestře zbarvených domků barevně blikaly televizory.

Doma si na dvorku dal pod zadek suchý molitan a srkal mátový čaj z vlastní sklizně. Jak je krásné býti důchodcem. Činel. První netopýr a první hvězda. Blikající světlušky letadel

nad hlavou, v duši bohorovný klid a mír. Sborové kantáty venkovských alíků vyjících na poetistický balón startujícího měsíce. Triangl. Komorní skladba v jeho hlavě stále zněla, violoncello si povídalo s klavírem o jeho snech i o jeho skutečnosti.

Z podkroví neslyšně sestupoval zlatovlasý anděl. V hnědých džínsách z manšestru a bleděmodrém triku s dlouhými rukávy, přes které měl oblečeno další vínově červené triko s rukávy krátkými. Takže to nebyla fikce, ten anděl z autobusu skutečně existuje!

Když totiž včera před polednem na Zvonařce vystál autobusovou frontu, byla všechna sedadla obsazena a cestující se tísnili i v uličce. Prošel až na konec vozu v naději, že se přece jen nějaké místo najde. Nenašlo. Hotovil se tedy rezignovaně k hodinovému stání do přestupu v Dukovanech, ale vtom ze zadního sedadla povstalo dlouhovlasé stvoření a nabídlo mu svoje místo. S dojetím zblekotal slova díky a posadil se. Byla to dívka, byl to hoch? Zlaté vlasy po ramena, gotická tvář s jezerně zelenýma očima. V rysech té bytosti jako kdyby nacházel odlesk svého vlastního mládí.

V Dukovanech bytost vystoupila z autobusu rovněž. A přešla spolu s ním do spoje na Rouchovany. Tam zase do linky na Třebíč. Stále se jí neodvážil oslovit z pochopitelného ostychu starce před mládím tak jímavě krásným. Tajemným. Nepřístupným. Když ale jako on vystoupila v Litovanech a autobus odkodrcal, musel něco říct:

„Jedete na návštěvu k někomu odtud? Že vás neznám, že jsem vás ještě neviděl...“

„Jedu k vám,“ urovnala si na zádech batůžek a usmála se.

Nenapadla jej žádná vhodná odpověď, vydal se proto s pokrčením ramen vyšlapanou pěšinou napříč návsí kolem kostela. Cítil, že jde za ním, a najednou mu to nepřišlo vůbec podivné. Minul hospodu, vystoupal rozbitou silnicí k rybníčku pod Vejrovcem. Invalidní jednonohá kachna tam plavala se všemi svými dvanácti kachňaty a vychutnávala si mateřství. Odbočil na lesní cestu ke svému domu, u něj otevřel nezamčenou branku a zastavil se až před vraty.

„Vy vážně jdete ke mně?“ pohlédl na ni. Když neodpověděla, pokračoval při odemykání visacího zámku: „Je tady krásně, že,“ máchl rukou kolem, „ale kdo vlastně jste?“ Její odpověď začínal tušit.

A taky ano: „Přece váš anděl, copak jste to nepoznal? Jsem vaše nevěsta z nebeského internetu! Kromě vás mám ještě na starosti abstinující zvířátka a zatoulané bezdomovce, hihi.“

Rozpačitě pokrčil rameny: „Ubytovat se můžete v podkroví, záchod je támhle v bývalém chlévě a koupelna...“

Zavrtěla s úsměvem hlavou a vystoupala do podkroví. Ta nevýslovná bytost, neboť stále ještě nevěděl, zda je to děvče, nebo chlapec. Pak na ni zapomněl. Je to neuvěřitelné, ale opravdu zapomněl, neboť ona sama byla neuvěřitelná. Pocházela odněkud z říše katechismů, představ a snů. Z dětského barvotisku andělíčka strážníčka.

A teď tedy anděl sestoupil k němu na dvorek. Batůžek opět na zádech a oblečen stejně, v džínsách a tričku s dlouhým rukávem vespod a přes ně nataženém tričku s rukávem krátkým.

„Půjdem?“ pravil a přežehnal všechno kolem.

Po téhle otázce a tomhle gestu anděla slabě uslyšel za svou hrudní kostí cosi nevýslovného. Hudbu, jejíž intervaly odpovídaly intervalům oběhů planet.

„Proč ne?“ odpověděl.

Vstal a vydal se za ním do lesa. Cestu anděl znal i ve tmě dokonale, šli kolem Šakalího vodopádu k Sokolí skále. Vystoupali zadem na vrchol „U Křížku“ a slyšel ji silněji, tu hudbu sfér. Anděl si z batůžku vybalil perutě, sestavil je a nasadil.

Úplněk osvětlil špičky smrků dole pod nimi. Byly v paprscích měsíce jako zasněžené, vzájemně prostupné a z hloubi pod jejich rubášem cinkaly rolničky saní Sergeje Jesenina. V přízračně sinalém světle viděl sám sebe jako rybu a obojživelníka i plaza, sám

sebe jako plod v lůně, sám sebe jako Sokolí skálu. Soucítit všechny živé buňky ve všech živých tvorech. V dále a přece tak blízko se na něj usmívala bábinka a skrze ni maminka i manželka a přes ně přese všechny dcera a spolu s ní vnučka, dosud nenarozená. Ucítit v dlani její důvěřivou dětskou tlapku a věděl, že takhle dobře mu nebude už nikdy. Druhou rukou uchopil anděla.

Pak skočili ze Sokolí skály a vznesli se všichni tři vzhůru.

Slečno, budete vystupovat?

„A já razil akademické žebírko.“

„Známé menzesové blivajs. Pánové, že bysme napřed zasunuli jedno?“

„Přemluvils mě!“

„Já s váma nendu, vy se zase zcákáte jak carští oficiři... A co ta přednáška, ve čtrnáct máme přednášku!“

„Kdyby ju nepřednášela taková knedla!“

Jela natřískanou tramvají číslo 6 od Pedagogické fakulty směrem k rektorátu a ty studentské hlasy jí připomněly mládí. Její študácké mládí v Brně, ještě než za kariérou přesídlila do matičky stověžatě.

„Slečno, budete vystupovat?“

Vůbec jí nedošlo, že ta slečna je určena pro ni.

Zaklepání na rameno: „Tak budete vystupovat?“

Pravila: „Myslíte, že bych měla?“

„Hohó! Hahá! Musite, páč jinak se z tý šaliny neprocpem a pojedem s váma až na konečno do Kénigu!“

Nastoupit zpět do vozu jí už nedovolili.

„Dyk by vás tam ti hulváti umačkali!“

„A vomakali a kdovíco, lidi só čím dál horší, nemlich jako zvěř! Já to vim podle sebe.“

Se zatnutím si uvědomila, že se cítí mezi těmi mladými tlachaly dobře. Blond'ák cyranovského nosu se do ní zavěsil z jedné strany a exotický brunet ze strany druhé; přicmrndovali jim ještě vysoký zrzek s obličejem notorika a zbředovaný myšák s dojemně povislými ramínky.

„Milostivá, zveme vás do nálevny U Děkana.“

„Napřed slečno a teď milostivá?“ bránila se.

„Slečno milostivá!“

„Milostslečno!“

Pinkl v obskurní krčmě je už nepochybně znal, neboť před ně z rozběhu mrsknul čtyři piva: „A vám?“

Udržela stafáž děvčete do nepohody: „Taky!“

„Hohó! Hahá! Rovno točte dalších pět a pět tvrdých přidáte k tomu! Že jó, slečno?“

„Jasně!“ potvrdila objednávku.

Na oběd v menze už nedošlo a na přednášku ve čtrnáct jakbysmet. Blond'ák, brunet i zrzek sršeli přídrzlým klackovským šarmem a jí se uprostřed nich dařilo vybalancovat figuru dámy z velkoměsta, která si v provincii vyhazuje z kopýtko uprostřed mladých obdivovatelů.

„Na ministerstvu,“ žasnul zrzek a špulil neřestně karmínové pysky, „to my neznáme ani z televize! Na ministerstvu, panejó.“

„Ale fond FRVŠ známe, přeci staré má v něm jakési popšondlé grand,“ nenechal se zahanbit brunet.

Blond'ák oponoval: „Staré ho má v GAČRu, tam vic platijó.“

„A čím vy vlastně budete, chlapci?“ zeptala se.

„Já budu ředitel školy, vrr, haf!“

„Já krajská škodná, mňau!“

„Já náměstek ministra Buzkové, kikirikí!“

„A ty?“ zeptala se dermatitického myšáka, který dosud nepromluvil.

Pokrčil rameny.

Nedala se: „Něčím přece musíš být!“

„Já su na hovno,“ připustil.

Blondák svým raťafákem krájel vzduch, brunet byl exotický jak Omar Sharif a zrzek se prochlastával k vilnosti v tváři i gestech. Myšák spořádaně usrkával svoje piva i kořalky a byl naopak čím dál víc k politování; jak blednul, tak pupínky na jeho lících stále zřetelněji nachověly a tristní ramínka poklesávala.

„Ať ho neupustíte hlavou na kachličky,“ varoval je hostinský, když odcházeli pohladit motýlí křídla.

Osaměla na okamžik u stolu a přemýšlela, se kterým z nich by nejraději strávila dnešní noc. Neboť takto rozjeté odpoledne přece nemůže skončit jinak. Jelikož zítra již via sídelní město.

Blondákův nos je famózní a jeho gesta hodná muže. Na informačním systému Masarykovy univerzity je prý vyfotografován ještě v brýlích, ale nyní již s kontaktními čočkami opravdu nemá konkurenci. Jsou kontaktní čočky barevné nebo je ta až neskutečná modř jeho očí přirozená? Bylo by to mužné milování.

Vlnité vlasy bruneta ladí s jeho ach tolik romanticky rašícím plnovousem, v němž se blýskají cikánské zuby. Jistě má i chlupatý hrudník a v podpaždí nepochybně voní po lodích, jež přivázejí exotická koření, čaj a kávu. Bylo by to poetické milování.

Zrzek je sice trochu jakoby příliš rychle vyrostlý a jeho podlouhlý obličej tesaný širočinou, ale rudá mefistofelská bradka ladí s vyloženě smyslnými rty. Gesta má kolouší a už si stačil cigaretou propálit kalhoty. Bylo by to rafinované milování.

Myšák s obličejem plným jebáků je nejspíš opravdu na hovno.

Spanilá jízda navečer dospěla ke svému konci, dáma z velkého světa velkoryse zaplatila společný cech i za všechny čtyři budoucí pedagogy a nechala se jimi doprovodit k rektorátní ubytovně. A co čert nechtěl, ti tři interesantní jinoši práskli do bot a nechali jí na krku nemožného myšáka, který za ní s výrazem zatoulaného pejska dotápal až na pokoj. Právě rozvažovala, jak jej má vypoklonkovat, když hoch projevil pozoruhodnou rozhodnost, jakož i cílevědomost. Co víc, jeho nástroj lásky byl největší, jaký kdy spatřila. A jeho náruživě rujná vytrvalost neznala mezí.

To snad nemůže být pravda, říkala si znovu a znovu, ten zdánlivě zakřiknutý jeliman je ve skutečnosti nadsamec, famózní milenec, všech šukálistů král! To bude tchoř v kurníku školy, to bude kuna kun mezi všemi těmi kantorskými slepicemi! Je vlastně svým osobitým způsobem krásný, krásný a milý, krásný a milý k pomilování! Věru hezké rozloučení se stokomínovým Brnem, takovou noc už nejspíš nikdy nezažije, v jejím věku... Byla šťastná, jak jenom žena může být, a dávala do toho všechno.

Nad ránem se potichu oblékl a odcházel. V polospánku jej kradí zamilovaně pozorovala přivřenými víčky. Ponechá jenom na něm, jak se s ní rozloučí, jestli polibkem nebo i šeptanými slovy, zda jí zanechá číslo mobilu či e-mailovou adresu. Bylo to nádherné, je milý, milý.

U dveří se otočil a pravil polohlasem: „Vy kurvy pražský jste všechny stejny!“ Decentně pak za sebou zaklapnul, aby vyrazil vstříc dalším studentským radovánkám.

Bude z něj nepochybně úspěšný ředitel jakékoli školy, uvědomila si se zatnutím. Možná se uplatní i u nich na MŠMT, snad dokonce jako náměstek samotné paní ministryně. Je přece politicky žádoucí poskytnout příležitost mladým, dosud nezkorumpovaným a

perspektivním pracovníkům z regionů. Třeba je i jazykově vybaven. Co do cizích řečí. Ona sama už může při všech svých známostech a zásluhách jen posedávat u obhajob grantů, kterým stejně rozumí jako koza petrželi.

Slečno, budete vystupovat? znělo jí hlavou.

Myslíte, že bych měla? odpověděla si v duchu a rozplakala se.

Postel s výhledem na Brno

„Tři měsíce je dostatečně dlouhá doba, abyste uvedl svoje věci do pořádku,“ lékař mu hleděl do očí. „Za tři měsíce se dostavíte na příjem a už si vás tu necháme. Budete mít postel s výhledem na Brno,“ zkusil napůl zažertovat a napůl utěšit. „Léky proti bolesti na ty tři měsíce máte, jak je brát, znáte. Pochopitelně, že kdyby se váš stav nějak dramaticky zhoršil, můžete přijít kdykoli.“

Předstíral poker face, ale ruce se mu začínaly nekontrolovatelně třást: „Za tři měsíce na příjem,“ opakoval. „Postel s výhledem na Brno.“ A na krematorium, dodal v duchu. K čemu se učil anglicky, teď už mu to bude na nic.

Doběhl na toaletu Ústavu rehabilitačního tělocviku a dlouho zvracel. Pak si opláchl ústa a vyšel ven. Kolem uší cítil zvláštní průvan, jako kdyby vedle něj mávly perutě.

„Šetříte si na důchod, paní?“ oslovil dámu na zastávce autobusu.

Odvrátila se s nepochopením.

„Rozhodně byste měla!“ připadal si morbidně vtipný. Ale musel nějak přehlušit tu hrůzu, ruce se mu stále třásly.

Toulal se potom odpoledním, večerním a nočním městem. Nikdy je neviděl tak, jako dnes. Bylo nádherné. Bylo jiné. I lidé byli jiní. I hvězdy na nebi byly jiné.

Vzpomínal na historku o chirurgovi, který stejně jako teď on rovněž umíral na rakovinu a přesto operoval do samého konce maje na paměti, že s posledním vydechnutím musí sterilně padnout mimo operačním pole. Který uspořádal pro své přátele na rozloučenou večírek ve velké večeři. Který zemřel jako gentleman.

Tak to on je buran, co všechno své pomíjivé jsoucno prošustruje v nepřestajném tříměsíčním mejdanu. Protancuje v šantánech. Prosází. Prochlastá a prožere. Zvrátil hlavu a při pohledu na noční oblohu si uvědomil, jak jsou jeho starosti vůči nebi malicherné. Kdyby tak mohl postavit mrakodrap, aby po něm něco kloudného zbylo. Nebo napsat jako pan prezident Rok první (projevy, články, eseje) nebo jako pan prezident Rok druhý (projevy, články, eseje) nebo jako pan prezident Rok třetí (projevy, články, eseje). No, mrakodrap nepostavil, ani kolotoč.

Druhý den vybral všechny své úspory a odevzdal klíče od bytu i od chaty do realitní kanceláře. Za každou cenu prodat, co nejdřív a na dlaň. Auto si zatím nechá, to pustí až nakonec.

Snažil se sjezdit a uvidět všechno, na co nikdy neměl čas a co vždycky spatřit chtěl. Zkoušel být rozmařilý, požívačný. Namísto toho postupně a potupně zjišťoval, že mu nejvíce chutná dršťková polévka v bufetu. A že z celého širého světa je pro něj nejkrásnější údolí řeky Rokytne.

Poslední peníze nechal poslední noc před příjmem na nočním stolku poslední dívce. I s peněženkou – eura, koruny české a norské, dolary, všechno. Jen s občanským průkazem a kartou VZP se po třech měsících řádně dostavil do nemocnice na svoji poslední štaci. Už nezvracel. Byl smířený s koncem svého života i se sebou samým. Jako rutinér prošel znovu celým vyšetřením a smířeně očekával poslední postel s výhledem ze Žlutého kopce na Brno. Jiní umřeli hůř. Bude statečný.

„Pojďte dál, pane inženýre,“ zve jej do ordinace sestra a je jaksi zaražená.

Naděláš s tím karasem, holka, myslí si a vchází.

„Léky jsem ani nedobral,“ pomáhá prolomit tu pohřební oficiálnost, „jen aby moje poslední postel měla opravdu výhled na Brno.“

Pán v bílém plášti mu opět hledí do očí: „Poslední postel s výhledem na cokoli si dopřejete sám,“ zacuká mu v koutku oka a trhne ramenem. „Mám pro vás totiž dobrou zprávu. Pane inženýre. Velmi dobrou zprávu!“

Sestra přiskakuje se sklenicí vody a očividně přemítá, komu z nich ji má nabídnout.

„Váš stav se neuvěřitelně zlepšil,“ záškub v doktorově obličejí je stále zřetelnější, „musíte mít dobrého anděla strážného. Jste zdrav, pane inženýre, pokořil jste medicínu. Gratuluji!“

Po sklenici vody sáhnou oba.

„Sestro, nalijte něco lepšího!“ vzpamatuje se lékař.

Sedá si na židli: „Já tedy neumřu?“

„Umřete jako každý, ale budete si muset pár let počkat!“

I sestra kývá: „Přesně tak.“

Připíjí si s nimi a vychází ven.

„Šetříte si na důchod, paní?“ táže se dámy na zastávce autobusu.

„No dovolte, sprostáku! Oplakávám právě manžela.“

Schází dolů do města, průkazky na městskou hromadnou dopravu ani peněz na lístek nemaje, toulá se odpoledním, večerním a nočním Brnem. Na zevling je šedivý, je fádni.

„Děkuji, medicíno, za ojeb!“ křičí u kašny na Zelném rynku.

Přespí v hale hlavního nádraží a následující den odjede stopem do údolí řeky Rokytne, kde zkusí poustevničit ve srubu, do něhož jako kluci jezdili na čundry. Kde se zamilovali do Černé laliji s hluchým psem. Ale mládí nevrátíš, není to ono. Pak s prázdnými kapsami trajdá Irskými ostrovy a Skotskou vysočinou, hodlá se usadit na Orknejích nebo Shetlandech, přes letní sezónu tam půjčuje sportovním rybářům loďky a v zimě řídí školní autobus, až po čase najde to svoje pravé místo v Norsku, na souostroví Lofoty za severním polárním kruhem, v půvabném Storfjordu. Blahořečí Golfskému proudu za zimu v létě a teplo v zimě. Vychutnává si deprese polární noci.

Když inženýr vypadl z ordinace, doktor se zhroutil za svým stolem: „To je průšvih!“ Rameno mu neuroticky poskočilo a koutek oka zatikal.

„Stane se,“ sestra nalila znovu koňak do dvou sklenic. „Karty se nějak prohodily.“

„Samy!“

„A no tak samy, samy ne, ale, jak říkám, stane se. Nic jsme mu přece neamputovali. Mám zavolat dalšího? Pane doktore!“

„Zavolejte.“

Pohádka o dvou modrých baňkách

Kolik je babě Bosorovové let, to neví, děti, s určitostí nikdo. Objevila se v našich Litovanech spolu s jinými dobrodružnými existencemi po válce a začala bydlet se starou Rožníkovou, vdovou po partyzánovi. Alespoň tak to o sobě Rožníková rozhlašovala. Bosorovová je původem Rusínka či co a přivandrovala prý v pětáctýřicátém jako dcera pluku se sovětskými vojsky. Sami uznáte, že jenom čert ví, co je na tom všem pravdy. Ale vlastně: koho to zajímá, že?

Prozradím vám ještě, že Rožníková byla stará čarodějnice, jak o ní alespoň říkali naša nebožka mamička. Dovedla ta megera uhranout dobytek i lidi a dvakrát jí za to někdo zapálil

stodolu. I komunisti ji raděj nechali na pokoji a doklepala to do penze v kolchozu. Její nemanželská dcera v Brně vystudovala a umřela pak v blázinci.

Ty dvě ježibaby bydlely pořád spolu, co mladá neuměla, to ji naučila stará. Když to pak s Rožníkovou seklo, zahrabali ji na místním krchově a Bosorka převzala žezlo. Dočkala se taky důchodu, za sloty i psoty štráduje lesem cesta necesta a v zahrádce u svého domku s propadlou střechou pěstuje kytky. Na kůlech u stromkových růží má baňky, které tu zbyly po zaniklé sklárně.

Možná mi, děti, nebudete věřit, ale stará Bosorka – jinak jí tu nikdo neřekne – stará Bosorka někdy zabrousí do hospody, opře hrábě o zeď, sundá si šátek a hraje s chlapama mariáš. Lije přitom do sebe kořalky jak špínu do kanálu a nakonec se počurá na židli. Tu židli po ní opřeme o zeď, aby okapala a uschla. Je to takový náš zdejší folklór, jak se říká.

Promiňte mi to sáhodlouhé okolkování, teď už vám konečně povím to hlavní. Představte si, že ta ježibabizna, ta čarodějnice stará, dostala v restituci dům v Brně. A kdyby jen dům, prý hotel, co hotel, palác! Všechny poctivé pracující to u nás namíchlo. Co má taková naplavenina, přivandrovalá kdoví odkud, co má co dědit, no ne? Po kom, no ne?

„Co má taková vykopávka co dědit, no ne, voe, uznej sám, co má co dědit?“ pravil rozhořčeně Joska, loknul si z láhve a předal ji Vencovi.

Venca si rovněž přihnul a odvětil: „Dyť to ani neužije, voe, nemůže si to užít, dyž je stará!“

„Do hrobu si to neveme, voe.“

„To si piš, že neveme.“

Odplivnuli si oba znechuceně.

„A našim pučit odmítla!“

„Našim taky.“

Oběma mládencům se nahrnula krev do hlavy nad tou očividnou nespravedlností.

„To my bysme si to užít uměli, voevoe!“

„Si piš, že uměli.“

„Bysme žhavili jiný žihadlo, voe,“ kopnul Venca opovržlivě do staré Jawy, na které seděli.

„Ne vyřazenou mašinu po esenbákách,“ kopnul si také Joska.

Oba si potom kopnuli ještě znovu. A znovu si přihnuli. Byli to krásní hoši vystrojení v maskáčích, bomberech a kšandách.

„Ty, Josko, myslíš taky na to, na co já?“

„Betonově to má ve strožoku, voe, takový starý baby spořitelnám nevěří.“

Chlapci dopili láhev a mrštili s ní v dál.

„Promyslíme to,“ rozhodl Venca.

„Promyslíme,“ souhlasil Joska a nastartoval motocykl. „Páni, voe!“

Jistě už sama, děťátka, tušíte, co Joska s Vencou vymysleli. A máte pravdu.

Vymysleli, naplánovali, se všim předem počítali, s alibi, s otisky, s maskami, se všim. Jak to znali z televize. Jakoby odjeli na koncert Bílé ligy. Předtím ovšem zkusili strožok vybrat, když baba nebyla doma. Jenže nenašli nic.

„Hlavně si nesmíme říkat ménem, voe,“ upřesňoval Venca.

„Jasně, voe,“ souhlasil Joska.

„Svázat, vystrašit, pohrozit a kde máš prachy, babo.“

„Kdyby nevyměkla, tak mučit.“

„Jak staří mafoši, voe.“

Tleskli si vzájemně do dlaní, nasadili masky a šli na věc. O půlnoci. Za čiročiré tmy.

Povím vám, že to byl docela poprask, když se ti dva kluci nevrátili z koncertu. Jejich rodiče nejdřív čekali den, dva, pak uvědomili policii. Ale nic. Jako kdyby se po Joskovi s Vencou země slehla. Týdny. Měsíce.

A dnes, děti, na vlastní uši slyším, jak se pochůzkář z horlivosti poptává i baby Bosorovové:

„Josef Tušík a Václav Krška, nic vám ta jména neříkají? Ztratili se před půl rokem.“

Hledí kamsi nad něj: „Panáčku, žádnýho pejska sem neviděla. Černej nebo bílej?“

„Ale ne pes, paní...“

„Já mám jen kocoura. A tyhle kytičky. Z letniček slezy, slunečnice, fialy a ostálky, z cibulovin narcisy a lilie.“

„Z toho černého kocoura jde strach,“ odskakuje policajt od prskajícího netvora.

„Z trvalek tuhle orlíček, kopretina, srdcovka, levandule, kohoutek, pivoňka, ostrožka, náprstník, šater, plamenka.“

„Tak na shledanou, paní!“

„A hlavně stromkové růže, ty mám nejraději,“ zasní se babka a pohladí dvě nové modré baňky na tyčkách u svých růží. „Mražák nevlastním a psa jsem jedla naposled na frontě za Užhorodem,“ volá.

Policajt upaluje pryč, co se bude vybavovat se senilní bábou, navíc hluchou.

Večer se pak naše Bosorka vydá na mariáš do hospody. Aby chlapy obehrála o všechny drobné a pak se počurala na židli.

A zazvoní zvonec a pohádky je konec. Hajdy na kutě, děti! Ať se vám zdají modré a kulaté sny.

Finále Slam Poetry

Že bych byla kdovíjak vysazená na literaturu nebo dokonce poezii, tak to ani náhodou. Raději se inteligentně bavím v diskotéce. To jenom staříček pedagog nás pořád láká do snobských koncertů, premiér, všelijakých kultur a vernisáží, kde je to o ničem a kde dědci mají kulky tak akorát na to, aby s nimi klinkali na umíráček.

Tentokrát jsem se ale nechala učitelem zlákat na básnickou soutěž v recitaci vlastních veršů. Podobné souboje prý bývaly součástí olympiád ve starých Athénách, mnil pedagog.

Takže sobota večer ve Flédě a celostátní finále Slam Poetry. Lidové vlezné tři pětky, dramatické pološero, oba bary v provozu, dýdžej na svých mikrovlnkách kuchtí duc duc atmosféru, barevné světlušky ze stropu blikají, místa k sezení již obsazena, Martin Pluháček obchází porotce, učí je hlasovat, pak zkouší na pódiu mikrofon a vysvětluje pravidla klání. Ještě na úvod snaživý bavič dojme diváky infantilně pojatým soubojem mongolského obra s cikánským Goliáškem, inu, a juž se na jevišti řadí všech deset finalistů. Samí kluci, škoda. Loni prý se svou dřezovou poezií soutěžila i dáma tak nevýslovně ošklivá a stupidní, až srdce usedalo. Nevyhrála, tak alespoň všem vospilala a vrhla se na chov andulek nebo něčeho ještě horšího.

Pořadí soutěžících je vylosováno, ve druhém kole hoši nastoupí v opačném sledu. Takže úplně první bude zase úplně poslední. Proč ne.

Finalisté odcházejí, na pódiu zůstává jen jediný z nich. Ten nejmenší. Má soustředěný obličej, sleduje časoměřiče. Dostává pokyn k zahájení. Rozjíždí se jak husitský vůz plný kamení. Začínám tušit, co by to mohlo žrát. To Slam Poetry.

Hoch recituje celým tělem, hiphopově do nás tlačí svoji nejspíš zázračnou formuli života: *... jsem zacyklenený ... chtěl bych zachránit i raky v Iráku ... v době kdy snad i rorýs je teroristou mě děsí i Slam mě děsí i Slam Poetry – má malá osobní reality šou: falešná láska k poezii za třicet tisíc...*

Nasedáme do samohybu improvizovaného básnění běsnění, vlníme se jak hadi pod píšťalkou fakíra, špičkami prstů propichujeme slova jeho bublifuku, je to bezprostřední a syrové, je to o třicet litrů na dřevo. Po třech minutách dostává chlapec pokyn a zahamuje smykem, aby nenasbíral trestné bodíky. Tleskáme, hvízdáme, šoupem podrážkami o zem. Nemám zatím srovnání, ale dala bych mu tak sedm bodů. Pro začátek.

Další maníci to pojmají každý po svém, někdo opravdu jako poezii, jiný jako legitimní provokaci. Nikdo však nevyvádí z citrónu Slam bezprostřednost toho prvního. Alespoň podle mě ne.

O přestávce tlačenice u baru, já se prozřetelně zásobila dřív. Potkávám známé tváře, tři holky od nás ze třídy se houfují do stádečka kokodák, těch pár pánů ještě jakž takž k světu sem snad přišlo chlastat, a ne svádět krásné slečny se smyslem pro poezii – to jako myslím samu sebe. Marně se stavím skromně originální, můj intelektuální šarm je pro ně házení perel sviním. Propuká druhé kolo soutěže.

Teď už jedou všichni na doraz a loudí na nás i porotě co nejvyšší známku deseti bodů. Freestyleři a performeři znásilňují poezii každý po svém, tajtrlíkují nebo se stylizují do mladinkých Rimbaudů. Jako obecenstvo jedeme s nimi, plácáme, dupeme, bučíme, wowujeme. Ale já čekám na toho svého, prvního a posledního.

Vletí na jeviště po dráze neřízené střely a dovršuje svéráznou básnickou bitvu již neskrývaným louděním o hodnocení absolutní: ... *za deset bodů šel bych světa kraj, šel bych sám a šel bych bosý, za deset bodů budu říkat co se nosí ... klesnu pod svou důstojnot, budu vaším hrdým důstojníkem* ... Svléká si tričko a za deset bodů nabízí i sundání kalhot, to vše v sugestivním rapovém a skatovém soundu, holky a i někteří kluci řveme Kalhoty dolů! Deset! Deset! a ten děvka veršotepec opravdu zmámí porotce tak, že mu desítky nasází. Kdyby nenasázeli, tak je snad rozsápeme na kusy.

Už jenom vyhlášení vítěze a můj favorit vážně má ve šrajtofli třicet papírů. Totální výtlem.

Klokot se rozlévá do celé Flédy, tancujem u všech barpultů, já se nenápadně držím Vítěze. Trdluje ze všech sil s námi a pak mezi dvěma štamprlaty se dojemně snaží narvat do svého batůžku zarámovaný diplom. Nejde to. Nabízím tedy, že mu diplom ponesu. Až do Plzně, odkud pochází. Je pro. Spěcháme na vlak. Ráno po té spanilé jízdě zas pojedu Pendolínem zpět; bude neděle, takže nic nezmeškám.

V bufáci na Hlavasu ještě kupujeme dvě flašky šampáňa a do igelitky lahvoně, aby nebyla žízeň. Pak sedíme v kupé a Bohdan se omlouvá Poezii, jaká je děvka prodejná, jenže takový je život. Do profesora Slížáka má ještě daleko, tomu zobou z ruky i prezidenti. A zaprdění geronti z Obce spisovatelů ať si taky trhnou protézami. Karel Hynek by dnes vydával namísto Máje svoje erotické deníky.

Dopijíme bublinky, tulím se k Básníkovi, ten zatahuje záclonku a dožaduje se ode mě svého vavřínového věnce. Pak načínáme pivo, on chce znovu a tak mu opět nastavuji a on do mě zezadu buší jak prakl do tébichu a já řvu to, co jsme jako obecenstvo skandovali při jeho Slam šlusovače: Deset! Deset! On taky řve Deset! Deset! a tmavá krajina za oknem ubíhá dozadu čarami světla, kapky mlhy stékají úhlopříčkou, kola vlaku mlátí do kolejnic Deset! Deset! a to je teprve skutečné finále Slam Poetry, které by nám i básník Ivan Diviš záviděl.

Dopis

Nejmilejší moje Evženko! Snad ti tenhle dopis pomůže objasnit všechno to nevyřčené, co mezi námi dlouhá léta stálo a čím jsme nepochybně trpěly obě. Třebaže každá z nás jinak.

Kterousi totiž středu v říjnu 1975 jsem odpůldne vedla za ruku malou Jituš z mateřské školy. Tramvajové koleje v jednom úseku prudce zatáčely a my zrovna na chodníku stály tak,

že kdyby právě jedoucí vůz vykolejil, přejel by nás. Instinktivně jsem vnučku strhla bokem a ona to považovala za hru, smála se. A začala zpívat písničku, kterou ji ve školce naučil kdoví kdo. Pamatuješ na ni?

*Ta brněnská elektrika to je legrace
ta nabrala švígrchlápka na Hitlerplace
a že měla náladu
nabrala ho zezadu
to je legrace*

Nejspíš už nepamatuješ, měla jsi jiné starosti.

Následující den jsem se zastavila kousek od toho místa a představovala si dráhu vykolejeného vozu. Přeletěl by chodník a narazil do obytného domu, který tam důvěřivě trčel snad ještě z doby, kdy koleje ani nebyly položeny.

Jak tam tak stojím, jedna tramvaj se zrovna řítí ulicí, bylo to mírně z kopce, já na ni upřeně hleděla a říkala si: teď, teď to kolejnice neutáhnou, teď vůz vyletí přes chodník a narazí do domu. Teď! A stalo se.

Probírali jsme to potom ve frontě samoobsluhy a já hlupačka se dala slyšet, že jsem nehodu tušila předem. Jeden pán v úředním civilu mě však okamžitě napomenul, pani ste moc chytrá starejte se vo svý a nehlásejte nám bludy abych si vás nezjistil. Však sama víš, Evženko, člověk si tehdy nemohl pouštět pusy na špacír. Za čtyři měsíce jsem se pak pohádala s Maruškou.

Maruška, tedy Marie Bartošová, byla moje spolužačka ze základní školy na Mendlově náměstí, kam jsi později chodila i ty a posléze také Jituška. Obě jsme s Marií byly ročník jednatřicet a celé ty roky po skončení základní školy, kdykoli jsme se potkaly, semlely jsme, jak se říká, páté přes deváté. Člověk si rád od srdce poklábosil s někým, o kom předpokládal, že není informátor.

Ale toho 15. února 1976, stále si to datum pamatuji, mi Marie na nástupním ostrůvku přímo proti vchodu do nemocnice u sv. Anny zle vyčinila. Pro malichernost, z dnešního hlediska nazíráno. Tehdy jsem to ovšem chápala jako věc zásadní a odmítla s ní na tramvaj dál čekat s tím, že půjdu raději pěšky. Abych tu hádku tak říkajíc rozchodila. Po chvíli chůze jsem se však otočila, pohlédla upřeně na Marii a kdoví proč si pomyslela: propadni se pod zem, ženská! A ona se propadla.

Tehdy mi došlo, že jsem čarodějnice.

Neřekla jsem, pochopitelně, nikomu nic a trvalo mi kolik týdnů, než jsem se s tím faktem vyrovnala. Od malička mne totiž sužovaly noční můry a náměsíčnost. Nyní jsem to vědomě proměnila v přednost. Ve spánku a stavech jemu podobných jsem zvolna přesouvala své vědomí do éterického těla. Nebylo to tak těžké. Ve snu jsem si byla vědoma skutečnosti, že spím, a dívala se na okolí přes své konkrétní ruce. Ty mi sloužily jako most, skrze nějž jsem přecházela z bdělého vědomí do snu a naopak. Až jsem to zvládla, naučila jsem se přestupovat z jednoho snění do druhého, podobně jako když přepínáš programy na televizi.

To již začínalo být nebezpečné, neboť jsem se v odlišných světech setkávala s jinými nežli lidskými bytostmi, které se živily mým vědomím. Musela jsem být obezřelá, ale současně jsem nabyla nebyvalou moc. Pak jsem si usmyslela využít svoji schopnost proti největšímu zloduchovi naší země, Gustávu Husákovi. Přenesla jsem se do Prahy na jeden z komunistických šamanských rituálů, jimž organizovaně aplaudovali lidoví milicionáři spolu se zasloužilými revolucionáři v důchodu. Uprostřed skandování Ať-Žije-Sovětský-Svaz-Ať-Žije-Sovětský-Svaz jsem se chystala toho netvora rovnou z tribuny poslat do pekel.

V poslední chvíli jsem si však uvědomila, že za jednoho pokřiveného tvora nastoupí vzápětí kohorta dalších, všichni ti bílakové, indrové, grebeníčkové. A že tak jako Němci ve svém protektorátu rozpoutali heydrichiádu, Sověti by ve své gubernii nepochybně přišli s husákiádou, na niž by zajisté doplatila spousta nevinných.

A jak jsem tak vůdce naší státostrany na vlastní oči viděla, došlo mi, že je to nešťastný člověk. Vždyť zastupující říšský protektor v Čechách a na Moravě Reinhard Heydrich se střehl pomsty cizího porobeného národa, kdežto Gustáv Husák se bojí vlastních lidí. Snad ještě své manželce může věřit. Nechala jsem tedy alespoň ji zhynout ve zřícené helikoptěře. Noviny v tom roce 1977 napsaly, že soudružka presidentová se stala obětí leteckého neštěstí, ale o členech posádky neztratily ani slovo. Jako kdyby si pilotovala sama.

Jistě, Evženko, chápeš, že jsem o tebe a o Jitušku nemohla pečovat, když mi bylo stále víc prodlévat ve stavech rozšířeného vědomí. Nešlo se vázat rodinou, nastoupila jsem cestu ke splynutí s Velkým Duchem, s Absolutnem, se Spiritem. Ve skutečném světě jsem byla stále více mimo, až jsem se tělesně ocitla tady, v Húskově ulici číslo popisné 2. Výhled mám na ústavní kapli a jsou tu na mě vlídní. Po libosti medituji a rozšiřuji své vědomí a vnímání. Komunikuji s nadživotní sochou císaře Františka Josefa v ústavním parku. Za pomoci očistného dýchání přestávám citově reagovat na dané situace a přenáším se přes realitu bez úbytku duchovní energie. Čarodějnými gesty posiluji svou vnitřní sílu ke koncentraci, zvýšení odolnosti a intuice, ke zklidnění mysli. Moje hmotné tělo je pouze obal, nádoba, nechávám je rozplynout ve svojí éterické části. Mohu tak skákat nad stromy, létat vzduchem, zvětšit se nebo zmenšit, mohu se přeměnit ve zvíře. Mohu číst cizí myšlenky nebo se sama stát myšlenkou a přenést se mžikem kamkoli. Jako chronická pacientka smím v rámci pracovní terapie ve svém pozemském těle hrabat listí a pan primář slíbil poslat ti tenhle dopis až po mém definitivním rozplynutí v astrální nicotě.

Líbá tě maminka.

P.S. Maruška má pamětní desku v Brně na Pekařské 62; půjdeš-li kolem, vzpomeň na ni i za mne.

Paní Evženie obrátila oči v sloup a roztrhaný dopis spláchla do klozetu. Zapálila si cigaretu. Máti byla ještě větší magor, než si myslela. Větší, než prabába Rožníková. Mají to v tom černovickém blázinci čeládku - Napoleony, Einsteiny, čarodějnice.

Druhý den se v laborce ženské nařehtaly, když jim to vyprávěla. Libuna měla jinou povedenou historku se psem, Andrea zase líčila svoji story s reklamací mikiny.

„Dámy, netrvá ta cigareta s kávou příliš dlouho?“ strčil do dveří hlavu šéfinženýr.

„Nechej ho propadnout do kotelny,“ navrhla v dobrém rozmaru Andrea a Libuna se s uchichnutím přidala: „Jo, hned včil.“

„Propadni se, chlape,“ zamumlala tedy rozverně s pohledem upřeným na inženýra, „ted!“

Laborantky vytřeštily zrak.

Bílé Vánoce

Já sním o Vánocích bílých... lísá se vemlouvavě z rádia nyjící hlas zpěváka. Je krátce po poledni na Štědrý den a začíná sněžit. Z nízkého nebe se snášejí bílé vločky, ta nejkrásnější opona pro obřad zrození Ježíška.

Vycházíte ven, chlapi, ze svých domovů plných vůně vánočního cukroví. Plížíte se od ledniček naplněných lahůdkami, od bramborových salátů, které se musí do svatvečera pěkně zaležet. Po špičkách se kradete ven, abyste unikli tomu napětí před Štědrým večerem, všemu smýčení a uklízení a leštění na poslední chvíli. Dárky pro rodiče a své blízké už máte zabaleny. Spěcháte se projít, pobavit s kamarády. Kapra ať zabije otec, to vy byste nemohli, to po vás nikdo nemůže chtít.

Scházíte se v parku, kde jste si jako malí bábovičkovali, kde jste děvčátkům pod sukýnky nahlíželi. Kde jste pak jako starší okouzlovali prvními akordy na kytaru. Byli jste už tehdy roztomilí.

A teď jste -náctiletí. Máte své občanské průkazy, džíny a maskáče, bombery a kšandy, boxery a motýlky. Když jdete každý sám, tak to jste plaší, to se ostýcháte. Ale všichni takhle pohromadě vzbudíte respekt a moc vám to spolu sluší. Vznosně klenuté lebky chráněné proti mrazu černými pletenými čepicemi. Jste Bílá Liga a stojíte celou silou svých osobností za správnou věcí. Bílá Liga, bílá síla, vyčisti si boty, v nich je tvoje síla. Izáci a Lakatoši ať se třesou.

Zbabělí lidičkové raději přecházejí na protější chodník, policajti mizí za nejbližším rohem, aby vás ani nespapali, v tramvaji cestující při vašem nástupu překotně opouštějí vůz. Revizoři schovávají placky hluboko do kapes. Psi stahují ocasy. Ale kdo je bílý a má čisté svědomí, ten se vás nemusí bát. Ten vás naopak obdivuje. Z tramvaje si na památku odnášíte cedulku s jejím číslem.

V pasáži se scházíte s další podobnou partou bílých kamarádů. Bílej jezdec, bílá zář, bílej den a bílá tvář. Teď už vám patří celé město a jste doslova a dopísmene nádherní. Jste bohové z posvátných legend proroka Daniela. Ve jménu národa a nic než národa ctíte národní identitu, tradici a slavnou historii, rozdupete zpuchřelou demokracii politických šejdířů, železnou pěstí rozbijete každou mrzkou židovinu. Naposledy tady byl pořádek za Hitlera, jak správně říkal ten starý pán v hypermarketu, když nadával na trenýrky, co se při prvním vyprání rozpadnou. Vy! Nastolíte! Pořádek!

A první kontejner hoří a první autobusová zastávka se tříští. Bohatýrsky vyrvete dopravní značku z kořenů a máváte s ní nad hlavou. Na pusté pláni za viaduktem ve strhující štvanci odchytnete černou holku s černým klukem. Prosí ta svině o smilování alespoň pro svého brášku, to jí ale není nic platné, oba musí před vámi žrát rovnou ze země exkrementy. Jinak jim hlavu uříznete. Neboť vy jste po právu bílí páni a oni jen černá lůza. Vy jste ti Olt Šetrhendi, vy jste ti Rambové, ti správní Predátoři. Vy jste naděje národa. Bílej jezdec jede tmou, bílej meč má nad hlavou.

Potom si ve větrací šachtě teplovodního potrubí najdete zfetovaného bezdomovce, přikrytého hadry a krabicemi. Vedle něj plechovku toluenu. Napřed jej chcete jen kolektivně pomočit, ale pak vás napadne něco onačejšího. Vylijete na něj toluen a zapálíte, aby se ten podčlověk lépe ohřál. Když vzplane, žertovně sebou škube a skučí. Plácá se dlaněmi. Nečekáte ani, až dohoří, spěcháte za další zábavou. Neboť veselo musí být, když je tak nádherný den a vy jste tak báječně mladí.

Pod viaduktem odchytnete uzenáče se skobovitým nosem. Sluchátkem z přehrávače poslouchá nějakou negroidní muziku. Rozdupete tomu cizáckému přivandrovalci noutbúk, vždyť ani česky neumí. Jak do něj na zemi kopete svými festovními botami, blekotá cosi jako What the fuck are ye doin, dickhead? Dokud blekotat nepřestane. Jste vlastenci, naše vlast je na vás hrdá.

A motá se tu další černá držka, tentokrát s frajerskou bílou holí. Což je pro vás hamletovské dilema: zbit, či nezbit? Vítězí vaše lepší já a jen mu tu bílou hůl o hlavu přerazíte.

Hoj, hop a skok, rozprchnete se s jásotem z dobře vykonaného díla a setmělými ulicemi se trousíte domů. Abyste ještě stihli pomoci při zdobení vánočních stromčků. Abyste se před slavnostní večeří v rodinném kruhu převlékli do bílých košilí. Abyste viděli bílé prasátko.

Pro některé z vás je vaše bílá pleť jedinou kvalifikací, tak si jí jaksepatří považujete. Tak ji ctíte. Jste bílí rytíři a navrátíte Čechy Čechům. Jste ozdoba našich bílých Vánoc. Máme vás rádi.

Stále sněží. Bílé vločky víří tmou a hebce usedají jedna k druhé. Zítra si z nich bílé děti postaví bílé sněhuláky. S červenou mrkvičkou místo nosu. S černými uhlíky místo očí.

Dravci z Kénigu

Když se tři dědci zblázní, může to být docela sranda. Pro ty dědky, myslím. Ale někdy i pro nás ostatní. Však uznejte sami.

Dali se dohromady na seniorské merendě v Semilassu. Hrála Semilassanka nebo Královopolkka nebo něco podobně vyčpělého bez chuti i zápachu, zkrátka opruz dechna pro důchodce. A o ně jako tanečníky už ani ty vyhladovělé báby nestály. Tak pili v koutě pivo s ohříváky a vedli zhrzenou řeč.

„Každý se chce dožít věku vysokého, není-liž pravda. Každý. Ale když se mu to opravdu zdaří, pak skuhrá. Že záda a tuhle tohle, žily křečové,“ mínil Mirek.

„Jo pánové, stáří není pro slabochy, stáří je prro statečný,“ gnómicky v odpověď konstatoval Alois.

Venca to pojal po svém: „Prostatečný? Já teda s prostató problémy nemám. Nemám. Zatím.“

Ale abych vás dostal do obrazu. Mirek s Vencou se znají odjakživa, chodili spolu už do základní školy. Oběma právě odtlouklo pětasedmdesát a zdá se, že melou z posledního.

První z nich byl klempíř, má psa jménem Fíková a domek v Kostelní zmlce hned vedle královopolského hřbitova. V mládí psal obrozené básně na úrovni dvanáctiletého Vrchlického a při kytarě pěl romantické písně u čundráckých srubů kol řeky Oslavy. Je stále ještě hloubavým čtenářem gotických románů a mystických příběhů, snaží se mluvit až archaicky spisovně, je-liž pravda. Do alkoholika má zatím daleko, ačkoli dělá, co může. Vdovec. Menší, holohlavý, nohy do O jako kavalista. S vousy jak Fjodor Michajlovič Dostojevskij.

Druhý vystudoval elektroprůmyslovku a celý život makal ve fabrice. Bydlí kousek od Mirka na ulici Myslínova, v baráčku s výhledem přes Ponávku do Královopolského nádraží. Perpetuum mobile se mu zatím sestrojil úplně nezdařilo, ale od elektriky umí spravit a vyrobit všechno. Má doma primitivní computer na výrobu počítačové hudby, pomocí něhož také experimentuje se zpěvem ptáků mixovaným do nejrůznějších ruchů a šumů. Jeho pleš je vykompenzována olbřímím knírem, jaký by mu záviděl i Jemeljan Ivanovič Pugačov. Nebo Dědek od Katapultů. Verbálně se jeví simplicistnější nežli jeho nerozlučný kumpán, ale to je pouze zdání. Je třikrát rozvedený a mluví fest po brněnsku.

A k Mirkovi s Vencou se dnes náhodou přidal dědek třetí, o rok starší. Jmenuje se Alois, bydlí v novém místním starobinci na Palackého a servítky si v řeči rovněž nebere. Byl docentem matematické analýzy Přírodovědecké fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně, potom dvacet let pomocným dělníkem v lisovně Královopolské strojírny, pak opět docentem a posléze profesorem matematické analýzy Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. Má bezmála dva metry a nohy do X. Jeho dlouhé, původně rezavé, nyní již prošedivělé vlasy barvy pepř a sůl jsou svázané vzadu do copánku. Je svobodný, zplodil tři děti, na poslední z nich stále ještě platí výživné. V levém uchu nosí frivolní náušnici a ráčkuje.

Stačí? Stačí, že. Tak jedeme dál!

Mirek se zhnuseně pobryndal pivem: „Stojí to tu za zdrávas královno, je-liž pravda?“

„Jo, chcipl pes, samý starý brécy, fujtajbl. Polčičkyvalčičky,“ ucvrnkl Venca smutně do nohavice. „Tak pro dódynky nějaký, ne pro nás. Dem Pod pergolu!“ navrhl. „Pod pergolu!“

„Proč Pod perrgolu?“ zajímal se Alois.
 „Máme to vodtam blízko dom.“
 „Ale pánové, děláte, jako kdybyste byli staří! Proč troskovat pod nějakou perrgolu! Co nám brrání, abychom se přesunuli přímo do centra alterrnativního dění! Do Alterrny nebo ještě lépe na Skleněnou louku!“
 „Vodtamtad' to máš zase blízko ty do svýho chudobinca, žejo.“
 „Pravda, shodou okolností je to poblíž mého Domova spokojeného stáří,“ připustil Alois, „ale!“
 „Ale co?“ zajímali se Mírek s Vencou.
 „Ale?“ napínal je Alois. „Ale jsou tam dorostenky!“ jásal. „Postmoderní!“ spráskl dlaně. „Alterrnativní!“ šilhal. „Ke všemu odhodlaný, a dá-li pámbu, i sjetý! Pánové!“
 „Kdyby mně tak bylo let šedesát,“ vzdychl Mírek, avšak čiperně vstal ze židle.
 „Vzhůru do Laterny, není-liž pravda!“ velel. „Prsoma do Mouky skleněné!“ Zvedl zařatou pěst: „At' žije spartakiáda!“
 „My už tak leda Slunci vstříc!“ připomněl zasmušile Venca optimistický slogan z průčelí krematoria. Pak se ovšem vzmužil: „Říkáš ke všemu odhodlaný a sjetý? Sjetý?“
 „Přesně tak. Odhodlaný a sjetý,“ potvrdil Alois. „Ale to Slunci vstříc taky není špatný. To by mohlo být naše heslo, pánové: Slunci vstříc!“ řezavě se uchechl.

Na Skleněné louce bylo nahuleno k nedýchání. A do posledního místečka obsazeno mládím.

„Páchne to tu jak v asijském nevěstinci, není-liž pravda?“
 „Sóhlas, smrdí to tady jak v čínském bordelu a nesednem si ani náhodó. Není kam.“
 „Jedině na klín křepelky některé, je-liž.“
 „Ten oděrr jsou vonné tyčinky a marrihuana, pánové. Žel, je zde oprravdu obsazeno.“
 Chystali se otočit na patě, když tu se k Aloisovi protlačila dívenka až nepřístojně mladá a sličná: „Pane profesore, sedíme tam, za barem, vždyť pojd'te za náma, srazíme se,“ vypadalo to, že její radost ze shledání je upřímná. „Dobrý večer, pane profesore!“
 „Dobrrého večera přeji,“ podal jí ruku Alois. „Jenže jsem zde i s přáteli.“
 „Však se shrncem, pojd'te všichni, dnes náš kroužek půlí.“
 „Grratuluji, slečno kolegyně!“
 „Bez vás bych tu už nebyla, pojd'te, pojd'te!“
 Směstnali se všichni na jakémsi kanapátku mezi rozjařenou omladinu.
 „Co pijete, pane profesore? Abychom si to vyžehlili ke státnicím.“
 „U státnic žel už namísto mne bude jiný dobrman, třeba docent Polák,“ odušil Alois. Do všeobecného zděšení pak představil své dva společníky: „Pánové s matematikou nemají nic společného, pánové jsou spíše přes umění, že?“ zlomyslně rozehrál konverzaci.
 „Přes umění?“ kolem stolu explodovaly rozpaky.
 „Ale no tak,“ ostýchal se potěšeně Venca a bravurně returnoval, „muzika, tedlencten ambientní minimalismus, že jo. Minimalismus.“
 „Já spíše acid techno,“ upejpavě špitl Mírek a mrsknul okem po Aloisovi, „pakliže vám to něco říká, mládeži, není-liž pravda?“ smečoval.
 „Jasně že říká, právě to my posloucháme!“ souhlasila za všechny spolužáky ta sličná, „co fúze?“
 „Ano. Správně. Velmi správně. Právě ohledně fúze jsme se zde všichni tři sešli, je-liž pravda?“ zahájil opět podání Mírek.
 „Jistěže fúze, ale nebudeme mládež obtěžovat našimi ppracovními záležitostmi. Dáme řeč o něčem lidském, o něčem ze života,“ usmíval se Alois kolkolem. „Řeším ppravě zobecnění Kaplanovy a Shirrotovy věty na k-kompaktní prrostory...“

Vyklopýtali ze Skleněnky až k ránu, z přemíry rozličných kořalek mohutně škytali a krkali, když doprovázeli Aloise k jeho ubytovně.

„Krrkáme jak sedmero krrkavců, pánové.“

„Sedmero krrkavců, to už sem někde slyšel, krrkavců.“

Dohodli si na večer ozdravné posezení v restauraci U Hřebíčků, která je mezi jejich bydlišti polohou tak na půli cesty.

U Hřebíčků bylo plno a nálada výborná. Jak by také nebyla, když obsluhovala servírka nahoře bez. Při prvním pivu cudně mlčeli. Až při druhém se Alois rozhovořil.

„Vlastně jsme se ani nepředstavili příjmením, jmenuji se Sup, pánové. Alois Sup. Ale říkejte mi Lojzo.“

Jeho společníci na něj zaraženě hleděli.

„To je divné, je-liž pravda, mé příjímí zní Jestřáb, Miroslav Jestřáb.“

„A já su Káně, Káně Václav. Ve škole nám říkali dva dravci. Dravci.“

„Takže jsme teď tři dravci.“

„Tři dravci důchodci z Kénigu, to zní hodně blbě. Blbě!“

„Kdo od nynějška vypustí z úst slovo důchodci, platí rrundu, pánové!“

„Tak tři dravci z Kénigu, to zní hrdě. Hrdě!“

„Jak název rockové skupiny bezmála, není-liž pravda?“

„Alternativní formace Kenig Birrds of Prrey. Nebo rraději Birrds of Prrey frrom Kenig, gentlemani.“

„Pro zahraničí v ókeju, ale doma si budem říkat jen Dravci z Kénigu.“

Takže se ten večer opili jako Dravci z Kénigu a domluvili si pozítří pěší rekreační abstinentský výlet z Útěchova do Bílovic, neboť do berouska bylo pro chudobné důchodce daleko a svůj příděl piva pro tento měsíc již vyčerpali.

Za dva dny tedy šlapali po zelené turistické značce Brněnskou podkovou. Les byl nádherný, pes Fíková pobíhal kolem a Venca určoval ptáky podle jejich zpěvu.

„Ty bys mohl mít z toho trylkování doktorát,“ divil se Alois.

„Vždyť to študýruje od sedmé třídy,“ vysvětloval Mirek, „není-liž pravda? Ve své fonotéce má kilometry pásků ptačích hlasů. Dokonce z toho nedávno poslepoval jakousi ptačí symfonii či co.“

V dolíku U Luže se zastavili.

„Připadám si málem jako zamlada,“ nadechl se Mirek, „ten vzduch, není-liž pravda?“

Venca přitakal: „Má řeč, ono to de i bez toho chlastu. Chlastu.“

„Pánové, my musíme alkohol i věk přelstít,“ rozpažil věštecky Alois. „My musíme podniknout něco šileného. Co nám nedovolí dál stárnout. Co nás naopak omladí. Aby nám i Skleněná louka byla těsná. My vážně musíme...“ zdvihl ukazovák.

„... založit alternativní formaci...“ vpadl Mirek.

„... s názvem Dravci z Kénigu,“ dokončil Venca. „Z Kénigu.“

Od luže sestoupili ke studánce D. J. Kašpara, usedli na lavičku a dál za tepla kuli zbraně do své poslední vykutálené bitvy. Fíková ležel vedle nich.

„Venca bude na počítači vyrábět muziku, pro kterou bude urřčujícím a charrakteristickým rrysem zpěv ptáků, nejlépe drravců. Jakési akustické prrefabrrrikáty hudby již existující, svébytné koláže, alternativní vytváření nových zvukových strrukturr.“

„Esli tě dobře gómu, tak všelijaký praskání, cvakání, zvukový kudrlinky,“ pochopil Venca, „prokopírovat dva tři pásky přes sebe a do toho narvat krákorání krrkavců, to by neměl být problém. Problém. Stěně se mně ty starý pásky samy prokopírovaly, só krásně rozmlžený.“

Alois upřesnil: „Rozmlženým páskům budeme říkat manipulované, k nim přimíchat recyklovaný kompost klasiky. Náhodně mixované nahrrávky v rámci teorie náhody a chaosu.“

„Hudební performance se to též nazývá, není-liž pravda?“

„Ve stylu acid techna a ambientního minimalismu šmrrncnutého fúzí.“

„Dyt' ani nevím, o co v těch ambientích acidech de!“

„To je právě dobře, jelikož protože budeš originální, původní, budeš svůj, je-liž.“

Venca se zasní: „Do toho zpěvuli, něco jako Leonu Machálková, jenže mladší.

Mladší!“

Všichni tři se na lavičce napřímili a na okamžik zjihli.

„To bychom se rozhádali, to ne,“ zařízil zpěvačku Mirek. „Ale já bych mohl psát texty, není-liž pravda?“

„Texty nee, aby se to nemuselo pro zahraničí překládat. A v našem věku už bysme si stěně texty ani nezapamatovali. Texty.“

„Tak tedy souhlasím, spíše skřeky, šepoty a výkřiky, není-liž, to bude svrchovaně půvabné básnění.“

„Jestli texty, tak jedineč rrap, pánové. Já se svým rračkováním jsem rrozený rrapper. K tomu si přiberru bicí. Dokud jsme chudí, tak zatím valchu, plechový hrnek a činel. Časem zbohatneme a přikoupíme bonga, conga, šamanské bubny, darrbuky a tak. K tomu si přibirám public rrelations a management.“

„Co je to, proboha?“

„Kecy okolo, smlouvy, prrachy.“

„Klidně do toho projektu vrazím všechno, co mám ve strožoku na pohřeb,“ nabídl bezelstně Venca.

„Vezmu si hypotéku na dům,“ trumfl jej Mirek. „Pořídím elektrickou kytaru a odkoupím od Harmonie ten vyřazený pohřební vůz, abychom se do něj vešli všichni tři i s aparaturou, je-liž pravda. A udělám kostýmy z plechu.“

???

„Takové jako sci-fi brnění,“ vysvětlil Mirek.

„To už by bylo příliš silný kafe,“ brzdil Alois. „Na kytarru ale nesmíš hrát akorrdy, jen do toho spíš mlátit jako Jimi Hendrix nebo Dagmarr Andrrtová-Voňková.“

„Mňókat na ňu jak Iva Bittová na hósle. A stát přitom jak ona na jedný noze. Esli by to ovšem na té tvé haxně do O šlo. Esli. Vona je to stěně krásná ženská, ta Iva Bittová.“

„Přes holý hlavy si uvážete šátky jako Šporrci.“

„A ty si místo copánku pořídíš dreedy, je-liž.“

„Když já dreedy z copánku, pak ty drreedy z vousů.“

To už stoupali nahoru k zelené značce. Chůze byla pro budování image alternativní formace inspirující.

„Vydefinujeme se v opozici ke kultu mládí a krásy. Budeme staří a hnusní, je-liž pravda.“

„My už sme staří a hnusní. Hnusní.“

„Jsme autentičtí. Karel Gott je starší, ale vypadá mladý. Honza Hrubý je zase mladší, ale vypadá starý, je-liž pravda. My jsme akorát.“

„Musíme být zlí a vůbec ne vtipní. V mediálních rozhovorech budem lidi urážet a nasírat, aby nás žalovali. To zvyšuje publicitu. Publicitu.“

„Jako jsou mladiství zákonem chránění pro nedospělost, tak my budeme mimo paragrafy naopak pro sešlost věkem, není-liž. Ukažte mi toho smělce, který by se odvážil vložit ruku na starce.“

„Ale na geronty posluchače kálíme, ti at' poslouchájó Michala Davida a Jožku Černýho, my budem platforma pro mládí v opozici.“

„To ale budeme kurrvy, pánové.“

„Budiž nám odpuštěno, só horší. Kdybysme brali sami sebe vážně, nemáme s taková kokotínó šancu. Ale že to berem jako prču, mohlo by to klapnót.“

Než došli do Bílovic, bylo definitivně rozhodnuto. A nežli se měsíc s měsícem sešel, rozhlas poprvé vysílal jejich avantgardní skřekovou kompozici Sedmero krkavců, která se pro svoji zcela mimořádnou stupiditu stala hitem sezóny.

Alois zazvonil u dveří hudební vydavatelské firmy Indies Records v Brně - Králově Poli. Otevřel vousatý Rumcajs a tázavě na něj hleděl.

„Dobrrého dne, dovolte, abych se představil...“

„Já vás přece znám,“ nedal mu domluvit Rumcajs, „vy jste ten slavný perkusista z ještě slavnější formace Dravci z Kénigu. A chtěl byste vyučovat bicí na Hudební fakultě JAMU, jdete na konkurs, že. Dobrý den, jste tu správně, pojd'te dál. Marimbu s sebou máte?“

Po takovém gambitu i Alois zakolísal: „Zatím jdu dohodnout pouze vydání kompaktního disku. Ehm. Tu marrimbu ovšem nevyklučuji, po nocích hrřaji výhrradně na marrimbu.“

„Vypadáte na to,“ pokývl Rumcajs. „Víte co, je tu dnes plno, zajdeme naproti přes ulici do Dobré Pohody.“

Tam se v dobré pohodě domluvili. Že to s nimi Indies Records zkusí. Ale musí se to odsouhlasit v dramaturgické radě. Rumcajs již v rozhlase slyšel Sedmero krkavců a správně v Dravcích z Kénigu vytušil pro firmu perspektivní koně.

„Ihahá!“ rozloučil se zaržáním a smlouvu navrhl podepsat ode dneška za týden při obědě v restauraci U Bílého koníčka, která je za rohem.

„Smlouva bude, doufám, exkluzivní,“ ujistil se při rozchodu Alois.

„Jaká jiná. Takže ihahá!“ zaržál na rozloučenou Rumcajs.

„Děkuji za audienci, pane starrosto, mám prro vás - rrespektive prro naši městskou část Krrálovo Pole – zajímavý návrh.“

Starosta rozpačitě žmoulal v ruce Aloisovu navštívenku: „Poslouchám, pane profesore.“

„Znáte současnou nejpopulárnnější rrozhlasovou skladbu Sedmero krrkavců?“

„Kdo by ji neznal, moje děti ji milují. Krá krá.“

„Nedivím se, je skutečně mimořádná. A co kdyby avantgarrdní alternatívní formace Drravci z Kénigu složila znělku přímo na tělo pro naši městskou část. Jako mají Vinohrady tu svoji.“

„Nezní to nezajímavě, vy za to ovšem něco budete chtít.“

„O tom si prromluvíme později, pane starrosto, až naše Krrálovo Pole bude znít ze všech rrozhlasových rreproduktorů.“

Do měsíce opravdu všechny rozhlasové stanice vyjma Vltavy hrály od rána do večera píseň Holky z Králového Pole. Opět zaujala svou mimořádností. Ve zpěvu se střídaly tři osobité hlasy s osobitou výslovností i osobitým dialektem.

Nejhezčí holky jsou z Krrálového Pole

Néhezčí holky só jasně z Kénigu

Nejhezčí holky jsou z Krrálového Pole

Néhezčí holky só jasně z Kénigu

Znám taky jednu z Dejvic, ta tam toho má nejvíc

Znám taky jednu z Dejvic, ta tam toho ale má, je-liž

Nejhezčí holky jsou z Krrálového Pole

Néhezčí holky só jasně z Kénigu

Právník bratří Tesaříků umělce žaloval a vznikla kauza, které se zejména Blesk věnoval velmi zevrubně. Když rozruch poněkud utichl, Dědci Tesařici Illegal Band alias Dravci z Kénigu se skupině Yo-Yo Band v Blesku písemně omluvili za to, že z jejich vylepšené písně ve svém podání učinili skutečný hit. A byla další ostuda, ale teď už se v tom propletenici nikdo nevyznal. Právník městské části Brno – Královo Pole to posléze u soudu celé zametl pod koberec, jenže to vyznělo do ztracena, neboť Dravci z Kénigu se právě stali skokany roku a současně nejlepší skupinou roku a vystoupili v brněnském Rondu jako předskupina Deep Purple. Právníci Karla Gotta už Dravce ani nežalovali za jeden z jeho hitů, na němž upravili Zlatý Mistrův Hlas kromě mužského i na ženský, takže Superslavík v závěru písně zpíval duet sám se sebou, a to jako pán i paní. Na schůzi konšelů Králova Pole jim pak byl odhlasován za hubičku symbolický pronájem zkušebny v nově opraveném Semilassu. Koncertní sál tam byl již jejich pódium domovským a proběhl v něm 1. ročník festivalu hudebních alternativních formací. Zatím pouze domácích, ale to se mělo brzo změnit, neboť na příští ročník přislíbili účast Steve Reich, Luciano Berio, Aki Onda, Christian Marclay, John Oswald a Yoshihide Otomo. John Cage bohužel právě zemřel.

„Začátkem listopadu máme poslední domácí kšeft v Lucerně a druhý den začínáme měsíční skandinávské turné, pánové. Pak týden doma a až do Vánoc snůrra přes Ffrancii a Španělsko do Porrugalska.“

„Kdo bude v Lucerně našim předskokanem, smím-li se zeptat?“

„Dan Bárta s kapelou.“

„Takové komerční přizdisráč? Přizdisráč.“

„Buďme tolerrantní k těm mladým, pánové!“

„Přečetl jsem si na internetu, pane doktorre, vaši diplomovou prráci z katedrry rrežie na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění. Jak se přesně jmenuje?“

Mladý vousatý režisér s kamennou tváří odpověděl: „A ten Václav Klaus skutečně existoval?“ Odmlčel se. „V závorkách: k atributům vybraných českých mystifikačních filmů.“

„Krrásný název. Já jsem pana prrezidenta Klause taky nikdy ve skutečnosti neviděl.“

„Pan profesor Klaus by mohl být fešák. A charismatická osobnost k tomu. Když to dotáhl až na prezidenta. Ale jeho existence možná jednou opravdu bude předmětem diskuse na téma mystifikace, něco jako kněžna Libuše.“

Dva muži sedící proti sobě v luxusní managerské pracovně Dravců z Kénigu se odmlčeli. Sekretářka jim nalila minerálku.

„Doktorrát máte z filmové rrežie?“

„Z informatiky.“

„A nyní něco točíte?“

„Živím se programováním. Režíruru jenom pro potěšení.“ Díval se Aloisovi přímo do očí. „Mimochodem, webové stránky Dravců jsou vynikající.“

„Děkuji. Vytvořil je váš inforrmatický spolužák. Má na starrosti ještě e-mailovou korrrespondenci s fanoušky a simulaci naší další existence. Na plný úvazek.“

Režisér tázavě zvedl obočí.

„Korrrespondence je na prrincipu Weizenbaumova prrogramu Eliza, to už je dnes babička. Automaticky generruje odpovědi ze zaslánoho textu, pochopitelně s patřičnou časovou prrodlevou, aby to působilo lidsky přesvědčivě. A naši další existenci vytváříme podle prrogramátorů z Massachusetts Institute of Technology, kteří simulovali fungování amerického prrezidenta po jeho případném úmrrtí v období války.“ Alois se usmál. „Další absolvent Fakulty inforrmatiky Masarrykovy univerrzity a obdobně jako vy též současně

absolvent Hudební fakulty JAMU, obor hudební kompozice, se zacvičuje u Václava ve vytváření naší nové hudby. Rovněž propojuje dva obory, informatiku s uměním. A rovněž na plný úvazek. Václav už by nejnovější technologické a umělecké trendy sám nezvládl. „Aloisův úsměv byl již zcela formální. „V žoldu máme i hudební kritiky,“ ledabyly sáhl na hromádku výstřižků, „Jakub Pech o nás píše,“ nasadil si brýle, „...z amorfní hmoty blíže neidentifikovatelných ptačích skřeků prrobleskují geniální melodie... a tohle je ještě lepší: ...naoko nenápadně přimíchávají do svých nahrávek něco jako rrybí tuk, který je sice zdravý, ale posluchač musí disponovat jistou dávkou zvrácenosti, aby mu jejich drravčí ingredience zachutnala.“ Zakroutil hlavou a zálibně mlasknul. „Nebo tady Aleš Stuchlý: ...roztočnými hlasy ptáků všemožného původu dosahují znepokojivých, surrově sebezpytných poloh, jimiž prrobleskuje blasfemie plující na syntezátorrovém ambientním vorru... Kristenanebi!“ potřásl hlavou. „Smím se zeptat, kde bydlíte?“

„Mám podnájem v Řečkovících.“

Odhadovali se navzájem.

„Měl bych pro vás práci, pane doktorre. Zatím na tři roky a pro začátek s garrsonkou grratis tady u nás. Střížnu a filmovou laboratoř byste si na náš účet tím nejlepším vybavil sám, kamerramana si najmete rovněž sám podle potřeby.“

Režisér vyčkávavě mlčel, k otázkám se pohnout nedal. Vypadalo to, že není ve strategii vyjednávání úplný břídil.

Alois proto pokračoval: „Měl byste na starosti videoklipy našich skladeb.“

„Rozpočet?“

Nad vyslovenou částkou režisér zalpal po dechu a jeho poker face povolil: „Za to bych namotal Kleopatru. Dvě Kleopatry.“

„Generrálním sponzorrem je Komerrční banka,“ suše konstatoval Alois. „Kromě videoklipů byste ještě prruběžně točil Drravce úplně všude. Při vystoupeních, ve studiu, v soukromí. Při lyžování v Alpách, při potápění v Karribiku. Jak hledí slunci vsříc. V popředí naše optimistické tváře a v pozadí kouzelná příroda, stáda krásných dívek v komparzu. Opravdu lyžovat a potápět se budou pochopitelně dubleři. Do roka a do dne z toho sestříhat celovečerní film.“

„Beru.“

„Nemyslím klamat diváky absolutně,“ pokračoval uvážlivě Alois. „Spíše si hrrát s fakty a mystifikací. Nebýt formálně rrealistický, naopak užívat vysoce stylizovaných prrostedků. Těm divákům, kteří fiktivnost prrohlédnou, poskytnout hrravou rradost z prrozření.“

„Rozumím,“ chytil se režisér, „aby pravdivost komunikátu nezávisela od autentičnosti zobrazené skutečnosti, ale spíše od dojmů, představ a pocitů diváka, od jeho víry, že má co do činění s čímsi pravdivým.“

Alois byl potěšen: „Přesně.“

„Když nashromáždím dostatek materiálu, vytvořil bych časem i jakýsi fiktivní dokument o Dravcích. Zkombinoval bych v něm hrané scény s autentickými záběry, s fotografiemi a archivními záznamy i s hyper vizuálními sekvencemi tvořenými vícenásobnými expozicemi a animacemi.“ Režisér se zasnul. „Extrémně široké objektivy, stroboskopické nasvícení, kamera z ruky, nad tím vším vědecký komentář...“

„Budeme si rozumět, pane doktorre,“ konstatoval Alois. „Vaše práce ale za tři roky neskončí. Budou grranty. Bude pozůstalost Drravců. Drravci by mohli být klidně vaše celoživotní téma. Jakož i obživa, zajisté,“ odklařal si. „Víte přece, že jsme koupili Semilasso i sousední hotel U Sudu. A že jsme postavili tenhle víceúčelový komplex.“

Režisér si sundal brýle a zaklonil se v křesle. Přimhouřil oči. Nadechl se k otázce.

Alois však pokračoval, v jeho očích se objevila únava: „Je mi osmdesát, kolegům o rok méně. Kdokoli ze tří Drravců může zítra umřít. Pozitíí nemusí být naživu ani jeden z nás.“

Na královopolském hřbitově máme zaplacenou anonymní mramorovou hrobku. Ale vy, pane doktorre, spolu s dalším týmem, budete korrmidlovat náš torrpédoborec dál. Už jsem se o vás informoval, to vám jistě došlo. Věřím vám a sázím na vás. Prprotože vy jste taky šílenec.“

Přitřukli si minerální vodou.

„Drravci postupně vycouvají do virrtuální skutečnosti,“ pokračoval Alois. „Budou něco jako Michael Jackson. Ani muž, ani žena, ani starý, ani mladý, ani bílý, ani černý, ani šílený, ani přičetný. Spíše androgyn mimo běžné kategorie.“

Oba vstali a podali si ruce.

„Takoví budou Drravci. A lepší. Drravci budou i vaše legenda, pane doktorre. Něco mezi Blanickými rrytíři a Beatles, to už záleží na vás.“

Alois se duševně odpojil a náhle vypadal na svých osmdesát.

Nejlepší holky jsou z Krrálovýho Pole vyřvávala znělka pouličního reproduktoru. Při poslechu sebe sama se zarděl. Nebo se to režisérovi jen zdálo?

„Slečno, zavřete okno!“ poručil starý muž sekretářce a pohládl pod stolem hluchého psa Fíkovou.

Néhezčí holky só jasně z Kénigu zaslechli ještě repliku dalšího starce.

Jak jsem v úvodu řekl: když se tři dědci zblázní, může to být docela sranda. Nebo nemusí. Nebo to taky může být nevalná povídka.

Stačí? To bych řekl, že stačí!

Tak Dravce zabalíme.

Pendolízinka

Byl to průser jako mraky.

„Je to průser jako mraky,“ zalomila rukama ministryně dopravy. „Úplatkami nás cpali, hory doly slibovali, že to bude lepější, než jsme doufali, mleli...“

„...a včil nás vláčejí televizima,“ přitakala její náměstkyně, „máte svatou pravdu, je to průser jako mraky.“

„Co se na tom vlastně pojebalo?“

„Říkali softvér nebo co, paní ministryně, já lokomotivám nerozumím.“

„Beztak ten italskej dizajnovanej prd kučíroval chlap. Muský všecko zkazej. Já myslím, že kdyby kučírovala žencká, žádný poruchy by nebyly. Muský sou hard'áci, žencký maj na softvér větší cit, takovej italskej softvér chce jemnou ženckou ruku. No nemám pravdu?“

„Mluvíte mi z duše, paní ministryně, muský sou humpoláci, na pendolína Made in Italy mušej bejt žencký ručičky.“

„Ať zítra naběhne mašinfira na koberec, jestlivá nějakej čudlík neukroutil, jestlivá se mu lickej faktor nevloudil.“

„Jako vždycky máte svatou pravdu, paní ministryně,“ rektoskopovala podřízená úřednice, „tedlencten lickej faktor je potvoras. Zařídím, aby naběhl.“

Lízinka zpívala jako zlatá slavice a slušelo jí to velmi, panu strojvůdci s ní šichta hezky ubíhala:

*„Nešahej mi na kolínko, tam je samá kost
šáhni si radš na stehýnko, tam je masa dost!“*

„Já ti nevím, Lízinko, jestli ta paní ministryně neměla v něčem přece jenom pravdu,“ mínil rozvážně strojvůdce pendolína, když zuby stahoval své milence kalhotky. Ve vysoké rychlosti to bylo obzvláště vzrušující. Sloupy kolem trati uskakovaly nazad stošedesátkou,

kapky deště na bočních sklech stékaly takřka vodorovně a koleje se dramaticky řítily proti nim. Kalhotky si navlékl na svoji pleš místo služební čepice.

„To jako v čem pravdu?“ zajímala se Lízinka a vrtěla holým zadečkem na řídicím panelu. „Ty divochu!“ A dala se znovu do zpěvu, majíc železničářskou čapku na své hlavince posazenu rozverně zešikma:

„Vezmi moje kalhotenky mezi zuby, dělej na mě bububu
kdyby se tě cestující všichni báli, já se tě bát nebudu“

Strojvůdce do jejího zpěvu vlně zachrochtal: „Že by v tom mohl být lidský faktor.“

„Chachacha, juj,“ roztrhla Lízinka náhrdelník svého smíchu, „chachacha chichichi, to jako třeba že stahování kalhotek vymazalo softvér?“ Otočila si štítek čepice dozadu.

„Poprvé jsme přece měli poruchu právě při stahování těchhle silonových kalhotek,“ přidal se k jejímu veselí mašiníra, „hahaha, chrochrochro, ty šotku!“

V ten okamžik obraz na displeji zmizel a pendolínó jelo už jenom setrvačností.

„Statická elektřina! Silonové kalhotky! Lidský faktor!“ mumlal muž, serval si růžovou čepičku z hlavy a drtil krajkový hadřík nenávistně mezi zuby. „Ale jak to, že když jsem ti je stahoval posledně, nestalo se nic?“

Pendolízinka se zamyslela: „Jestli to není tím, že posledně jsem měla bavlněné.“

„S tím by přece Taliáni museli počítat,“ nechtěl věřit strojvůdce.

To už supervlak stál mezi poli a kapky po jeho bočních sklech stékaly kolmo dolů.

Byl to opravdu průser jako mraky.

Škrábat brambory s andělem

„Kurva pičo,“ rozkázal mi kuchař, „kurva pičo, napičuj tu piču do té piči!“ a já na jeho pokyn disciplinovaně zasunul umytý hrnec do příslušné police. Věnoval jsem se pak dál škrábání brambor, zajímaví to činnosti vyhrazené v tehdejší Československé lidové armádě zasraným inteligentům, jak se říkalo těm s maturitou. Kuchař nade mnou ještě chvíli s cigaretkou postál, aby zkontroloval, zda vyloupávám správně očka a neodkrajuji příliš tlusté slupky. Čekal nejspíše moji vzpurnou reakci, hotovil se zatnout mi tipec. Když se nedočkal, zhoupnul se alespoň ze špiček na paty a zpět, zamáčkl flegmaticky nedopalek o kastról a korunoval svůj khaki monolog slovy: „A napičuj, pičo!“

Rozvažoval jsem poté při škrábání o specifičnosti jeho vojenské mluvy, která po kontaktové citoslovci *kurva* - ve smyslu něco jako *hele* - si vystačí pouze s jediným substantivem. Od něj tvoří slovesa, adjektiva a kromě číslovek snad všechno. Ještě jsou ovšem zapotřebí ukazovací zájmena, aby adresát promluvy kontextuálně pochopil, kterou že do jaké. V takovéto komunikaci platí jenom ty normy, uvědomoval jsem si, které jsou účastníci vzájemně ochotni respektovat. Jde vlastně o speciální typ paronomázie, založený na desémantizaci výrazu, jehož odvozeninami je série paronym vytvořena. V prostředí vojenské kuchyně označení pro dámské mezinoží získává nové gramatické i významové rysy - změněnou slovnědruhovou platnost, naprosto jiné významy.

Bylo by to na odborný článek do Obrany lidu, napadlo mě. Ale hned jsem vytušil, že by redakce nad takovým příspěvkem zrovna nejásala. Tak jsem od jazykozpytu přehodil výhybku své vědecké tvořivosti na matematiku a za půl roku mi přijali do Armádních rozhledů odbornou stať s názvem *Diferenciální popis transformací vojenských obrátů na místě*. Nikdo tomu valně nerozuměl, ani já sám ne, ale právě proto se v tom dala jen obtížně zpochybnit pokrokovost.

U našeho útvaru jsem byl kartofelkönig: co bych za takovou funkci v opravdovém koncentračním táboře dal! Vykonával jsem ji ovšem jenom od čtyř hodin do budíčku, po něm už jsem se směl věnovat obvyklým činnostem vojína, rozcvičkou počínaje.

A víte, že jsem ji začal mít rád, tu rozcvičku? Oběhnout buzerplac (zase ta odborná vojenská terminologie), zaklikovat si, zadřepovat, rozpažit připazit. Raz dva tři, dva dva tři. Jak potom chutnala snídaně! Co kdo na stole popadl, to sežral. A kdo zaváhal, byl hladem. Zkušenost k nezaplacení; je o tom snad i nějaké přísloví. Jen jednou jedinkrát jsme sami od sebe před snídaní nechali jídlo na stole a drželi ve stoje dvě minuty ticha. Bylo to 21. srpna 1969 a bylo to v jídelně kasáren Nového Mesta nad Váhom.

Ponurá absurdita té doby se pářila s mým tehdejšímládím, nevěřil jsem nikomu a ničemu a přitom jsem někomu a něčemu strašně věřit chtěl. Jak já toužil lámat skály ve jménu lepšího příštího! A přitom jsem jenom švejkoval. Mnozí tehdy místo lámání skal jenom na sobě nechali rozbíjet kameny a realizovali se ve šprťouchlatech.

No a nyní jsem sám ve věku těch někdejších pupkatých lampasáckých prďolů a docela chápu, co je na nás muselo nejvíc popuzovat. Provokovali jsme je svojí budoucností. My ještě neměli jako oni definitivně vymalováno a proti jejich ukazováku trčel vzhůru náš prostředník.

Dnes už netrčí. Takže když nyní v duchu žehrám na bílé červy zkroucené před počítačem a televizorem, spolknou svoje mentorování; vždyť bych si tak notoval právě s tehdejšími lamprďóny. Dnes je dnes a včerejšek jsou trosky. Není žádný povinný buzerplac a nejsou ani žádné dvě vzdorné minuty ticha před snídaní.

Je mi jich krapítek líto, těch bílých červů. Nemají proti čemu kloudně protestovat. Všechno mohou, nikdo je do ničeho nenutí. Žádná opičí dráha, žádné upazit připazit. Místo našeho někdejšího pičování mají angličtinu. Ani je v pozici ležícího střelce to zelené motýlí křídlo neovane.

Chtěl bych býti alespoň na den vojínem NATO. Kdyby to bylo na mladá kolena se dvěma třešněmi na talíři, tak bych ranní rozcvičku nešidil. A sežral potom k snídani deset rohlíků. Pokud bych ovšem nemusel doopravdy střílet do živých lidí někde v horoucích peklech.

To raději v Československé lidové armádě škrábat brambory s andělem a debatovat přitom o bohu a hraní na vojáky. Do tváře mu nevidím, ale je to anděl vzrůstem pomeňší, i v běžném hovoru užívá přechodníky a pro jadrný výraz nejde daleko. Pije pivo z flašky a v hubě čoudí půlčíka.

Sociologie rodinné pohody

Jestliže obdrží žena po čtyřicítce status té už ne nejmladší rozvedené v domácnosti, jestliže je manželem zapuzena ve prospěch mladší favoritky, tak to aby si v brněnském parku Lužánky hledala větev k oběšení. Nejlépe někde ve stromoví za Domem dětí a mládeže. Do Domu dětí a mládeže totiž kdysi vodila svoje ratolesti na zájmové kroužky, zná to tam. Nebo aby naopak nově prisouzenou roli pojala s nadhledem a zakrojila další díl sebraných spisů svého curricula vitae.

Marie měla ráda život, proto zvolila variantu druhou. Manželovi ponechala procovskou vilu s obytnou zahradou, ponechala mu i automobil. Sama si pořídila staromilsky vyhlížející domek na konečné stanici tramvaje v Řečkovících, útulný 2 + 1 s příslušenstvím a zahrádkou. Vchod a dvě okénka vedly do ulice naproti bývalým kasárnám. Hned za rohem parkovací prostor pro případné auto. Anonymní výhled na silnici, na stromy a zamřížovaná okna vojenské haluzny, ale zase nikdo odnikud necivěl na ni. Z kuchyně dveře do intimního dvorku ukončeného několika stromy a keři. Záhonem květin. Pohledem do údolí. Obě její dítky si přijížděla nechat vyprat prádlo jen tu a tam přes víkend, a to ve stále řidších intervalech; jejich studia i záliby totiž sponzoroval především otec a u něj a jeho firmy se také rýsovala jejich budoucnost.

Takže v mezidobí, než přijdou vnoučata, opravdu zůstala sama v dva plus jedna plus zahrádka. Kam si co položí, tam to taky najde. Vzdělání: socioložka bez valné praxe. Záliby: pečeníkuchtěnídomácnostjakozcukrukočičkastatistikakytičky, nic vyhraněného, jak už to tak ženy mívají.

Poctivě si zkusila najít zaměstnání, avšak zjistila, že to zdaleka není nic snadného, chtěli po ní cosikdesi a znalost práce s počítačem a kdovíco ještě dalšího. Jenže po těch letech v domácnosti už neuměla kromě hospodyňkování vlastně nic. Tak si alespoň pořídila computer a nechala se v něm zacvičit od syna. A hledala práci přes internet.

Na něm objevila Seznamku. Vysedávala tedy před monitorem, platonicky se rozněcovala nad charakterními zachovalými čtyřicátníky v plné síle. Potom si s nimi jako osamělá žena v domácnosti zkusila e-mailově korespondovat:

Muž, 45 let, on hledá ji, Brno město: Léta běží, já hledám tu, pro kterou bych rád žil. Jsem VŠ, 174, finančně nezávislý, svobodný, nekuřák, pohlížející na život optimisticky a hledající v něm to krásné bla bla bla. Muž, 48 let, on hledá ji, Brno venkov: Jsem mirne ujetý a uzasne nekonvencni, dost vtipny a uprimny, hodne hodny a velmi inteligentni pubertak (jak tvrdi zle jazyky) a hledam charakterni, krasnou bla bla bla. Muž, 47 let, on hledá ji, Brno Líšeň: Charakterní VŠ 190 rád pozná ženu, která též ráda uvítá diskretní vztah s velkorysým přítelem bla bla bla. Muž, 54 let, on hledá ji, Brno střed: Int VŠ, ne vl vin rozv, hl temper ž bez záv. Blablablablaba...

Bezmála celý rok se zabydlovala ve svém domečku, pěstovala muškáty, hledala zaměstnavatele, obdržela seznamovací schůzky s pány k mání a po večerech četla Betty Mac Donaldovou i Jindřišku Smetanovou. Zkusila dokonce zasmušilou slavnou feministku Alexandru Berkovou a v kontrastu k ní ještě slavnější mediální bavičku Halinu Pawlovskou. Uvedené dámy vesměs jiskřily vtípem nad svými manžely, což jí osobně připadlo vtipné asi jako vtipy o tchýních. Ale najdi na dlani chlup. Když i to defilé hledajících pánů v nejlepších letech bylo čím dál ponuřejší, propadla beznaději.

Klopýtnutím osudu se ještě málem chytila jako asistentka na nově vzniklé Fakultě sportovních studií. Pak jí však to místo vyfoukl svalnatý cyklista, který sice nebyl jako ona se svým IQ členem Mensy, ale kotmelce mu šly slušně v teorii i praxi. Od sociologie sportu tedy obrátila svoji pozornost k sociologii rodiny se zaměřením na rodinnou pohodu. Získala grant na výzkum a v jeho rámci založila bordel U Rodinné pohody, www.rodinnapohoda.cz. Sama sobě byla řešitelkou, ředitelkou a zaměstnankyní, zvládla administrativu i veškerý provoz. Vždy pouze jediný respondent, objednávky předem. Jejimi stálými zákazníky se stali uštvaní bossové velkých kšeftů a velké politiky, kteří si od luxusních manželek, tělocvičen, krbů a bazénů rádi dopřáli skromnou rodinnou pohodu domácích buchet u nezmalované boubelaté paninky s d'olíčky ve tvářích. Po nějaké době se vypracovala tak, že k ní nezávisle na sobě docházeli vysoce postavený syn i ještě výše postavený otec z nejslavnějšího finančního klanu. A radili jí při té příležitosti s investicemi. Za čas byla desetkrát movitější nežli všichni vítězové VyVolených dohromady a měla obhájenou disertaci ze sociologie rodinné pohody.

Jejímu domečku se mezi klienty začalo důvěrně říkat U Marušky, platby probíhaly diskretně bez dokladů z ručky do ručky, takže si stále udržovala status nezaměstnané ženy v domácnosti a z dešperace pobírala sociální podporu. V ničem se nelišila od všelijakých Tenisových Akademií, které rovněž celé roky z tučných zisků nepřiznávají nic a naivní stát jim věří. To už byla řádně habilitovanou docentkou v oboru sociologie se zaměřením na rodinnou pohodu. S podporou Evropské unie vedla svoji vlastní katedru na univerzitě a její boubelaté doktorandky s d'olíčky ve tvářích spravovaly celou síť rodinných pohod v celé republice. Všechny také pilně o rodinné pohodě přednášely na zahraničních konferencích. Neboť ohrožená rodina v dnešním období sociálních otřesů potřebuje právě pohodu.

Měla jedinou přítelkyni, profesorku katedry psychotronických gender studií. Ta zase založila obor Computational Psychology. To ovšem byla typická vědma, která vědeckou práci zaříkala strach ze stáří a samoty.

Jestli snad čekáte překvapivou pointu, že k naší Marušce třeba jako kunčaft docházel i bývalý manžel, tak to se mýlíte. Bylo by to možná pikantní, avšak literárně vykonstruované. Na její sazby rodinné pohody by neměl, na ně byl malá ryba.

Když potom zestárla, vodila jako důstojná emeritní vysokoškolská profesorka svoje vnoučátka do zájmových kroužků Domu dětí a mládeže v Lužánkách. Bylo až dojemné vidět ji, jak Barunce s Adélkou za slunného letního dne v parku na lavičce předčítá z Babičky Boženy Němcové. U nohou jim leželi jezevčící Sultan a Tyrl.

A kolemjdoucí si závistivě šeptali: „Šťastná to žena!“

Tipoval bych ho spíš na prášky

Když ještě jednou, tak ještě jednou, já nemám co skrývat, já si stojím za svým. Já vždycky říkám: Nebát se a nekrást. Bejt rovněj.

Samozřejmě že k věci. Já jenom k věci. Kokrda, co jenom o něm? Podívejte. Kluk to byl divnej. Nemastnej, neslanej. Třeba když jsem na něho řval, tak se mi nedíval do očí. A to mě dovede vytočit, když se mi nedívá do očí, to nemá čistý svědomí. No uznejte.

Ale no tak řval. To jsem se nevyjádřil přesně. Když jsem s ním vedl výchovný pohovor. Edukační tento. Já mám pedagogické minimum na pedagogické fakultě, já vím, o čem mluvím.

Takže: Když jsem na něho... vedl edukační pohovor, tak se mi buďto nedíval do očí anebo se zas díval, ale tak nějak zvláštně, jak dobrman mojí tchýně, s odpuštěním, tak se mi díval do očí. A tak se mi žádněj buzík nebude dívat do očí, já jsem to té staré rachomejtli říkal, ať se mi tak nedívá do očí, nebo ho nakopnu.

Jaké staré rachomejtli? No tchýni přece!

Ale no tak říkal jsem mu buzík, říkali mu tak všichni učni. Prej to snad měl i v papírech, říkal vrchní mistr.

Něčeho zvláštního jsem si teda nevšiml. Akorát že po přestávce byl vždycky zvalenej jak dobytek, někdy i mokrej byl, jako kdyby pochcanej. Fujtajbl buzík.

Jo tak co se dělo v šatně nebo na haj... záchodě nevím, já mám na přestávky svůj kabinet, kde si dám cigárko, když už ve společných prostorách kouřit nesmíme.

Ale jo, to jo, sranda s ním byla. Kolikrát jsme se mu všichni nasmáli, buzíkovi, ale že by mu předloktí až do masa spálili o ústřední topení, to mě nikdo nehlásil. A že by ho k něčemu nutili nebo dokonce šikanovali tento, tak to mně tuplem nikdo nehlásil.

Kdyby to byl můj syn? Tak to bych ho natotata vykopl z baráku, my jsme slušná rodina. Vždyť oni by se snad chtěli i navzájem ženit, ještě že jim to ten Klaus nepodepsal. Náš farář je taky proti.

Podívejte, jestli už nic dalšího nemáte, já musím do výuky. Zkontrolovat učňům postup práce. A jak se to tento? No, jak se...

Kde přišel k pistoli? Ježkovy oči, co kdyby s ní postřelil řádného člověka? Třeba mě. To je dnes mládež, uznejte, to za Husáka nebejvalo, dej mu pámbu věčnou slávu. Vždyť v pivnici zachránil nějakěj svatej oltář, četl jsem. Vidíte, to bych do něj neřekl, pistoli. Pistoli se střílejí chlapi ne? Tipoval bych ho spíš na prášky.

Babinec

Inženýr Zdena Zvoníková se již dávno smířila se skutečností, že mužům neimponuje jako žena. Imponuje tedy ženám. Alespoň svému kroužku intelektuálů, jemuž předsedá vždy každé první úterý v měsíci. Mají vyhrazený salonek hotelu Intereuro a kuchař Kája jim připravuje speciální činu.

Právě dnes je první úterý v měsíci a ona pílí do jejich „babince“, jak onu pravidelnou schůzku vtipně nazývají. To arciť mohou pouze ony, jiný by se potázal se zlou. Programem babinců je bdít nad všobecnou mravností.

Především upozorňují klamané manželské partnery na nevěru jejich protějšků. Píší anonymní dopisy, udání, šíří klepy a pomluvy, svědčí u soudů, zasedají v komisích. Činí si tím dobře a stojí při sobě zmužile bok po boku.

„Ahoj, dámy!“ zahajuje inženýr Zvoníková. „Kde je Lízinka?“

„Má stání, ale přijde později.“

„Pane vrchní! Na čem si dnes můžeme pochutnat?“ ptá se inženýr Zvoníková.

„Kromě sebe vám ještě mohu nabídnout delikates jehněčí.“

„Jehněčí?“ vraští nos předsedkyně a rozhlíží se po svých spolubojovnicích.

„Jehněčí?“ vrtí odmítavě hlavinkami Kamilka s Ivankou.

Všichni, včetně vrchního, vědí, že je to jenom hra. Taky ano:

„Vyřídte Kájovi, ať nám udělá činu speciál!“ rozhoduje velitelka. „Zatím pětkrát suché martini s olivou, ale to nejsušší,“ poroučí. Pak rozvírá svá babincová akta. „Záležitost Havelková - Havelka?“ táže se.

„Nechci být poslem špatných zpráv, ale prý se k ní od té servírky vrátil. To má ale v referátu Lízinka.“

„Lízinka by něco takového nedopustila, má už přece zkušenosti,“ nechce věřit Magdička. „No uznej, Zdeničko!“

„Počkáme na Lízinku,“ navrhuje inženýr Zvoníková, „a vyřídíme zatím drobné.“

„Takže,“ chápe se iniciativy Růženka, „ve středu v 10:40 zavolejte některá na tohle číslo a zeptejte se, jestli manželovi na služební cestu nezapomněla zabalit čisté slipy.“

„Zařídím,“ přebírá lístek Magdička a kontroluje pro jistotu znění úkolu: STREDA, 10.40, ZABALILA JSTE MANŽELOVI ČISTÉ SLIPY?

„Já budu zrovna u ní na poradě, to bude popapáníčko,“ těší se Růženka, „to bude pošmak!“ zatleská pěstěnýma ručkama. „Co ten tvůj doktůrek, Magdičko?“

„Rozvázal pracovní poměr. Přesně, jak jsme předpokládaly!“ raduje se Magdička. „Ale nemůžeme přijít na to, kam půjde,“ potřásá hlavou, „aby si nakonec nepolepšil.“

„Klídek, to zmákneme, máme svoje konexe,“ uklidňuje ji Ivanka, „ani na novým dlouho nevydrží, o to se postaráme. Hulvát jeden.“

„Za poklopec a nic, ts ts ts,“ rozhořčuje se znovu Růženka, „kde zůstalo slušné vychování, no kde?“

„Ts ts ts,“ opakují chórem ostatní.

„Martini se nese, suché jak Sahara,“ hlaholí číšník, „a Kája vzkazuje, že se vynasnaží!“

Do lokálu vstupuje zadýchaná Lízinka. Už nechodí na Slam Poetry, už nejezdí pendolínem. Už má svůj vůz.

„Tu činu šestkrát,“ upřesňuje objednávku inženýr Zvoníková, „tak jak, Lízinko?“

„Je to v prdeli, holky, oni to šovinistické sexistické prase osvobodili pro nedostatek důkazů,“ klesá na židli Lízinka a vyzunkne Zdeniččino martini.

Nastane ponuré ticho.

Pak promlouvají všechny najednou v tom smyslu, že je to bordel. A že se odvolají. A vůbec.

„Jedna prohraná bitva neznamená prohranou válku,“ vypíná hrud' inženýr Zvoníková, „co Havelková - Havelka?“

„Dvě prohrané bitvy,“ hlesne Lízinka, „on se vrátil a ona mu odpustila. Pizda jedna.“

Ticho kolem stolu je přímo děsivé. Inženýr Zvoníková si v něm představuje, jak zítra bude na svém odborném učilišti strojírenském zkoušet svoje strojírenství. A jak bude kluky dusit. Žádné řečičky kolem a kolem, slyší se, za první, za druhé, za třetí. Pak praví nahlas podle své přirozenosti:

„Šestkrát velký rum a Kája ať sebou mrskne!“

„Šestkrát rum a mrskne,“ potvrzuje objednávku vrchní. Má štěstí, že dámy nezaslechly, co si na odchodu mumlá pod vousy. Neboť kdyby zaslechly, letí na hodinu. Bez odvolání. I přes nedostatek důkazů.

Ale babinec se toho dne teprve rozjíždí a intelektuálky v modrých punčochách ještě stihnou spoustu práce.

Před čínou si jen tak jako družka s družkou splknou:

„Má recht že se rozvedla s manželem a ještě akváriem by to bylo k nepřežití ty sandály jsem reklamovala vždyť on u auta neumí vyměnit ani kolo na koleje ne tam studenti zvlčí krásné akvárium mají v té indické restauraci TAJ co dřív byla Rybena tlačily mě ve špičce už je zase po potratu nediv se hérečka ani nemá hever já teda ryby nemusím ale chlapi na ně rádi chodí mladí lidi musí mít dohled a kázeň hérečky a zpěvule to vyjde nastejno...“ lapá po dechu Lízinka a Růženka plynule naváže:

„...jak já vždycky říkám boty jsou základ a když tlačí špičky hever přece patří k základnímu vybavení ale akvárium v TAJ je mořské nediv se že se s ním rozvedla o hérečkách mně ani nemluv znala jsem jednu takovou...“

Magdička se přes rozhovor Lízinky s Růženkou svěruje Zdeničce a Kamilka s Ivankou si přes ty čtyři špitají zase o tom svém:

„Fakticky ho pokousal její pes?“ vyjekne Kamilka.

„Kdybys viděla kam!“ vyprskne olivu Ivanka.

Ale tohle je pro slušné čtenáře již opravdu příliš intimní a do klasické literatury se to snad ani nehodí.

Skromné radosti starého pána

Po probuzení jej bolelo úplně všechno a přitom vlastně nic. Na osmašedesátápníka pocit vůbec nejlepší, jaký může být. Jistě, zvykl si na ouvej tuhle achich támhle, leč podstatnou byla celková nálada a ta mu dnes po ránu, vlastně spíš po poledni, hlásila, že je freee. Vymočil se jako jura (Co je to prostata? Neznám!) a otevřel přečpanou ledničku. Nejdříve by měl zkonsumovat část cukroví, ale po něm si zakousne trochu toho uzeneho a dorazí se domácím klobáskem. Všechno ze včerejší svatby.

Bude si muset pořídít mrazák.

Roztomilé to včera bylo, liboval si po snídani při kafičku. V čerstvých novinách studoval rubriku pohřbů a našel v ní zase jednoho tajemníka, který se na něm kdysi podepsal. To je velká satisfakce stáří, přežívat ničemy. Naložil si na talířek za tajemníka ještě jeden vanilkový věneček a vrátil se vzpomínkou znovu ke včerejší svatbě. Zatancoval si s nevěstou a k půlnoci i se ženichem. Mezi tím s oběma tchýněmi a s družičkou. Pojistil sedm kunčaftů.

Je to tak snadné, přitřít se ke svatebnímu obřadu. Utrousit slovíčko sem i tam, decentní úsměv a těm našim dětem to sluší. Zasednout potom k hostině, napapkat se i přípitek pronést.

Kterého opovázlivce by napadlo tázat se, zda patří k rodině ženicha nebo nevěsty. Jednoduše je tady a je okouzující. Šarmér s jiskrou. Bodejt', je vlastně svým způsobem profesionál.

Po kafičku vyvenčil na Špilberku Bobinu, neboť pozor, a velký pozor, právě na Bobinu se dají ulovit osamělé dámy, kterým srdce dosud neokorala. Pak čiperný důchodce jako on neví, kam skočit, a sypat v parku holubům nemusí ani náhodou.

„Vám to dneska sekne, paní Boženko, jak to jenom děláte, že jste čím dál mladší?“ Důležitá je sonorní intonace s decentní úklonou, něco mezi Oldřichem Novým a Jiřím Kodetem. „Brittus papá, papá?“

„Papá,“ upejgne se paní Boženka a vypotí ruměnec za sebe i za svého foxteriera.

„To jsem rád, milostivá,“ zapýří se i on protřele a šoupnutím podrážky dozadu naznačí ostych nesmělého milovníka ze staré školy. Bába s tím jeho zapýřením a podrážky šoupnutím neusne do rána. Už mohl zaseknout, kdyby chtěl.

Ale nechtěl. V internetové kavárně zasedl k počítači. Popremiérové oslavy divadelních představení, tam je za kritika. Vernisáže, kde bývá za teoretika. Večírky snobských firem, na ně chodí za stínovou politickou celebritu. Křesty vyslovených nesmyslů, na nich působí jako tajemný muž ze zákulisí. Jenom mu trochu vadí devalvace tak posvátného obřadu, jakým je křest. Nyní je módní křtít brožurku kuchařských receptů stejně jako kompaktní disk kdovíjakého brnkálisty. Zvláště roztomile působí, když je kmotrem třeba Arnošt Goldflam.

Někteří návštěvníci se podobně jako on přelévají z jedné vyžírky do druhé, nejspíš to jsou stejní podvodníci jako on. Poskytují si navzájem alibi, zdraví se, avšak nedruží, to se v téhle branži nedělá.

Našel si na internetu nenápadnou vernisáž jakéhosi docenta Švalbacha s jeho atelierem grafického designu. To by mohla být po včerejší náročné svatbě záležitost poměrně oddychová, když dosud nemá mrazák.

A taky že ano. Z foyeru divadla, v němž výstava probíhala, se rozjařeně táhlo na jakousi fakultu, kde byly k volnému nabídnutí chlebičky, jednohubky, sušenky a víno. Poseděl a inteligentně pohovořil s akademiky, ale za výslužku mu nezabalili nic. Nepojistil taky nikoho.

Představil se dnes pro změnu jako plukovník ve výslužbě. Zaslechl totiž, jak se na něj někdo šeptem táže, kdo že je ten šedivý pán. Potom už jej oslovovali všichni pane plukovníku. S rozmarnou koketérií pravil v samém závěru večera důstojnému potentátovi: „Neříkejte mi Velký zvěde, říkejte mi pane plukovníku. Mám to rád.“ Pobaveně sledoval, jak potentát přemýšlí, zda se nepřeslechl. A jak se nezávazně zasmál. Pochopitelně nemohl vědět, že jde o půvabnou citaci Karla Maye, kterou kdysi užili Voskovec s Werichem a od nich pak byla převzata Ludvíkem Kunderou v jeho knize Napospas. To už ale byla jeho předposlední skromná radost.

Doma před zrcadlem v předsíni neradostně konstatoval, že klobouk má stejně zbědovaný jako tvář. V ní navíc výraz nakopnutého psa. Hleděl na třiaosmdesát kilo osamělého plesnivého dědka, a proto si natruc furiantsky popřál všechno nejlepší k narozeninám, třebaže narozeniny neměl. Potom to ještě vylepšil: Veselý funus, starý brachu! No a co, když cirkusový kuň zapomene počítat, jde taky do salámu. Jako radost toho dne závěrečnou si pak pustil z přehrávače písničku, kterou měl tolik rád:

*Starej pán sedí a poslouchá jazz
a zdá se mu, jako by to bylo dnes*

„Bobino milá,“ svěřil se před spaním své fence, „to už jsme se měli raději nechat pozvat k paní Božence, byla by větší legrace. Já jí neublížím, ale tebe by mohl ten její Brittus Theseus někde v předsíni obskočit, a co my pak se štěňátky. A?“

Bobina s pochopením přitakala. Nebo se mu to jen zdálo? A jsou vůbec ještě dnes k dostání pralinky?

*Starej pán sedí a poslouchá jazz
a na desce se točí pes.*

To je jiná muzička nežli ti blázniví Dravci. Báł se zavřít na polštáři oči, protože věděl, že za víčky opět uvidí svoji zesnulou ženu Alenu, bez které je tak zoufale sám.

Zítřa s Bobinou zajdou špacírem na hřbitov. A potom hned odpoví na ten lákavý inzerát: ZÁMOŽNÁ DÁMA V NEJLEPŠÍCH LETECH UVÍTÁ SEZNÁMENÍ S DISTINGOVANÝM PÁNEM ZNALÝM MATEŘSKÉHO JAZYKA, KTERÝ BY SPOLEČNĚ S NÍ VYCHUTNÁVAL KULTURU, CESTOVÁNÍ A KRÁSY ŽIVOTA. PEDAGOG VYLOUČEN.

Pouze ten mateřský jazyk mu připadl zvláštní, ale česky snad umí. Jako absolvent klasického gymnázia.

Zátiší s ovocem

„Ale ta'uldo!“ oslovila zlomyslně Roberta právě takhle, protože věděla, jak to nesnáší. „Ale ta'uldo, jistěže nejsi kravaťák, to o tobě žádná tvoje kolegyně nemůže tvrdit.“ S potěšením konstatovala, jak se mu vyboulily žvýkací svaly; vždycky tiskne zuby, když přemáhá vztek, má už jej přečteného jako čítanku. „Nebo to nebyla kolegyně? Nebo to byla coura odněkud z baru? Nebo kde je balíš?“

Mlčel a míchal v hrnci polévku. Jeho žvýkací svaly pracovaly.

„Řekla jsem jí jasně,“ pokračovala, „řekla jsem jí slečinko, Robert není žádný kravaťák, to si vyprošuji. Je to zralý muž, který dbá na svůj zevnějšek,“ zarazila se, „je to tak správně: zralý muž?“

Vybuchl: „Nemáš co brát hovory na mém mobilu!“

„Nemáš co nechat povalovat svůj mobil v obýváku,“ odtušila, „kde vzala tvoje číslo? Ta inženýrka Zvoníková?“

„Po tom ti, Pavlíno, nic není.“

„To rozdáváš svoje telefonní čísla na potkání? Ta'uldo? Kolik je jí let?“

„Kriste Ježíši,“ odstavil polévku. „Co ještě říkala?“

„Že se omlouvá, to ještě říkala. Že spolu nemáte žádné techtle mechtle. Ale že by mohla povídat.“

Zaskřípal zuby nahlas a rozepnul si límeček: „Techtle mechtle?“

Rozšířila oči v hraném naivním úžasu: „Ptala jsem se, jestli spolu máte techtle mechtle, když jsi ten kravaťák. A vysvětlila jsem jí, že jejímu kravaťákoví doma říkám ta'ulda podle jedné žertovné scénky v Hurvínkovi. A zasmála jsem se, aby pochopila, jak jsme u nás doma vtípní. Takhle jsem se zasmála: cha cha cha. Je to tak správně: cha cha cha?“

Třesoucíma se rukama rozléval sběračkou polévku do dvou talířů: „Je to tak správně,“ přisvědčil.

„Che che che by bylo frivolní, že? Cha cha cha je přiměřené, že? Ta'uldo.“

„Kriste na nebesích, neříkej mi ta'uldo a jez. Dobré chutnání.“

Nabrala lžící polévky a přičichla k ní: „To je instantní, Roberte?“ otázala se. „Nebo jenom zmražená?“

Hleděl kamsi mimo ni a foukal do své lžice: „Žer!“ zavrčel pak.

Roztřásla se zděšením: „Nebud' vulgární, Roberte!“

„Promiň, Pavlíno,“ vyhrkly mu slzy. „Já vím, že to se mnou nemáš jednoduché.“

Lžící odložil a pohlédl jí vemlouvavě do očí. „Inženýrce Zvoníkové nic neříkej, ani kolik je hodin. A žádná žena mi už volat nebude, budeme žít jenom jeden pro druhého,“ slíbil slavnostně.

„Jedině snad kolegyně z firmy, kdyby bylo něco urgentního, že?“ připustila velkoryse. Polévku dojedli mlčky. Když pak v dřezu umýval talíře a lžíce, přistoupila k němu a pohladila jej po předloktí: „Na stole v obýváku jsem ti nechala domácí úlohu z matiky s akvarelem do kreslení. Má to být zátiší s jablkem a hruškou. Ale namasti to, prosím tě, jak od žákyně sedmé třídy, posledně nechtěla věřit, že jsem to malovala já.“

Odložil talíře do odkapávače: „Hned na to skáknou, Pavlíno.“

„Skáknou, Roberte.“

Pustila si v televizi Rodinná pouta a její otec šel vypracovat domácí úkoly. Chroustala Studentskou směs. S tím kravatěkem jsem to vymyslela dobře, oznámkovala se v duchu. Když si mě otec při rozvodu vysoudil, tak ať se stará. Žádné telefony od ženských, ale vařit, uklízet, prát, žehlit, peníze nosit, domácí úkoly dělat. Vždyť za dva roky půjde na gympl a tam už bude matika těžší, tak aby nepokulhával.

Ten skejťák Votava z 8.A je frajer. Hulí trávu a píchá prý jak Indián. Holky říkaly. „Votava,“ zasněla se nahlas.

„Pravilas něco, Pavlíno?“

„Nic, taťuldo. Už máš tu matiku?“ schválně přeladila hlas do hloubky, v jaké v telefonu mluvila s otcovými milenkami i s inženýrkou Zvoníkovou. Dokázala tak vzbudit dojem, že hovoří žena kolem pětatřiceti nebo dokonce muž.

„Už skoro, Pavlíno!“

„Tak hupsni na to zátiší.“

„Hupsnu, dítě moje. A kolorovat to budu tak na osmou třídu, aby paní učitelka pochopila, jak jsi duševně vospělá.“

„Koloruj, Roberte.“ Co je to kolorovat, podivila se. Nejspíš vybarvit. Jasně, podle angličtiny. Ale ten Votava! Možná by se měla naučit na kolečkových bruslích.

„Roberte!“

„Ano, Pavlíno?“

„Ke dvanáctým narozeninám bych chtěla kolečkové brusle. Ale žádný šunt, značkové a profesionální!“

„To je skvělý nápad, Pavlíno.“

Rodinná pouta byla ten večer obzvláště stupidní. Nabrala si plnou hrst Studentské směsi.

„Už děláš to zátiší?“

„Už mám jablko!“

„Tak ještě hrušku,“ přikázala. A v návalu inspirace dodala: „Hrušku zelenou a jablko červené!“

„Hrušku zelenou a jablko červené. To je dobrý nápad, Pavlíno,“ snažil se otec. Nějak pořád viděla Votavu: „Nakresli hrušku a dvě jablka, každé po stranách té hrušky!“

„Ano, Pavlíno. Hrušku a dvě jablka, každé po stranách té hrušky.“

Jen aby to zátiší nevypadalo na třídu devátou, strachovala se. Ale učitelka to nepostřehne, je dementní jako všechny učitelky. Studentská směs byla dojedena.

„Roberte, přines!“

Otec doklusal s novým balíčkem Studentské směsi, s matematikou i zátiším.

Kriticky jeho výtvořky zhodnotila: „Matiku beru. Ale výkres udělej znovu, hrušku delší a taky červenou. A stopky u ovoce zruš.“

„To bych maloval do půlnoci, Pavlíno.“

Usmála se, jak nejmedověji uměla: „Co bys pro mě neudělal, Roberte.“

Přesunula se do svého pokojíku, kde byli po stěnách vylepeni ti nejlepší zpěváci a herci a královské místo mezi nimi měl rezervováno Votava. Snila při hitech rádia Krokodýl

své dívčí sny. V nich kličkoval Votava na svém prkně z jednoho do druhého. Aby se pobavila, psala pod pseudonymem Sněhurka esemesky klukům.

Otec diskrétně zaklepal na dveře kolem jedenácté a položil na noční stolek nové zátiší s ovocem. Bylo ještě mokré.

„Děkuji, Roberte,“ protáhla se mazlivě, „polib mě a zhasni!“

Ještě ho tam chvíli nechej

Setkali se v kuchyňce jejich třetího patra katedry psychotronických gender studií. Na kopírce olizoval cosi z veletlustého anglického sborníku vědeckých příspěvků konference o matematické teorii zakřivení nekonečna v korelaci se zakřivením ňader. Ona si přišla k tiskárně pro svůj text, který by nepochopil zase on.

„Co děláte na fakultě v neděli odpoledne?“ divila se.

„Nejspíš to samé, jako vy, paní profesorko,“ odtušil s náznakem uctivé úklony.

Vzdychla: „V mém věku už mi zbyla jenom ta věda, všechno ostatní mám lékařsky zapovězeno, ani na koštěti létat nesmím,“ zavtipkovala. „Ale vy, Petře, vy máte v tento čas skotačit s nějakou slečnou po lese!“ Venku bylo opravdu nádherně.

Bezelstně na ni zamžoural za svými dioptriemi: „Když já nemám na děvčata štěstí.“ A dodal na vysvětlenou: „Jsem matematik a feminista,“ jako kdyby tím bylo řečeno vše. Vlastně opravdu bylo.

Zapnuli varnou konvici a chvíli si povídali. Sepisoval doktorskou práci o ňadrokrívkách, ke kterým neexistují tečny. Byl to opravdu beznadějný případ pro reálný život, žil jenom svými křivkami a čísly. Když vytahoval sáček Old England Green Tea ze svého erárního hrnku, pohlédl tázavě na ni s nevyslovenou otázkou, zda má vytáhnout rovněž pytlík její.

„Ještě ho tam chvíli nechej,“ zrudla a vzápětí se opravila: „Nechejte.“

Zčervenal i on.

A jí se v tu chvíli vybavila první prodloužená v tanečních.

Nepatřila tehdy, pravda, k nejhezčím dívkám v kurzu. Ale ani nebyla tou nejošklivější. Možná horší průměr. Nebo taky lepší, to je vlastně jedno. Hned na první hodině se zamilovala do krásného chlapce ze sousedního gymnázia a zatoužila, aby jednou, alespoň jedinkrát jednou položil pravou ruku na její rameno a tou levou ji objal v pase.

Dlouho se jí to nepoštěstilo, nebyla opravdu ani ta nejsličnější, ani ta pohybově nejnadanější. Až na samém konci první prodloužené to přišlo.

„Smím prosit?“ uklonil se před ní v tmavém obleku a bílých rukavičkách.

Vstala a jako ve snu jeho pravá ruka opravdu spočinula na jejím rameni a levá ji uchopila v pase. Až dosud omdlévání filmových slečinek v náručích hrdinů stříbrného plátna považovala za přepjatě neskutečné, ale nyní se jí samotné zatočila hlava a ona šla málem k zemi. Mužně podepřel její podklesnutí a myslel si nejspíš, že mu hraje lacinou komedii.

Snažila se být při tanci uvolněná, nechala se vést jeho úkroky mimo rytmus, planula ve tvářích radostí i studem.

„Já se potím jak dveře od chliva, vy taky?“ dokázal ještě při tanci vtípně prohodit.

Neodpověděla, nenapadlo ji nic ani rozverného, ani moudrého. Cítila, že jej nezaujala, že jí pohrdá, že se už nemůže dočkat konce slowfoxu nebo o co se to pokoušeli.

Když ji doprovázel zpět k její židli, zašeptal jí s úsměvem do ouška: „Tancuješ jako koza a taky koza jsi.“ Pak se světácky uklonil a poděkoval za tanec, neboť tančmajstr vše bděle střehl.

Dokázala se nerozbrečet a úplně poslední tanec s jakýmsi propoceným kolohnátem taky přežila. Ale zbylé hodiny už vynechala a v životě nevkočila na taneční parket. Soustředila se na vážné věci. Stala se Vědmou.

Odmaturovala s vyznamenáním, na Filozofické fakultě vystudovala angličtinu s psychologii a současně na Přírodovědecké fakultě odbornou matematiku.

Vyučovala potom počty ve středním odborném učilišti stavebním a podala si žádost o kandidaturu věd, avšak jako bezpartijní nebyla přijata. Vstoupila proto do strany, aby jako doktorka a kandidátka věd tomu krásnému jinochovi ze sousedního gymnázia ukázala, že sice tančit neumí, ale hloupá koza není. Kandidaturu si udělala při zaměstnání těsně před vstupem vojsk, jako zázrakem proklouzla prověrkami a v roce 1971 byla přijata od nově konstituované Akademie věd ČSSR. Stážovala v Gruzii u akademika Kiguradzeho a na Sorbonně u profesora Marchala. Když se včas vrátila zpět, měla jako osvědčená stranice dveře do světa vědy otevřené. Že se po každém návratu z ciziny musela vyzpovídat svým anděličkům strážníčkům, to bylo samozřejmé. A že musela plnit jejich zadané úkoly. Ale zvítězila nad krásným hochem ze sousedního gymnázia. Stala se tankovou docentkou, stala se profesorkou a měla se stát akademičkou, když přišel ten podivný rok 1989 s infantilním cinkáním svazky klíčů a jarmarečnickými demonstracemi. Ocitla se na populárních seznamech, avšak její pracoviště se ukázalo být pevným hradem, který odolává jepičím bouřím ulice. Po dosažení důchodového věku jí však naznačili, že by měla dát prostor mladým perspektivním vědátorům, a tak z akademie s kyticí karafiátů na rozloučenou přešla na jednu fakultu, pak na druhou. Ministerské akreditace byly tvrdé a o profesorku měli zájem všude.

Na maturitním setkání po padesáti letech se mezi řečí dozvěděla, že krásný student ze sousedního gymnázia se zapletl do pokoutních kšeftů s čímsi ropně topným a ještě před soudním projednáváním se prozřetelně upil k smrti. Už na něj ale nemyslela, měla jiné starosti. Založila nový obor s názvem Computational Psychology.

„Už ho smím vyndat?“

Zmateně pohlédla na mladinkého doktoranda.

„Ten sáček z čaje, paní profesorko.“

„Zajisté, Petře,“ vzpamatovala se. „Už ho vyndejte.“

Odnášel použitý čajový pytlík pořádkumilovně do kbelíku na mokrý odpad. Vzorně vedle sebe tu stály kontejnery na plasty, na sklo, na papír, v koutě tiše vrněl skartační stroj, hot & cold water dispenser byl opět prázdný, jako obvykle útulno, poklidno, milo. Vše při starém, jenom přibyla nová krabice na papíry s nápisem Makulatura pro kreslení dětí v MŠ. Zde se vlastně cítila opravdu doma, nikoli ve své garsoniéře. Jako protřelá akademická turistka byla doma v hotelích celého světa, rutinně obrážela konference svého módního oboru, který nabíral dech a stával se vědeckým hitem.

Své příspěvky už ani nemusela prezentovat, předsedala v sekcích, shrnovala přednesené referáty, prezidentovala, přebírala čestné doktoráty. V branži už se stejně všichni staří mazáci znali. Na konferenci zahájené pozití v Madridu kolega McQuail z MIT opět nedodrží vymezený čas svého příspěvku a na konci nekonečného žvanění se rozpláče. Určí mu proto dvě stážistky, aby jej po patnácti stanovených minutách pod záminkou přinesení sklenice vody odvedly do zákulisí a tam se jim mohl vyštkat na blůzičky. Holky to vydrží, pro svoji budoucí vědeckou kariéru budou muset přestát horší věci. Nebo kolega Tunstall z Cambridge, ten zase bude na konci svého příspěvku hrát na housle. Posledně skřípáním smyčce o struny ilustroval nedokonale uživatelsky zvládnutý software, v kontrastu k tomu pak následně luzným zvukem ušlechtilého nástroje dokumentoval software plně zvládnutý a využitý.

„Zamknete pak, paní profesorko?“ Doktorand se svým čajem odcházel do pracovny ke svému počítači.

„Bez obav, Petře,“ také se zvedla. Vytištěný referát si ještě doma před spaním znovu projde, aby jej zítra doladila a stihla před deadline. Svedla by vůbec ještě sepsat příspěvek česky?

Nechtěla si připustit, že svým vědeckým pinožením zahání strach ze stáří. A hlavně ze samoty. Její jediná přítelkyně, rovněž profesorka, zakladatelka oboru sociologie rodinné pohody, se dožila vnoučat, ta už vědeckou turistiku nemá zapotřebí.

Už ji hotely, letadla a konference unavují. Stále se obává, kdo jí do tváře vmete její konfidentsví za předchozího režimu. Kdo ji smete jak drobek z ubrusu pro její věk. Upíjela v katedrové kuchyňce zelený čaj zmarněného mládí.

Doma ve své luxusní garsoniéře se večer pečlivě připravila ke spánku; odličila, vykoupala ve vířivé vaně s voňavou pěnou, nanasla si na tělo i obličej výživné a regenerační krémy nejlepší světové kosmetiky. Věděla s určitostí, že neusne, že bude stále dokola nutkavě přemítat o všech pochybeních svého dosavadního života. Dnes už by ji koza v tanečních nerozhodila, dnes by kurz dokončila a přihlásila se i do pokračovacího. Rozsvítla lampičku nad postelí, nasadila si brýle a začetla se do referátu.

Náhle sklenice na nočním stolku s třesknutím praskla, dezinfekční roztok vytekl a její umělý chrup ležel mezi střepey. Ty se rozlétly i kolem dokola. Upustila text příspěvku na podlahu vedle postele, sundala si brýle a odložila je na stůl mezi změt' skla. Zhasla. Pochopila pokyn prožitelnosti.

Ráno se pečlivě oblékla, nalíčila a odešla do nejvyhlášenější provozovny pohřební služby. Dala si zavolat ředitele, usedla s ním v jeho honosné pracovně. Z tašky vyndala láhev nejlepšího francouzského koňaku.

„Můžete ji otevřít, pane řediteli?“

Pozvedli sklenice k přípitku.

Černě oděný gentleman se neotázal na její přání. Mlčel. Ocenila to a po vychutnání zlatého doušku na jazyku polkla a zhluboka vydechla.

„Jsem náročná klientka,“ spustila zvolna, „velmi náročná klientka, která má přesnou představu, jak by měl její pohřeb důstojně proběhnout.“

Ještě ho tam chvíli nechej, proběhlo jí hlavou a usmála se.

Překvapeně při jejím úsměvu nakrčil čelo, hned se však vzpamatoval, odšrouboval plnicí pero značky Parker a položil před sebe čistý papír, aby si mohl poznamenat její požadavky.

Začala vypočítávat: „Především kladu důraz na celkovou atmosféru obřadu.“

Znovu se proti své vůli usmála: Jak Petr zčervenal, vzpomněla si, beztak je ještě panic. Matematik, feminista a panic. Tak mladý a tak hloupý. Co jemu asi pověděla kdovíjaká koza v tanečních, že se dal na vědu?

Vzápětí se ale již plně soustředila na exaktní formulaci zakázky: „Květinová výzdoba bude neokázalá, avšak prvotřídní. Žádné vulgární karafiáty, nýbrž výhradně orchideje...“

Svět báječných gólů a božího lyžování

Druhou polovinu zápasu si vyměnili strany, hrají teď do mírného kopce. Míč tolik neodskakuje od nohy a několik děvčat kolem travnatého plácku za hasičskou zbrojnicí s uznáním kvituje jeho výkon. Má totiž svůj den. Necítí únavu, všechny kličky i parádičky mu vycházejí dokonale. Před chvílí v obranném zákroku skluzem vypíchl míč útočícímu přespolnímu Jarykovi přímo před vlastní brankou a teď periferním viděním sleduje jejich Šimona, který proniká po levém křídle na území soupeře. Nabíhá tedy od své pravé lajny nikým neohrožován před svatyní protivníků a Šimonův centr mu sedne přesně na nárt pravé

kopačky. Ve výskoku posílá míč do levého vinglu a odtud dál do nebe, neboť jejich branky nemají síť, jsou vyznačeny jen hromádkami odloženého šatstva.

Všichni křičí GÓL, objímají jej a vystřelený míč stoupá výš a výš, až se usazuje na oběžné dráze kdesi mezi Měsícem a Sluncem jako planeta báječných gólů.

Anděl na něj kýve ze střechy hasičárny a chce už letět dál, ale on vrtí hlavou. Musí se přece ještě vykoupat v bazénu nedalekého tábora, kde kluci budou házet do vody holky a ty se s pištěním budou bránit: „Vy jste ale!“

Když se po koupání setmělo, obléká na mokré tělo tričko a bere za ruku Marunu, která jej celé odpoledne pokorně obdivovala z povzdálí. Jdou spolu lesem nahoru k vesnici a pusinkují se každé tři kroky.

„Já bez tebe nemožu žít,“ říká mu Maruna pod vrbou na břehu obecního rybníka.

A on odpovídá: „Tož, já též.“

Žáby z toho šílí, kuňkají děsně moc, je to nádherný večer, ale to už zase letí dál s andělem a přistávají na vrcholu zasněžené hory.

Připíná si lyže a mohutným odpichem získává rychlost do prvního oblouku. Projíždí jej telemarkem, prašan po kolena, provozuje něco mezi vznášením a lyžováním, sníh jiskří, vlaje za ním jako vlečka. Lehá si do každého smyku a teď už to ví, je v Dolomitech, na té nejkrásnější červené sjezdovce, ze které není vidět ani jediné stavení, ani jediná silnice, jenom skály, kosodřevina a nebe.

Ale kdo jej to předjel? Podle pruhované bundy a stylu jízdy to musí být Marta! A taky ano, ale to jí nedaruje, to nepřipustí. Tak se sbalí do sjezdového postoje a dotahuje tu princeznu svahů se zadnicí jako měla kdysi legendární Annemarie Moser-Pröll, už ji má, už se sune před ni, předskakuje muldu, aby neztratil kontakt s terénem, na zlomu svahu se však odrazí, odhazuje hole, roztáhne paže a letí, plachtí a jen tu a tam se odrazí od sněhu, anděl jej bere za ruku a vznášejí se nad zasněženou krajinou spolu, je to boží lyžování.

„Dědo!“ drží jej za ruku zdravotní sestra, „zase jsme se počůrali?“

Neví, kde se nachází, i když tu jistě předtím už někdy byl. Ta krásná dívka je podobná jeho andělovi a ještě víc jeho mamince.

Šeptá: „Vezmi si mě domů, maminko!“

„To zase bude přebalování, horší jak mimino,“ potřásá hlavou maminka.

On si náhle bolestně uvědomuje svůj omyl, svoji nemoc a svůj věk. Stydí se za svoji bezmocnost, za to, že je světu na obtíž, děsí se toho, kam to všechno ještě povede, jak potupně bude jeho umírání pokračovat.

„Vy už si nic nepamätujete, dědo!“ To není otázka, to je konstatování. „Chcete něco?“ naklání se k němu nepravý anděl. „Musíte mluvit nahlas!“

mlčí a se zavřenýma očima vzpomíná, co bylo v jeho životě nejkrásnější. Už to ví. Když tehdy dcerka ráno v tramvaji cestou do školky zpívala Julianu krásnou pannu. Ten den, kdy jej propustili z práce. Kdy manželka nastoupila do protialkoholického léčení. A kdy pak byli s Pavlínkou pořád spolu a povídali si mořštinou. Nebo bylo nejkrásnější to, jak si sám jako dítě hrál na balkónku s hliněnými vojáčky? Nebo jak poprvé přečetl Puškina v originále?

mlčí a čeká, kdy jej skutečný anděl uchopí znovu za ruku. Potom toho anděla poprosí, aby už nikdy nespátl hadičky infuzí, aby se už nikdy samovolně nepočůral, aby se už nikdy ze světa báječných gólů a božího lyžování neprobudil.

A anděl mu vyhoví. Hihi.

Sněhurka z SMS

hojcece©SORACaleNEMAMteVSEZNAMUaRADBYCHvedeIKDOMEtakusilovnePROZV
ANInakaZENSKAkrasna?©

Ahoj asi me neznas dostala sem tve cislo od kamaradky. Vis ukazovala mi tvoji fotku a jsem si rekla o cislo. Doufam ze ti to nevadi. Nechtel by sis psat? ☺

JuuuNOasponZENEjsZADNEJuchyl☺mnoKAZDOPADNEmuzuVEDETKdoTImojeCISLOda l?ONOjeTECHKamaradekPOVICERO☺ameLBYCHsisniVYRIDITzeTAKHLEvsudeUKAZ UJEmojeFOTKY

Mno myslim ze ti staci vedet ze jsem z Krenove a ono ti to uz dojde ☺ Kazdopadne Marusce nenadavej, ja sem ji hrozne dlouho prosila, kdyz o tobe tak basnila ☺

tojemazecTAKonaOmeBASNILA?njnTAKjasiTOrozmyslim☺ALEneniFERkdyzJAnevimJAKvypadasTY☺ajakSEMenujes?

Jmenuju se Pavla ale rikej mi Snehurka ☺ mno a urcite bych se ti moooc libila ☺ jsem mala cerno a dlouho vlasa hubena, nekdy bys mohl prijat za nama, abys to mohl posoudit. Klidne jen za mnou ☺

SNEHURKOaletakZNItoHEZKYtoSEmusiNECHAT☺JAtakyNEJSEMnijakVYSOKEJtakze BYSMEseKSObETREBAhodili☺KDYZjsem SAM☺

Vzdyt ja vim, Maruska mi toho o tobe spoustu povidala a moc ses mi libil ☺ proto jsem si taky vzala tvoje cislo ☺ ty muj Smudlo, ja jsem taky sama ☺

smudlo☺TOjeHUSTYjaSIdeneMEJUplneVSECHNOa...copaRADAdelas?POVIDEJprehan ej☺KDYZuzSEtiTAKmocLIBIMcopaJAvimCOzTOHObude☺☺☺

Vzdyt to znas, je mi 15 jako tobe a mam rada muziku, filmy, kamose a kamosky. Co mas rad ty? Ted musim skocit ven se psem ale za chvilku se ozvu, se neboj ☺

radHALUSKYaZEMLBABUaleNESNASIMkoprovkuRAJSKOUaSVICKOVOUzaKNEDL OveproZELObychVRAZDILjesteNEMUSIMkvetakBROKOLICianiJINOuzeleninuStrvalou NAhlave☺

Budu ti varit kureci maso, ale musis se objetovat a rict mi, ze si me vezmes ☺ A co mas rad krome jidla? A co rad delas? Mas svaly?

NJNvezmuALEdoufamZENEjsesFRIGIDKA☺trhasSIoboci?☺aCOsiJESTEtrhas?KOLIKAT KYmasPRSA?jaZACNUchoditDOposilkyABYseNAmeDALOkoukat☺coRADdelamTOseS TYDIM☺

Budeme se stydet spolu ☺ Zatim nic moc, ale pro tebe jeste vyrostou, ty hrisniku jeden ☺ Oboci si teda netrhame, to Maruska keca az z toho kvete ☺ A jestli frigidka, to zalezi taky na tobe ☺ Jakej ses povahove?

fPOHOnekdoMEREklZEsemFLEGMAaleMEjeTOjedno☺spisSEMextakJAKpraseALEmusim BEJTveSVYMaDOMAneboBYSmeMUSELAdrzetZAruku☺DRZELAbysMEzaRUKU?☺

Drzela nejen za ruku ☺ Ja taky potrebuju kolem sebe lidi, ktery znam delsi dobu. V novym prostredi se potrebuju aklimatyzovat. Jsi cistotnej, ja jsem nekdy bordelarka ☺☺

jsemPRASEuplneNESKUTEČNYtoSibudemeROZUMET☺hlavneZenejsiFRIGIDKAaZAcO
VSECHNObysMEjesteDRZELA?toOBOCI mastakovyODprirody?

Mam,sketa se na me priroda vyradila ☺ ale zato te budu drzet uplne za vsechno ☺ A kdyz
rikam za vsechno,tak myslim za vsechno ☺ ☺ ☺ Uz si mel nejakou holku?

nemelAty?☺jaBYLspisNApocitaceAmatikuTEDAnezSEMpoznalTEBE☺takySradZAPINK
AMneboDOnecehoKOPNUaMAMradHRYaTAJEMNO☺coPOSLOUCHAS?melasTEDAklu
ka?

Zklidni hormon, taky nemela ale ted mam Tebe ☺ Ja z matiky umim spocitat tecky na
berusce a pocitace zapnout a vypnout ☺ Posloucham Rostika, Zbindu, Samera, Davida,
Tomase ☺ Taky je poslouchas?

HMjaMAMradATBtiestaNIGHTWISHevanescenceAVENaPOSLEDNIdobuUJIZDIMnaWE
STLIFEalePSSStydimSEzaTO☺aleUZjeSKOROranoSELbychCHRNET

Tak teda jo,ja uz abych taky sla spinkat se svým plysackem ☺ Bude se me o tobe zdat pze te
miluju uplne neskutecne ☺ Pa pa Smudlo!

WAUWjaTEBEtakyUPLNEneskutecneAtakySEmeBUDEoTOBEzdatSNEHURKO☺dobijSI
presNOCmobil

...

dobreRANOkoteMOJEsnehurkoJAKsesVYSPINKALA?jasemPORADnemohUSNOUTporad
SEMmyslelNAtebe☺aDoTOHOMePORADvHLAVEstrasiloANIsE NEPTEJco7trpasliku☺

Ja ti dam 7 ty sprondo,staci mi jen jeden Smudla ☺ ty smudlo jeden.Ja jsem usnula docela br,
pr jsem musela dneska hr br vstavat.Ale zdalo se mi o Tobe!Ze te drzim! ☺

kamSivstavala?JAvstalAZpredCHVILKOUaHROZNEmeBOLIHlavaAvKRKUprejSEMamP
OTITpodPERINOu☺drzelaSImeZato?☺docelaBYCHpomocBRAL☺☺☺

Měli jsme ve skole nultou hodinu a chytila jsem na ni hned po ranu bura ☺ Ty bys
chtel,abych te pod perinou zahrivala? Tjo,a drzela te za to? ☺

NAburaKASLIaPRIJEDmeDRZETaZAHRIVATneboZMRZNUaMASmeNASvjedomiSNEH
URKOlaskoZahodPLYSAKA doKONTEJNERUjaSEMtvujPLYSAKsmudla☺☺laskooo

...

snehurkoPROCmeNEODPOVIDASzeBYtiDOSLABaterkaNEBOkredit?tvujPLYSAKsmudla
CEKA!!!☺

snehurkooo☺☺☺???☺☺☺PLYSAKsmudla

snehurko☺☺tySISnaslaJINYHO???☺☺☺

Jj Vcera jsem si nasla smudlu od nas z Brna a dobre mrda ☺ Uz mi nepis pubertaku vymetenej ☺ Bez do riti a nemusis se vracet

Pointa za kartón maric

Byl to původně nejapný fórek nebo jak to nazvat. Složili jsme se a zaplatili zkrátka Honzovi děvku. Ne že bych se za to dnes nestyděl, ale během vojenské prezenční služby byly podobné psí kusy celkem běžné.

Honza byl fajn spolubojovník do nepohody: unikal s námi dírou v plotě na pivo, v létě se s námi povaloval na plovárně přímo naproti bráně do kasáren, vypaloval s námi detvy (což byly cigarety dnes již nevidané), neměl absenci v žádném průšvihů – a že jich za ty dva roky bylo. Jenom s ženskýma to ten stydlín zoufale neuměl.

A Katarína byla provařená útvárová rozhod'nožka, kterou mázové odcházející do civilu předávali holubům výměnou za ztracené součásti vojenské výstroje. Byla to matrace, co dala i hrbatému desátníkovi ze spisovny.

Domluvili jsme tedy s Katarínou za kartón maric (což byly cigarety lepší než detvy, ale dnes již rovněž nevidané), že se s Honzou jakoby náhodou seznámí právě na plovárně, že to s ním vezme piánko, že nebude tlačit na pilu, ale že Honzu ve finále odpanní. Nechá jej ovšem při mínění, že svedl on ji. Připadalo nám to velmi vtipné a originální.

Během plánování celé akce jsme vypili spoustu piv i boroviček, a vymysleli tudíž nuance, které mi dnes z odstupu let připadnou až neuvěřitelné. Milostná psanička, vzkazy na devět'árně, romantické schůzky při měsíčku. Honza to žral i s navijákem a my se za jeho zády přiblblb křenili. Fór jak noha.

Jenže Katarína najednou přestala fungovat. Vypadla z oběhu, už to nebyla ta zaručená tutovka pro každého vojcla, co zrovna potřebuje odstříknout.

„Holka, kde se flákáš, že tě není vidět?“ vytknul jsem jí při náhodném setkání. „Vojska tě potřebují víc jak školení na politicko-výchovnej izbe.“

Zatvářila se provinile: „Dala som sa zapísať na večernú školu,“ špitla, „a chcem si urobiť maturitu.“

„Ty a maturita, to je jako já a panna,“ nevěřil jsem, ale Katarína se opravdu už napořád vytratila kdovíkam.

Honza pobledl a dál s námi chodil na pivo; všechno to celé nějak vyvanulo, rozplynulo se v pěně dní. Takových Katarín všelijakých bylo a bude! Ani jsme se nedozvěděli, jestli holka zakázku za kartón maric dotáhla do zdárného cíle.

Po rozchodu do civilu jsme se už nikdy dokupy nedali, všechna ta poplácávání a sliby nehynoucího přátelství do smrti smrt'oucí snad nikdo ani nebral vážně. Jen právě s Honzou jsme se ještě dvakrát třikrát sešli na civilním pivku, jenomže to už tak jako to vojenské pivisko nechutnalo. Co se smí, to člověka nebaví. Pak dokonce i tu vojnu zrušili.

Až tuhle sobotu jsme si zajeli strávit příjemný den s rodinkou do obchodního centra. Obsah přečpaného nákupního vozíku už byl umístěn v nákladním prostoru auta, my jsme v místní samoobslužné restauraci poobědvali a potom se jen tak courali podél osvětlených obchůdků s módním zbožím. Očumovali jsme ostatní zákazníky a dobíjeli si tím baterie chybějících sociálních kontaktů ze všedních dnů strávených sekáním trávníku kolem našeho domu. Hypotékou zatíženého domu v satelitním městečku za městem. Uvědomoval jsem si, jak je obchodní centrum naplánováno právě pro podobné víkendové korzování. Jsou tu kavárny, bistra, dětské koutky, parkoviště je umístěno na střeše, neboť podle psychologického výzkumu ženy nerady parkují v podzemí. Takové obchodní centrum je vlastně náhrada středověkého města se vším všudy. Připomíná mystický rozměr internetu, taky je v něm často

obtížné najít to, co právě hledáme, ale při hledání narazíme na spoustu jiných zdánlivě důležitých zajímavostí.

Náhle se proti nám sune podobná rodinka. Tatka se začínajícím bříškem je Honza, vedle něj manželka a dva chlapi ve flanelových košilích tlačí vozík. Zamanévrovali jsme všichni do výklenku Informací.

To je ale překvapení! Jak se vede? Je vidět, že dobře – s poukazem na rostoucí teřichy přednostů domácností. Dva kluci! My máme zase dvě holky! Co cholesterol? A tlak?

Najednou si uvědomuji, že ta neokázale přitažlivá žena vedle Honzy je Katarína. A když ji v duchu poměřuji se svojí vysokoškolsky vzdělanou manželkou, je na tom Honza o poznání lépe. Usedáme v apartní cukrárně a naše čtyři ratolesti odjíždějí pospolu přeskládat jejich nákup z pojízdného vozíku do automobilu.

Vysvětluji manželce, že se s Honzou známe z vojny. A přetřásáme veselé vojanské historky, jak je zvykem. Vzpomínkový optimismus už to špatné potlačil do nevědomí. Dámy se spolu jdou raději projít kamsi do módních hadříků, ale mezi námi chlapy nepadne o Kataríně ani zmínka. Vlastně ano, pracuje jako vychovatelka ve školní družině. Jejich synové jsou ve druhém ročníku gymnázia. Bydlí v Žebětíně, který je už součástí Brna, ale jeho střed si pořád zachovává charakter vesnice. Koupili po svatbě polorozpadlý domek a postupně si jej vlastními silami opravují.

Sedíme s Honzou proti sobě a nějak si nemáme co víc říct. Nacvakali jsme si vzájemně čísla svých mobilů, vyměnili svoje e-mailové adresy.

Pán u sousedního stolu hovoří nervózně do svého telefonu: „Ještě jsem pořád v Praze, jednání se protáhlo, to víš, nejsem už zedník, abych praštil s cihlou, když padla. Přijedu zítra, možná pozítří.“ Vyzývavá blondýna vedle něj znechuceně olizuje dortíkovou vidličku a pak s ní míchá vídeňskou kávu. Její manager je už rudý jako krocan: „To víš, že mám. Nakrmilas rybičky? Co děti?“

„Tati, tady máš klíčky od auta, my s holkama ještě zajdeme na automaty,“ Honza bere od svých kluků klíče a dává je do kapsy.

„Budeme zpět cobydup, klídek tato,“ informují mne dcery, a já se tedy uklidňuji, protože mi nic jiného stejně nezbyvá, „je to tady hustý!“ Mají pravdu, je to tady hustý.

Namísto v načančané cukrárně bychom raději s Honzou seděli v poctivé hospodě u poctivého piva. Pivo je ale pro nás jako řidiče rodinných automobilů zapovězeno. Kde jsou časy borovičkových rund otáčených stále dokola. Časy projásané až do zavírací hodiny. Časy zoufalých důstojníků: Boha jeho chlapi, já vás nechám zatvorit', až sčernáte. Jebem takú robotu! Idem Handl'ová baňa robiť riaditeľa, jedna blond sekretárka, jedna fekete sekretárka...

Vzpomínám, jak jsem nedávno jel po dlouhé době opět autobusem, protože parkoviště ve středu Brna byla beznadějně přeplněná. A jakýsi hošík mi poprvé v životě uvolnil místo:

„Posaďte se, pane.“ Než abych mu to trapně vymlouval, raději jsem se opravdu posadil.

„Děkuji,“ pravil jsem pak způsobně.

„Kolik splácíte?“ ptám se Honzy.

„Nic,“ odpovídá, „co našetříme, to prostavíme. Už málem dvacet let a konce to nemá. To víš, při dvou dětech. Ale je to docela dobrodružné. Zato máme tři psy.“

„Tři? My máme akvárium.“

„Kluci lítají celé dny po dědině, jezdí na čundry někam do srubu u Sokolí skály.“

„A co děláš ty?“

„Obraběče kovů ve fabrice, ale taky trochu spravuju auta, když je potřeba. Ne za peníze, ale lidi mi zas na oplátku pomůžou s barákem. Instalatér, svářeč, elektrikář, jak to na vsi chodí. Jestli se dožiju důchodu, tak ten domek snad i dostavím.“ Honza se tváří docela spokojeně. „Jak se máš ty?“ ptá se ze zdvořilosti.

Uvědomuji si, jak naši sousedé v okolních vilkách žijí každý sám pro sebe, jak sekají svůj trávník, jak večer není kam jít. Takže zbývá televize. Starosti a televize. „Ále,“ mávnu statečně rukou, „nestěžuju si.“

Magnetofonový pásek slepený do smyčky mi v uších přehrává stále dokola: posad'te se pane nakrmilas rybičky je to tady hustý posad'te se pane nakrmilas rybičky...

Ten původně nejapný fórek nám vlastně vyšel. Za kartón maric pointa.

Ten venkovní svět je stejně zvláštní

„Dobrý večer. Je hezké, že na přednášku pořádanou z pověření Ministerstva zdravotnictví se dostavilo tolik zdejších občanů. Značí to pro nás potěšující faktum. Že totiž lidem záleží na jejich zdraví. A to je dobře. To je velmi dobře.“

Pokývl hlavou a zkušeně obsáhl očima všechny přítomné: támhleten chlápek u dveří by mohl dělat potíže, vypadá jako zdravotník. Nebo dokonce doktor. Na toho bacha.

„Vždyť co hlavně člověk na tom světě má,“ rozpráhl rozšafně paže a vzpomněl si na svého nevidomého bratra, „co člověk má než právě to zdravíčko!“ Připažil, usmál se a pohlédl vřele na dobrosrdečnou bábrlinku: „No nemám pravdu, paní?“ Pořád ještě neměl publikum přečtené, stále bruslil na tenkém ledě. Ale byl zkušený bruslař.

Bábrlinka podle předpokladu horlivě přikyvovala: „Tak, tak. Zdravíčko a pánaboha.“

Tím pánembohem jej nepatrně rozhodila: „Máte pravdu, paní. Máte stokrát pravdu!“ Licoměrně povzdychl. „Modlíme se za svoje zdraví, ale chodíme pro jistotu i k doktorovi. A ten nám předpisuje léky.“ Znovu obkroužil zrakem všechny přítomné. „Jenže v tom to právě vězí,“ odmlčel se, zvedl ukazovák a dal jim vychutnat pomlku. „Léky!“ Obešel stolek a postavil se přímo proti nim. „Léky totiž na jedné straně pomáhají, ale na straně druhé co?“ Cívil na něj s tak odevzdanou tupostí, že si musel odpovědět sám: „Léky taky škodí!“ Nacvičeně se začal hrabat ve své aktovce: „Já o tom tady něco mám! Kde jen to... Tady! Podívejte, psali to i v novinách!“ mával zažloutlým výstřížkem.

Konečně začali pokyvovat na něj i na sebe navzájem; ano, přesvědčil je, psali to i v novinách. Léky pomáhají, ale taky škodí.

Sypal z rukávu negativní účinky medikamentů a dovolával se jejich vlastních zkušeností. Pak s tajemným úsměvem postavil na stůl krabici potištěnou japonskými znaky. Učinil nad ní šamanské gesto, při němž posluchači ztichli.

„My ale dnes už nemusíme polykat plné hrsti prášků, kapat si kapky a užívat pilulky,“ předl, „my máme dnes již k dispozici něco lepšího, co pomáhá a neškodí.“ Udržoval je v napětí. „V novinách se o tom nepíše, protože lékárníci by přišli o své zisky, továrny na výrobu léků by zkrachovaly, páni doktoři by byli namydlení!“ šeptal spiklenecky a věděl, že už je má, že je dostal na jejich závist vůči bohatým lékárníkům, továrníkům a doktorům.

Zhasnul centrální světlo a hostinskou místnost osvětlovala jen lampička nad výčepem. Stále očima fixoval své posluchače a popaměti rozbaloval exotickou krabici, ze které jako králíka z klobouku vítězoslavně vyndal přístroj podobný ručnímu vysoušeči vlasů. Zapnul jej a přiložil zespolu ke své tváři. Cítil, jak jej modré jiskérky elektrických výborů šimrají pod bradou, věděl, že jeho obličej nabyl magického vzezření, tvářil se blaženě.

„Ještě dnes odpoledne mne nesnesitelně bolet zub, ale cítím, jak bolest přestává.“ Vyhrnul si rukáv: „Píchalo mne v lokti, ale píchání přestává,“ nechal výboje jiskřit kolem lokte. „Co bolí vás, paní?“ přešel k bábrlince.

„Revma, já mám revma,“ zaskřehotala očarovane a nastavila ruku.

Přejížděl jí přístrojem klouby: „Cítíte sama, jak bolest přestává,“ sugeroval, „že je to lepší!“

„Jo, jo, ano, je to lepší!“ radovala se.

To už se kolem něho ježil les nastavených končetin.

„Mně taky!“

„Já mám bérkové vředy, je to i na bérkové vředy?“

„A na cukrovku?“

Pozvedl přístroj do výše a efektně jej vypnul. Pak rozsvítil lustr na stropě. „Je to na kloubový revmatismus, je to na vředy bérkové i žaludeční, je to na cukrovku, je to na všechno!“ oznámil vítězoslavně. „I na rakovinu je to. Cena pouhých osmnáct tisíc korun,“ nedal jim vydechnout. „Za pouhých osmnáct tisíc korun máte po starostech s doktory i lékárníky, můžete se doma léčit sami!“

Nevěřičně se zavlnili.

„Právě vezu přímo z letiště deset kusů japonského prototypu nového přístroje na objednávku našeho Ministerstva zdravotnictví,“ mával přístrojem. „Je to přísně tajné, těch deset kusů dáme lidem otestovat každý za pouhých osmnáct tisíc. Za rok se pak přijdu zeptat, jak přístroj pomáhá. Kdybyste měli jakékoli pochybnosti, tak vám za rok těch osmnáct tisíc Ministerstvo zdravotnictví rádo vrátí.“

„Já ho беру!“ hlásila se bábrlinka.

„Kdo si vezme přístroje dva, dostane jeden každý z nich pouze za patnáct!“ navnadil je.

„Tak já беру dva,“ zvolala bábrlinka, „jeden pro mě a jeden pro Máňu!“

„Já jeden!“

„Já taky dva!“

„Má to ale háček,“ zarazil je. „Přednost má přímé placení v hotovosti, písemných objednávek by bylo, jéje, na ně nereflktujeme. Nemůžeme reflektovat, kam bychom přišli. Jak se říká: z ručky do ručky.“

Rozběhli se pro hotové peníze a on si nechal natočit malé pivo. Než na něm spadla pěna, dala mu sama hostinská třicet tisíc a převzala dvě krabice pro sebe. Předal jí dva návody k použití v češtině, protože těm japonským by nerozuměla.

Za necelou půlhodinku již seděl v autě a odjížděl domů. Deset elektromasážních přístrojů prodaných. Reklamací se nebál. Lidé se budou navzájem přesvědčovat, jak jim přístroj pomáhá, nemohou přece jeden před druhým připustit, že naletěli.

Tenhle strojek pracující na principu Wagnerova kladívka mu vyrobili na zakázku ve sto kusech každý za osm stovek a už jich má skladem jen několik. Slušný vejvar. Prodává lidem naději. Víra tvá tě uzdravila. Ve třicátých letech minulého století byly ty mašinky moderní, jak to známe z filmu Postřižiny. Tak co by se ostýchal vrátit k osvědčeným hodnotám.

Doma rovnou z garáže prošel přes předsín do obývacího pokoje. Manželka seděla na pohovce před kabelovým televizorem a přepínala kanály. Seděla tak už několik let, u hrající obrazovky usínala i budila se, odskočila si sotva na záchod a do ledničky; jako nezaměstnaná pobírala sociální podporu.

Myslel si, že jeho příchod ani nevnímá, ale mýlil se.

„Uklid' ty obaly z balíků!“ zavelela s očima stále upřenýma na obrazovku.

Odnesl tedy do kůlny ke zpracování krabice, v nichž jí došlo zboží. Bral to tak trochu jako trest za svoji podivnou živnost. Jeho manželka s oblibou po telefonu objednávala výrobky nabízené televizními reklamami a dům byl zavalen přístroji na zpevnění břišních svalů, speciálními kráječi, mixéry i varnými hrnci, přístroji bizarními podobně jako jeho elektromasážní mašinka.

Když se vrátil z kůlny, žena se před hrající televizí oblékala. Všiml si znovu její výjimečné ošklivosti. To už byla vlastně zase svým způsobem krása, přímo vesmírná krása, takovým Mart'anům by se dozajista líbila, byl v tomto směru pozemským průkopníkem a galaktickým arbitrem elegance. Až jej to samotného dojalo. Neuvěřitelné, jak se její sudovitý

trup může vůbec udržet na teninkých nohách. K tomu gigantická prsa, zakrslé pařátky paží, vepřová hlava bez krku. Jeho zákonitá hříčka přírody na sebe soukala právě doručené šaty jakéhosi obskurního módního salónu a celou tu hrůzu korunovala příšerným kloboukem. Potkat ji nečekaně na ulici nervově labilní člověk, dostal by z té podívané vyrážku. Zíral na ni i po letech manželství vytřeštěně. Její vzhledová zvláštnost se časem prohlubovala.

„Ten klobouk je zajímavý,“ řekl.

„Ty sis všiml?“ potěšila se. „A není příliš avantgardní?“

„K těm šatům se hodí. A tobě sluší,“ lhal.

„Šaty jsou model a klobouk je taky model právě k nim,“ poučila jej, „nechala jsem si to spíchnout podle Andrey Verešové. Jágrovi bych se taky líbila.“

„Možná bys v tom měla být krásná jenom pro mě doma,“ zkoušel ji přivést k rozumu.

„Just ne!“ naježila se. „Ať ženské vidí, že máme na model! Ať se chytanou za nos!“

Rezignoval tedy na manželský rozhovor, převlékl se a odešel přes dvorek. Odemknul železné dveře přístavku zapuštěného do stráně z pískovce. Vešel dovnitř a pečlivě za sebou zajistil zástrčku. Zavřel oči, rozšířenými nozdrami nasával odér své nory, na které pracoval tři desítky let. Den co den a noc co noc, do občanského zaměstnání si chodil jen odpočinout. Zde nerozlišoval den všední a den sváteční, neznal dovolenou, posedle v pískovci vytvářel vlastní prostor, tvořil svůj intimní vesmír. Neměl žádný plán, řídil se pouze instinktem. Nakopáný písek vynášel v kbelících do zahrady pod svým domem a navršil z něj během roků monumentální terasu. Měl uvnitř kopce svoji vlastní studnu, svoji ložnici, svůj oltář, důmyslný systém průduchů v labyrintu. Až jednoho dne zničehonic náhle kopat přestal. Nalezl střed vlastního vesmíru, odkud viděl dopředu i vzad a mohl otáčet příčinou i následkem. V tom místě trávil zbytek života v slastném bezčasném.

Bylo to už dávno, kdy jej děti ve škole trýznily posměšnou říkankou: Chodí, chodí okolo, neďivej se na něho, kdo se koukne, toho bouchne. Tady se na něj neďíval nikdo. Byl pánem svého osobního bludiště. Zlý svět nechal venku. Zde sloužil svoje černé mše. Zde chodil chodil okolo.

Škoda jen, že tu s ním nemůže prodlévat jeho zesnulý bratr Jiří. Vystudoval informatiku navzdory úrazu, který měl za následek slepotu. Jednoho dne pak náhle zmizel, a až po letech se ukázalo, že zahynul kdesi v jeskyni. To svoji sestru, tu by zde nesnesl, dotáhla to až do Prahy na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, jestli je o co stát. Má na starosti granty Fondu rozvoje vysokých škol.

Když po několika dnech opět otevřel kovová dvířka přístavku a vyšel ven, musel si nasadit tmavé brýle, aby jej světlo neoslepilo. Manželka seděla před televizí a nevnímala nic kolem sebe. Vykoupal se, oholil, naložil do auta několik posledních krabic japonského prototypu.

Náhle si všimnul obrysu Měsíce na modré obloze. Měsíc, a je vidět ve dne? Měsíc, vida! Co takhle rozjet prodej parcel na Měsíci, napadlo jej. Cena pouhých 777,- Kč za akr, každopádně výhodná investice, fabuloval. Deset akřiků za sedm tisíc sedm set sedmdesát korun českých, nekup to. Bude jednat z pověření NASA a mohl by to být životní byznys. Akcionáři by ve dne i v noci vlahými zraky patřili na svůj majetek, na němž příští rok začnou stavět základnu Američani a po nich hned Číňané. Ano, parcely na Měsíci jsou to pravé, v nich je budoucnost! Za chvíli prodá poslední elektromasážní přístroje a vhrouží se opět do svého labyrintu. V něm promyslí detaily prodeje Lůny, o které nepraktičtí básníci smolili leda veršíky.

Dnes zapálí vonnou tyčinku ve svém chrámu na oltáři z pískovce a převtělí se v Boha, na kterého nesmí nikdo popatřit. Jen Jiří, jehož úraz v dětství nechtěně zapříčinil. Budou spolu s bratrem v rovnováze hmoty s prostorem i časem.

Ten venkovní svět je stejně zvláštní.

Baby chodijó pozdě

To děcko se plížilo ulicemi jako smrad. Jako toulavá kočka. Obezřele a při zdi, aby je někdo znovu nenakopl. Jeho zvalené oblečení a krysí obličej přímo ke kopanci ponoukaly; ucouraný mop namísto vlasů, sopol utíraný do rukávu, těkavý pohled hajzlíka se špatným svědomím. I sociální kurátor by mu natrhl zadek. Přespávalo to kdesi v kanále u Podnásepní a jeho rajon tvořilo území smrduté stoky Ponávky z východu ohraničené řekou Svitavou, ze západu ulicí Vlhkou, z jihu Křenovou a ze severu Cejlem. Brněnská industriální Stínadla s areálem elektrárny a plynárny. Protkaná ulicemi Radlas, Špitálka, Plynárenská, Tkalcovská, Barvířská, Koželužská, Stavební. Špatná adresa. Kdo zná Brno, naskočí mu při té představě husí kůže.

Nikdo z dospělých toho parchanta vlastně nevnímal, snad ani zatoulaný pedofil ne. Jen místní grázlící si ho tu a tam vychutnávali, jen pro ty byl vítanou hračkou. Podávali si ho někde ve skrytu, kdesi mezi lebedou a odpadky. Je příjemné, když se můžete beztrestně vydovářet na někom, kdo je na tom ještě hůře než vy.

Jedno toulavé odpoledne koncem května mu před plechovou ohradou opět zastoupili cestu dva výrostci. Nešlo jim vyhnout, leda otočit se a prechat zpět. To by ho ale dostihli, byli starší a rychlejší. A stejně si ho ze zadu ještě jistili lovcem třetím. To už znal. Pokusem o útěk by jim poskytl vzrušující honičku navíc a sám zadal důvod k týrání: Nemáš čistý svědomí, žes utíkal? Tak cos provedl, přízné se! My to z tebe vytlučeme.

Bez náznaku odporu tedy prolezl uvolněným plechem a šel pěšinkou v kopřivách mezi keři černého bezu. Zastavil se až před králem. Ten stál opřený o polorozbořenou zídku a kouřil cigaretu. Mlčel. Kolem něj celá jeho suita obdivovatelů.

Náš parchant čekal jako obvykle ránu ze zadu. Pak jej svléknou a budou se na něm ukájet, pak jej budou pálit cigaretami, pak mu záda rozedrou o brizolitovou omítku skladiště plynových lahví. Pak jim bude po čtyřech aportovat hozené předměty z divoké skládky, pak jej tu zanechají chvějícího se bolestí stočeného v klubíčku na zemi. Usne vysílením a když se za tmy probudí, oblékne se a dovede domů. Máti si ničeho nevšimne, máti U Zelené žaby prochlastává přídávky na děti s nějakým kořalečnickem, který jej z bytu s gustem vykopne, aby nepřekážel. To všechno zná, to všechno už zažil.

Rána však nepřicházela. Zvedl zrak a podíval se králi do obličeje. Král byl rafinovaný. Král se dnes ještě chtěl pobavit přede hrou. Na jeho sotva patrný pokyn se ujal slova mluvčí toho povedeného bratrstva:

„Zazpívá, kokot,“ pravil. „Zatancuj, ty Čehun hnusné maďarské!“

Náš parchant se ani nepohnul. Stále hleděl králi do očí a zkusil zariskovat: „Kdo tě vysral, že tě nespláchl, ty klerobuzno.“

Dva katani se rozpřáhli, ale král je gestem zadržel: „Klero co?“ zajímal se.

„Klerobuzno, matkomrde, prasopse,“ vysvětlil a v posledním záchvěvu sebezáchovy se obrátil od krále přímo proti jeho nohsledovi. Přitlačil na pilu: „Zavři zobák, ty sráču, nebo ti seberu vysvědčení, vytřu si s ním prdel a narvu ti ho do huby. Seš chytré jak dekl od hajzlu,“ oznámil mu.

„Ty kurvo malá, ty kurvo zajebaná, ty kurvo...“ poulil oči králův pohunek a nevěděl, jak dál, chyběla mu slovní zásoba.

„Urvu ti hlavu a omrdám tě do krku,“ vychutnával si nadávky, které pochytil od matčiných nočních frajerů. „Utrhnu ti obě uši a nebudeš se slyšet, seš zmrda a žereš hovna,“ pokračoval.

Králův pacholek se dusil: „Ty, ty, ty...“

„Aby ti prdel srostla!“ popřál mu.

Kluk stál s otevřenou pusou a lapal po dechu, ani představivosti zřejmě nepobral.

Dorazil jej: „Přetáhni si dolní pysk přes hlavu a polkni!“

Král se začal smát. Nejprve potichu, potom nahlas. Začali se smát všichni ostatní. Musel se smát i mluvčí predátorů, aby neztratil tvář. Poradil mu tedy ještě, aby mrdal tučňáka do ucha a vůbec aby se celé nechal přešukat a uzavřel debatu konstatováním, že než se vybavovat s takovým kryptofašistó, to si raději namaže šulína rybí pastó a strčí ho do řeky plné piraní. Tuhle sentenci si zapamatoval od matčina amanta-intelidenta s brejličkami.

Pak se obrátil přímo ke králi. Privil tiše: „Chtěl bych mít staršího brácha, jako seš ty. Aby mě chránil. Aby byl takové silné a chytré.“

Král zašlápnul vajgla a povyrosl. Vysmrkal se do dvou prstů a otřel si je o kalhoty. Pak zkoumavě pohlédl na svého nového pobratima.

„Žváro!“ pravil, aniž by mladšímu sourozenci přestal hledět do očí.

Přiskočil jeden z jeho nohsledů a nabízel mu z krabičky cigarety. Král si jednu vzal a zeptal se parchanta: „Chceš taky?“

Novopečený korunní princ přikývl. Nohsled tedy nabídnul cigaretu i jemu. Vzal si a jiný pohůnek jim cigarety připálil: napřed králi a potom hned jemu.

„Chceš psa?“ nabídl mu král. Nejspíš taky nebyl žádný mistr světa přes konverzaci. Měl ovšem jiné přednosti. „Chceš psa?“ opakoval.

„Psa?“ dost dobře nepochopil. Pečeného? Vařeného? Jakého?

Na králův pokyn před něj sverepý pořizek vysypal z pytle psího bastarda svázaného drátem. Kdyby si neodchytili našeho parchanta, mělo být nejspíš na programu právě tohle psisko.

A taky ano, jak mu pořizek vysvětlil.

„Máme ho zaživa stáhnót z kůže a zakopat. Pokósal pána, nikdo s ním nic nepořídí.“ Jako potvrzení jeho slov na něj pes po kopanci do žeber cvakl zubisky.

„Fajn,“ pravil parchant králi, „já si s ním poradím.“ Vytušil, že by to nejspíš mohla být zkouška jeho budoucích vůdcovských schopností. Jak už známe z jiných pohádek Boženy Němcové, korunním princem nemůže být žádný hejhula.

„Padáme, pánové,“ zavelelo veličenstvo. A odsmrděli.

Stál nad zvířetem, jehož červené vypoulené oči sálaly nenávistí. Z hrdla mu vybublával zdušený chropot.

Parchantovi bylo jasné, že po dobrém to nepůjde. Pes byl zase jeho mladší bratr, povahu i zkušenosti měli obdobné. Buď se nechá zlomit, nebo chcípne.

Odtáhl hafana k plotu z ostatního drátu a přehodil ho předními prackami nahoru na druhou stranu. Ostny se zaryly do kůže, zvíře viselo každou polovinou těla na jiné straně. Zítra se uvidí. Jestli ovšem pes do zítřka přežije.

Ulámané pahýly stromů a keřů v okolí Ponávky toho roku kvetly jako v akci a spolu s nimi přes noc rozkvetl i náš parchant. Už se neplížil při zdi, nýbrž kráčel středem ulice.

Ve škole o velké přestávce směle vkročil na záchod. Buzerant Kokrda z 9.B nad tou drzostí strnul:

„Kam lezeš, zmrde?“ otázal se.

„Jdu se vychcat, kundí ksichte,“ odvětil spořádaně. Kdyby jej tak slyšela češtinářka s těmi jejími tvary přechodníků.

„A strčit hlavu do hajzlu bys nechtěl?“ nabízel Kokrda.

„Chrání mě král,“ rozepínal se nad pisoárovou mušlí, „je to můj brácha a strčit hlavu do hajzlu bych nechtěl.“

„Cha,“ neuvěřil Kokrda a nakopnul našeho mužně rozkročeného parchanta tak šikovně, že ten to při čurání vzal nosem o kachličky. Ostatní devátáci se tomu od srdce zasmáli. To by tak hrálo, aby se šel sedmák klíčobrk o přestávce vychcat. A navíc si tak nehorázně honil triko. Že ho chrání král. K dovršení všeho takový parchant odkudsi

z Podnásepní. Základní devítiletá škola vedle kostela Neposkvrněného početí Panny Marie na Křenové byla Kokrdův rajón.

Následující den se ovšem Kokrda k vyučování do svého rajónu nedostavil, neboť při cestě do školy zakopl a zlomil si ruku, dvě žebra, klíční kost, nos, natrhnul ucho a vyrazil zub. Muselo to být nepříjemné zakopnutí. Zbytek základní školní docházky Kokrda již promarodil a po prázdninách nastoupil v odborném učilišti Královopolské strojírně do preferovaného učebního oboru potrubář.

Náš parchant se tudíž o velké přestávce v klidu vymočil a devátáci se ze záchodu po jeho příchodu vytratili. Jen někteří zůstali a nabízeli mu cigaretu. Odmítl. Měl svou hrdost.

Druhý a třetí den pes po našem parchantovi stále cvakal zuby, když si hleděli do očí. Den čtvrtý zvíře dodělávalo, jeho světla se potáhla mžurkou rezignace. Nový pán mu nastavil ruku a hafan ji z posledních sil olíznul.

Sňal tedy rozdrásaného tvora na zem a odstranil drát, kterým byl spoután. Pak mu z plechovky nalil do tlamy trochu vody.

„Ono se řekne semenec, ale zobat ho. Bez zobáku a z flašky,“ mudroval, „život se s nikým nesere, pesu“ odkapával z dlaně další vodu do mordy. „Zétra za tebe přindu hned ráno a přinesu zřídlo, to už se možná dokážeš postavit na všechny štyri.“ Nastavil ruku k olíznutí a odešel.

Pes přežil, z lekce životní filozofie se vylízal a král ten převýchovný počin ocenil. Náš parchant – a neříkejme mu už tak – náš mladý hoch začínal postupně chápat, že podstata moci nespočívá ani tak v síle pěstí, jako spíš ve vychcanosti, v kvalitě a včasnosti informací, ve schopnosti najít si ty správné lidi a účinně s nimi manipulovat. Každým dnem si s úžasem víc a víc uvědomoval, jak jsou právě ti nejsilnější bijci psychicky tvární, jak je dokáže modelovat a hnít. Využívat. Když za čas krále zavřeli za těžké ublížení na zdraví s následkem smrti, usedl bez problémů na jeho trůn.

Dával si záležet na svém nenápadném vzezření i pověsti: pohublý, skromný, průměrně prospívající žák oděný do špatně padnoucího, sepraného a nemoderního, avšak čistého oblečení po nějakém starším příbuzném či ze skladů Armády spásy. Hoch s příkladnou láskou ke zvířatům, alespoň podle zjizveného psa, který na něj čekal v zimě v létě před školou. Tak jej vnímali učitelé, důchodci i policisté. Jenom zřídka si nechal svými pohůnky odchytil při zdi se plížícího toulavého parchanta odněkud z kanálu. Audience probíhala na známém místě za plechovým plotem mezi keři černého bezu u polorozpadlé zidky. Záhy však naznal, že to není jeho šálek čaje, že mu větší uspokojení působí rafinovanější, nikoli pouze tělesné trýznění. Že raději zpovzdálí splétá sítě osudových náhod, jakou bylo třeba i uvěznění krále.

Za nějaký čas jsem ho uviděl poprvé mimo jeho teritorium, na čáře u Medvídky. Bylo to opět koncem května, čtyři minuty po sedmácté; to vím přesně, protože jsem pohlédl na hodinky. Stál tam bez psa a čekal. Odložil svoje mimikry. Oblečen tentokrát v džínách a triku od Armaniho, z kalhot mu vyhlížel proužek slipů značky Armani. Gelované vlasy vyčesané do kohouta.

„Neboj se, ona přijde!“ řekl jsem chlácholivě, jda kolem.

Překvapeně na mne pohlédl, na cizího chlápka z dobré adresy. Dokonce se pousmál a odpověděl mi s nadhledem světáka: „Hod’ se do klidu, strécu, baby chodijó pozdě.“

Nedalo mi to. Přešel jsem přes tramvajové koleje ulici a na dohled jakože očumoval výlohu.

Přišla v sedmáct nula sedm a byla sličnější, než se sluší. Objala jej, dala mu pusu. Stoupla si při tom na špičky a jednu nohu koketně skrčila dozadu, jak to známe

z prvorepublikových ilustrací zamilovaných sextánek a jak to dívky činí dodnes. Jak se na to páni v letech rádi dívají.

Ponechejme si ty dva mladinké milence v paměti právě tak. Jenom se domýšlejme, jak to všechno bylo dál. S nimi, se psem, s králem, s Kokrdou.

A když uvidíme děcko, které se plíží ulicemi jako smrad, jako toulavá kočka, obezřele a při zdi, hodme se do klidu. Aby nám prdel nesrostla.

Ale třeba z toho jednou vyrosteme

Na spicha v pátek u busu jsme se dostavili všichni čtyři: Jebák, Nadrženej, Ufonek a já. Zahřadovali jsme na zadním sedadle, kam se důchodci necpou, bágly vyskládali do uličky a futrály s kytarama odložili na ně.

„Za trochu šuku šel bych světa kraj,“ zarecitoval Nadrženej, jak měl ve zvyku a jak už to bylo v jeho přirozenosti.

Jebák pohotově navázal: „Šel s hlavou odkrytou a šel bych bosý a potkal trojky kozy.“

„Kosy, debile, kosy jako ptáky,“ hájil Nadrženej ryzost básnického textu.

„Vyserte si voko, dobytkové,“ napomenul je Ufonek při pohledu na brunátný zátylek před námi. „Kozy a ptáci, vy myslíte jenom na to jedno.“

Zátylek se pohoršeně ohlédl a změnil ve statnou padesátnici: „Vy máte ale slovník, slečno,“ vytkla ta dáma Ufonkovi. Víc ho ranit nemohla.

„Na můj slovník se vyserte, paní,“ odvětil dotčeně, „a já nejsem slečna, já jsem muž!“ dotčeně pohodil svými blondatými lokny. „Pánové, ta baba si myslí, že jsem baba!“

„Ty bys byl pěkná kurva, kdybys byl baba,“ zasníl se Nadrženej.

„Brzděte, volové, nebo nás vysadí jako posledně,“ umravňoval jsem je, „a to jsme se ještě nerozjeli.“

Vtom řidič konečně nahodil motor, počkal na posledního belhajícího se dědulu, zavřel dveře a autobus se dal do pohybu.

„Antoníne, ty pičo elektrárenský, do kotle přilož a prohrábni rošt,“ radil řidiči polohlasem Jebák.

Padesátnice si dotčeně přesedla na jedno z volných sedadel vpředu. Neměla smysl pro proletářskou poezii.

„Má to být správně ty pičo elektrárenská,“ upřesňoval Ufonek, „piča je přece rodu ženského, debile.“

„Užívej správné tvary přechodníků, debile, nesa nesouc nesouce.“

„Neříkej ty hovna, nýbrž ta hovna, debile.“

„Vyvaruj se modální částice samozřejmě, debile.“

„Pánové, já bych vojel i tu starou babu,“ komentoval ústup padesátnice Nadrženej.

„Zezadu.“

„Ve špinavejch peřinách a za tatranku,“ upřesnil Jebák.

„To nemůžete ani na chvilku mluvit o něčem jiným?“ zahrál jsem si na Komenského.

„Když já na nic jiného nemyslím,“ úpěl Nadrženej. „Já si na šukání tak zvykl, že bez toho už nemůžu bejt!“

Takhle nějak pokračovala naše duchaplná konverzace až do Dukovan. Jebák se během ní dvakrát vyblinkal do sáčku.

V Dukovanech jsme zasunuli každý jedno v putyce za rohem a vydali se pěšky do Rouchovan. V nich jsme zasunuli každý jedno v krčmě na náměstí, další pak dole v Pekle. Cestou do Prešovic občas někdo z nás klopýtnul a jako na potvoru začal padat letošní první

sníh. Chránili jsme se před ním kytarami nad hlavou a zpívali sborově lidové písně: Mám já černu laliju, ja ja jaj, přijdi večer dam ti ju, ja ja jajajajaj. To už se stmívalo.

V Přešovicích u starýho Popelky na nás civěli strejci jak na bezdomovce. Tak jsme se nasáčkovali k mlad'ochům do pajzlíku za výčepem a kromě piva si nechali svařit i grogy. Do každé nohy jeden. Nadrženej přemlouval při tom svařování místní dívčiny, aby šly rovnou s námi, že máme v báglech každej dva půlčíky rumu a bude s námi sranda. Dostal za to málem do držky od místních jinochů. Reproduktoř na jejich hlavami vyřvával, že nejhezčí holky jsou z Královýho Pole.

Nakoupili jsme tedy ještě z kulturního fondu igelitky plné lahváčů a vydali se na poslední úsek cesty do srubu. Tma už byla jako v řiti a z nebe sněžil snad herák, my capali husím pochodem za sebou a zpívali z posledních sil: Přišel večer dala mu, ja ja jaj, mokrym hadrem na tlamu, ja ja jajajajaj.

V lese před sešupem dolů k řece jsme orazili.

„Kdo si rozbije svůj rum, bude bez rumu,“ dal proslav Jebák. „Kdo si rozbije svou tlamu, bude ještě krásnější. Ale piva, pánové, piva z fondu jsou kolektivní. Pánové! Bacha teda hlavně na co?“

„Na piva!!!“ rozlehlo se hvozdem.

Pak jsme kecli na zem, igelitky s lahvoni v klíně, a vzali to do údolí po prdeli. Jinak to v té tmě a sněhu ani nešlo. Zpívali jsme při té jízdě z plna hrdel: Barborenka co to máš, ja ja jaj, co prede mnou ukrýváš, ja ja jajajajaj.

Ve srubu bylo naštěstí připraveno suché dřevo. Narvali jsme je do kamínek a podpálili Pepem. Promočení všichni až do mrtvé a rozklepaní zimou jako ratlíci. Ze stěpů v igelitových taškách jsme vybírali pivní lahve, které sešup přežily. Bylo jich celkem šest. Rummy obstály všechny, neboť byly už z domu preventivně obaleny náhradními fuseklemi.

Kmenová rada moudře rozhodla, že piva ponecháme na zítřek a dnešní večer se spokojíme pouze s rumem. Do plechových hrníčků jsme tedy nabrali sníh a dolili je na kamnech Rozumně Uloženou Měnou. Stoupal z nás kouř jak z dřevorubeckých koní a nám bylo opět do zpěvu, nyní již za doprovodu rozladěných kytar: On ju hledal za uchem, ja ja jaj, ona ju má pod bruchom, ja ja jajajajaj.

Přestalo sněžit a objevovaly se hvězdy. Uvnitř praskal oheň, venku duněla řeka. Bylo nám fajn. Jebák se přede dveřmi při močení se zakloněnou hlavou zasníl: „Volové, ten vesmír je ale fakt krásnej! A my jsme proti němu takhle malinký jebáci.“

Pak upadl na palandu a vytuhl. Nejspíš byl jeho filozofický proslav to nejoriginálnější, co kdo z nás ten den vyslovil. Chtěl jsem mu za to zout aspoň jeho mokřý boty, přesvědčili mě ale, že ten smrad by nás všechny zahubil. Kytary i bez Jebáka opět duněly: Když ty nevíš kde ju mám, ja ja jaj, podruhý ti nic nedám, ja ja jajajajaj. Ale už duněly slaběji.

V sobotu nás hned po probuzení šoklo modré nebe a panenská bělost všude kolem. Posnídali jsme rum a chleba s lančmítem, já s Nadrženým šli dělat dříví, zatímco Ufonek s Jebákem se vydali do hospody dokoupit rozbitá piva. Cestou do kopce kolem Sokolí skály pěli nějak s menším elánem, až zmlkli docela: Keď som išel cez horu, ja ja jaj, potkal som tam Barboru... Vypadali při tom jako dva úchylové, ale snad z toho ještě vyrostou.

Sokolí skála ani mně na optimismu nepřidala. Nahoře z ní prý skočili už tři lidi. Nejakej sedlák, pak traktorista a nedávno hudební skladatel. Se povídá. Ale ono se toho nakecá.

Mával jsem kolem sebe sekyrou, dílo odsejpalo, když vtom se objevil ten pes. Vlčák se žlutejma očima. Stál blízko snad tři metry a měl hlavu na stranu. Jestli se usmíval nebo hrozil, to nepoznám. Svíral jsem topůrko a ještě krok, šel jsem do něj. Ohlédl se, nejspíš na nějakého dalšího vlkodlaka, ale namísto něj se vynořila za skálou jedna z přešovických víl – Černá lalija.

„Snad si ho zavolej, ne? Se mnou nejsou žerty!“ maskoval jsem úlek.

Klepla si prstem o stehno, pes na mě znovu krátce pohlédl a odfrknul si, načež jí poslušně přiběhl k noze.

„Jsem ve vývinu a podobný překvápka mám zapovězený, abych se nezarazil v růstu!“ oznámil jsem jí.

Došla blíž, psa stále vedle sebe: „Vy jste tady ve srubu?“ otázala se inteligentně.

„My jsme utekli z polepšovny a ve srubu se skrýváme, aby nás nebylo vidět z helikoptéry,“ vysvětlil jsem jí.

Bylo poznat, jak přemýšlí, jestli si nedělám legraci: „Kluci z polepšovny loni sousedovi ukradli auto.“

„Jo, to byli od nás. Mělo čtyři kola, že? To auto.“

„Čtyři mělo,“ kývla, „kola.“

„A volant mělo?“

„Mělo,“ ujistila mě.

„Dostali u soudu doživotí, ten volant jim přitížil.“

„To snad, to přece...“ nechtěla věřit.

„Pojď se ohrát do teplíčka,“ pozval jsem ji slizce. „Svaříme ti groček a pejsek taky dostane bumbat.“ Zamával jsem pažemi, abych zamezil jejím námitkám. „Ve vši slušnosti, ve vši počestnosti, jak jinak. Pan hostinský nás zná, jsme sice z polepšovny, ale z polepšovny s maturitou.“

„Já na maturitu nemám,“ přiznala se, „kdoví, jestli se vůbec vyučím. Ty by ses mohl z leknutí opravdu zarazit v růstu?“

„Mohl,“ přitakal jsem, „na mě se nesmí mluvit nahlas, a křičet už vůbec ne. Nesmí se mi odporovat, jinak se mi udělá pěna u huby a koušu. Pokousal jsem jezevčíka, ale vzteklinu nemám.“ Zlehka jsem ji uchopil jednou rukou kolem pasu a odváděl do srubu. V druhé ruce jsem měl sekeru. Její vlčák mě bedlivě sledoval, ale nic nenamítal.

Nadrženej přede dveřmi rovnal dříví. Rozsypal při našem zjevení vyskládanou hranici a málem si údivem vymknul čelist.

„Svař pro slečnu a pro mě groček, pejskovi taky něco nalij,“ přikázal jsem mu.

„Uděláme si tu všichni takové intimní mejdlíčko.“ Usmál jsem se světácky: „Spanilá milostivá, to je náš Donchuan, ale říkejte mu jenom Don. I my mu tak říkáme.“

„Don,“ podával jí ruku Nadrženej. Hlavou mu dozajista táhly neuvěřitelný bejkárny. Černá lalija mu ruku stiskla: „Já jsem Alžběta, ale říkejte mi Běta.“

„Proč mně vykáš?“ divil se Nadrženej.

„Já myslím: oba mi říkejte Běta.“

„A můžeme Bětuška?“ zajímal jsem se. „Jak ti říká maminka?“

„Ano,“ usmála se.

„Bětuška, to je nádherný jméno,“ chytil se konečně Nadrženej. „A jak máme říkat tomu psovi?“

„Nijak, on je hluchej.“

Seděli jsme způsobně ve srubu, svařovali gročky a hluchý pes lemtal z ešusu pivo. Nadrženej vyvolával duchy poezie podle čítanky. Při doprovodu kytary za trochu lásky šel by světa kraj, šel s hlavou odkrytou a šel by bosý, šel v ledu - ale v duši věčný máj, šel vichřicí - však slyšel zpívat kosy. Najednou mu to šlo jako z partesu.

„To je hezký,“ dojímal se Bětuška. „Tos to složil krásně.“

Šlehl po mně pohledem: „To ne já, to nějaký Mácha. Nebo Seifert.“

Neudržel jsem se: „Spíš Vrchlickej.“

„Tak teda Vrchlickej, Karel Jaromír Vrchlickej, kdo si má ty mrtvý spisovatele všechny pamatovat!“ vybuchl Nadrženej. „Ale hudba je moje!“

„Ale i ten Karel Jaromír Vrchlickej to napsal krásně,“ udobřovala nás Bětuška, „a zpíváš to, Done, taky krásně. Melodie je nádherná.“

Když pivo docházelo, vrátili se tak akorát ze vsi Ufonek a Jebák s doplněnou zásobou. Zpívalo se pak čtyřhlasem, kytary zněly jak při karnevalu samby v Riu, a kdyby pes nebyl hluchej, určitě by k tomu v akordu vyl pátý hlas. Jeden druhého jsme ostražitě sledovali, aby si nikdo sám pro sebe s návštěvníci nic nezačal.

„Je horko,“ významně pravil Nadrženej a odložil kytaru, „já se svlíknu a ty si, Bětuško, taky odlož. Pomůžu ti.“

„Jsi hodný, Done, já už musím.“

„Já taky už musím,“ tetelil se ten čuňák nadrženej a chtěl jít do trenýrek.

„Když já už musím domů.“

„Domů?“

„Když maminka by se bála.“

„Máš přece psa!“

„Když ten pes je hluchej.“

Pes byl nejenom hluchý, byl i opilý. Zvedl zadní nohu k vyčůrání a převrátil se na záda do sněhu. Nadrženej se vedle něj spustil na všechny čtyři a zoufale místo psa štěkal.

Oblékli jsme si všichni bundy a doprovázeli dámskou návštěvu lesem do kopce ke vsi. V nesení opilého psa jsme se střídali.

Zpět ve srubu jsme byli až za tmy a mlčky do sebe lili piva i rum rovnou z lahví. Naše neukožené samčí hormony nám lezly i z uší.

„Já se nechám vykastrovat,“ začal bušit Nadrženej pěstí do stěny. „Já už to nevydržím!“ vzlykal. „Zase mi nedala, já se na to vyseru, kurva život! Máti se mnou byla v poradně u psychouše!“

K tomu se nedalo nic dodat.

„Kluci, honí si z vás někdo?“ zeptal se šeptem Jebák a jeho jebáky v odlesku kamen znachověly.

„Všichni si honí, hňupe!“ vysvětlil mu Ufonek. Nic bych za to nedal, že i jeho odstáté uši zamaskované loknami zrudly.

„Máme jedinou možnost, vožrat se do mrtva,“ rozhodl jsem a tak se i stalo.

Druhý den v neděli se dopily zbytky, zakopaly odpadky, doplnilo dříví pro další návštěvníky a táhlo v kocovině mlčky na autobus. Žádná černá lalija, leda tak mokrým hadrem přes tlamu. Znáám taky jednu z Dejvic, ta tam toho má nejvíc, jak zpívají Dravci.

V Brně při loučení na autobusovém nástupišti navrhl Ufonek svým čerstvě zmutovaným hlasem: „Pánové, řekneme klukům, že vandr byl fantastickéj a že se to tady babama jen hemžilo, jo?“

„Jasně, abysme nebyli za blbce.“

„Za úchyláky.“

„Každej šukal nejmiň třikrát a Nadrženej pětkrát.“

Dohoda byla stvrzena stiskem čtyř mužných dlaní.

Cestou domů mi jakási babička v tramvaji věnovala kyselý jabko a já při jeho chroustání přemýšlel, jestli byla Bětuška opravdu tak pitomá, nebo to na nás jen hrála. Došel jsem k nelichotivému závěru, že asi to druhé bude pravda. Ani ten pes možná nebyl hluchý a opilý a taky to na nás jen hrál. Jen já jsem opravdu korunovaný vůl. A dohromady jsme čtyřlístek korunovaných paniců. A néhezčí holky só jasně z Kénigu. Ale třeba z toho jednou vyrosteme.

Báseň o kyselém jablíčku

Když jí naposledy ukradli kabelku, poučil ji pan policista, že si do peněženky nemá dávat občanský průkaz a když už kabelku nakrásně nosí, tak v ní nemá mít uloženo nic cenného,

protože je slabá a kabelku jí kdekdo snadno vytrhne. Cestovat tramvají má výhradně v prvním voze, kde jsou řidiči vybaveni vysílačkou pro přivolání pomoci v případě přepadení cestujících. Má si dále pořídit pejska, který by u ní v předsíni na lupiče štěkal, a po setmění už nevycházet z domu. Nemá otevírat byt nikomu cizímu. Vůbec nejlepší by bylo, kdyby už konečně umřela, aby nikomu z řádně pracujících občanů nepřidávala starosti – ale to už pan policista nevyslovil, to si pouze myslel.

Takže bankovky pro bezprostřední nákup – nikdy víc! - nyní rafinovaně ukrývala ve speciální kapsičce na zip, kterou si přišila na levý spodní vnitřní cíp kacabajky. A do peněženky v kabelce si dávala pouze drobné mince do pětikoruny včetně. Občanský průkaz nenosila vůbec, evropský průkaz zdravotního pojištění VZP měla pevně všitý zevnitř do pravého spodního cípu zmíněné kacabajky. Klíče od bytu nosila zavěšeny pod šaty na holém těle.

Z televizní obrazovky věděla, že svět kolem ní se s nikým nemazlí a že se člověk spravedlnosti nedovolá. Kriminální ústředny pátraly, v Krimi live i v pořadu Na stopě si mohli detektivové nohy ušoupat, ale podvádělo, loupilo a kradlo se vesele dál. Zločincům by totiž někdo statečný musel zlo nejprve demokraticky dokázat; i zločinci, a hlavně zločinci přece mají svá lidská práva, a navíc ty nejdražší advokáty, o nichž si rovněž myslila své. Žijeme přece ve státě právnickém, nikoli právním. Ta hrstka usvědčených a odsouzených padouchů se prý ve vězení dívá na televizi, chodí na procházky, jídlo má třikrát denně, stará se o ni lékař, vychovatel i psycholog a má k dispozici knihovnu a může během výkonu trestu studovat univerzitu. Jestli do vězení berou i staré báby, nebylo by marné také něco zdefraudovat.

Jako jeden z mála občanů chodila k volbám a blažilo ji, že má volební právo i po osmdesátce. Pečlivě studovala programy jednotlivých stran, hledala v nich alespoň zrno antické moudrosti a římského práva. Jenomže pak ve zprávách viděla záznam skryté kamery, na němž zastupitel jejich městské části Brno – Královo Pole přebírá úplatek za příslib přidělení bytu. A při volbách se její hlas ukázal být neplatným, neboť volební komise zapomněla orazítkovat obálku s vloženými hlasy. To by se za první republiky ani v Králově Poli stát nemohlo.

Když už jí svět připadal zcela bezútěšný a nesmyslný, zajela si výletním vláčkem kousek za Brno, do Kralic, kde navštívila místní muzeum Bible kralické. Prodlěla v přítomnosti Šestidílký, jejíž obsah odolává času. Která je navíc psána nejkrásnějším mateřským jazykem. Proti Janu Blahoslavovi a jeho spolupracovníkům z řad Jednoty bratrské jsou všichni dnešní premiéři se svými vládami břídilové.

Na poště si dnes po vyzvednutí měsíčního důchodu peníze ostentativně vložila do peněženky a tu zase do kabelky, ovšemže pouze na oko. Ve skutečnosti ruličku bankovek potají vsunula do tajné kapsičky a zajistila zipem. Šourala se pak domů a čekala na přepadení.

Přišlo až v průjezdu jejich činžáku. Tetovaný muž nějak kolem třicítky jí vytrhl kabelku se slovy: „Zkus křičet, babo, a uříznu ti hlavu!”

Celou dobu, než potom dýchavičně vystoupala do čtvrtého poschodí k bytu, se radovala ze své prozřetelnosti, ale zároveň trnula, aby se oklamáný zloděj nevrátil a ve spravedlivém rozhořčení nesplnil svoji pohružku. Nemusela by to být zrovna uříznutá hlava, zarmoutilo by jí i uříznuté ucho.

Doma se zamkla na dva západy a zasunula oba pojistné řetízky. Uvařila si čaj, posadila se s ním k oknu s vyhlídkou do dvora, z jehož dlažby u popelnic okřídlení potkani vyzobávali odpadky, oblažující nájemníky tlukotem perutí a vrkáním. Potkani bez křídel jim sekundovali.

Bylo jí blaze, protože zvítězila nad nástrahami okolního světa a dokázala si, že ještě není tak nemohoucí. Léto venku přecházelo do podzimu, v obdélníku oblohy se valila oblaka, jimiž občas probleskly paprsky slunce jak vitráží katedrály. Na stolku před ní ležela rozevřená

Stará bydliště spolužáka Ivánka Blatného a vedle spočívaly zavřeny jeho Melancholické procházky. Ty měla i s věnováním. Ve škole Ivan sotva prospíval, život prožil v anglické léčebně pro duševně choré, ale jeho básně o jejich městě jsou ty nejhezčí, jaké zná. Čte je i bez brýlí, umí je vlastně nazpaměť. Podobně jako některé opusy Zdeňka Rotrekla či Ludvíka Kundery, ti pořád ještě žijí, stejně jako ona. Zapálila si cigaretu a mezi jednotlivými vdechy kouře recitovala nahlas, byť sotva slyšitelně, svým kultivovaným hlasem sonet Cigaretta, věnovaný Klementu Bochořákovi, dalšímu básníkovi, s nímž se kdysi přátelila. Zvláště dvě závěrečné tříveršové strofy měla ráda:

*Vydech jsem modrý kouř a modrý kouř se nese
do vašich Pisárek. Myslím si, že jsem v lese,
vracím se zpátky zas brněnskou tramvají.*

*Jedeme do remíz a kolem výstaviště,
kde vzadu za věží je fotbalové hřiště,
jedeme na hřbitov a dívky mávají.*

A rozhodla se pro výlet, pro výlet právě do Pisárek; přejde most a půjde podél Svratky kolem Anthroposu a Ivanova fotbalového hřiště, půjde vedle Riviéry a pod Červeným kopcem až k Alžbětinkám a od nich dál k Milosrdným bratřím, kde zemřel modrý abbé Dobrovský při návratu kočárem z vídeňské cesty ad fontes. Natrhá cestou planá jablka a uvaří si z nich kompot.

Jak se rozhodla, tak i učinila. Křižovatka u pisárecké vodárny byla sice rozvrtaná až hrůza, zato Anthropos dostal nové slušivé sako z modrého skla a přes řeku přibyl monstrózní betonový most, po němž nahoře duněla auta. Dole na pilířích toho mostu byla vtipně poetická výstava sprejovaných kreseb jakéhosi Tima. Uvědomila si před těmi osobitými výtvarnými kreacemi, že kolem ní vzniká nová kultura, pro ni již obtížně uchopitelná, ale svébytná a svěží. Masová média zatím tuhle novou kulturu naštěstí opomíjejí. Zatím.

Na zpáteční cestě brněnskou tramvají jela novým vozem, v němž cestující sedí nejenom po koních ve směru jízdy, ale i naopak vzájemně proti sobě. Seděla proti mládenci sotva sedmnáctiletému, klátivě neskladnému, jehož obličej byl poset pupínky akné. Byl tak nepůvabný ten hoch, že jí ho přišlo líto.

Ale když se jejich oči setkaly, mládek se na ni usmál. To nezažila od nikoho už kolik let. Usmála se na něj tedy i ona a mlčky mu nabídla jedno ze svých kyselých jableček. Rozpačitě je vzal a kousl do něho. Pak se usmál znovu.

Její staří přátelé by o tom uměli napsat báseň. Ona tu báseň právě prožila. Byla v ten okamžik šťastná.

Je nesmírné štěstí psát knihy, jak uvádí Ivan Blatný v mottu Starých bydlišť, ale je ještě větší štěstí a umění život prožívat, věděla nyní ona.

S úsměvem toho mládence bude dnes usínati jako s krásnou básní.

Až Janíček z hory pojede

Děvčátku začínal další z krásných dní. Jeho maminka ještě spala, ale ono sedělo na kolenou tatínkovi a jeli spolu ráno tramvají do mateřské školky. Venku byla tma, cestující namačkaní uvnitř vozu poklimbávali. Nakysle to čpělo zmačkanými sny, cigaretami, potem.

„Zazpívej!“ zašeptal dívence otec.

A do znechuceného ticha se po špičkách vloudil dětský hlásek tichý a tenký jako vlas:

„Juliana krásná pana u Dunaja šaty prala

*Dojeli tam tři husaři pod' Juliško pojed' s námi
Já bych s vámi ráda jela kdybych tu bratra neměla“*

Dítě ještě nechápallo smysl textu staré balady od Hodonína, pouze melodií vyjadřovalo svoji bezelstnou radost ze života:

„Bratra možeš otrávití možeš s náma přeca jeti“

Tváře pasažérů se probíraly z vnitřního zhroucení, nevěřičně ožívaly, začínaly se usmívat.

*„Jak bych já ho otrávila tomu sem sa neučila
Běž do lesa dubového najdeš hada jedového
Uvař mu ho k snídaničku připrav mu ho za rybičku“*

Tatínek bez výrazu civěl před sebe, ale jeho srdce bušilo utajenou hrdostí: „To už stačí,“ pohládl dceru.

Rozloučili se spolu ve školce po rituálu převlékání a holčička se spolu s ostatními žáčky oddala všem těm dětským radostem a strastem, jež učeně nazýváme sociální interakcí. Když ji Vojtíšek zatahal za vlasy, předala mu poslušně svého medvídka a šla si postěžovat Lucince, ta to požalovala Jiříčkovi a ten podrazil nohy Vojtíškovi, který v odplatu zatahal za vlasy Lucinku. A tak si hezky hráli a hráli až do oběda.

Šťastnější děti šly po o domů, naše děvčátko se společně se zbylými mateřinkami uložilo k povinnému odpočinku. Zkušeně zavřelo oči a předstíralo spánek, aby mu paní učitelka nemusela násilím zatlačovat víčka. Pak byly děti vypuštěny na školní pískoviště a toužebně vyhlížely, kdy si je rodiče vyzvednou. Holčička zůstávala obvykle mezi posledními, dnes zbyla úplně na konec. Tatínek se nervózní paní učitelce překotně omlouval a soukal dítě do civilních šatů. Jeli tramvají zpět domů, město kolem bylo zajímavé. Chtěla se v něm ještě chvíli projít a otec jí vyhověl. Hráli si spolu před výklady obchodů na to, co všechno by si koupili, kdyby byli bohatí.

„Já bych si koupila tam toho pejska a tady ten domeček. A ještě bych si koupila louku a živého pejska bych si koupila. A s těmi pejskami bych tam bydlela.“

„A co by bylo se mnou?“ zeptal se tatínek.

Chvíli přemýšlela: „Tebe bych si taky nechala,“ uklidnila jej.

Stáli potom u přechodu, na kterém nové elegantní lesklé auto přejelo starou paní. Bota té paní byla odhozena o velikananánský kus dál. Odřená, sešlapaná. Takovou by si holčička neobula. A zelená, kyselá jablička té paní se rozkutálela po celé vozovce.

Doma byla maminka už vzhůru. Děvčátko se převléklo a šlo do svého pokojíčku, aby neslyšelo, jak maminka na tatínka křičí. Ale stejně to slyšelo. Schoulilo se proto v koutku a nahlas mluvilo s oslíkem.

Po večeri se dívenka společně s tatínkem dívala na pohádky z videa.

„Pusť tam ty čerty,“ žadonila a tiskla se k němu.

„Nebudeš se bát, Pavlíčko?“

„Z videa oni nevyskočí, ale kdyby vyskočili, ty mě ubrániš.“ Podívala se mu zkoumavě do obličeje: „Ubráníš?“

„Ubráním,“ ujistil ji tatínek.

Když potom vypnuli televizi, vylezla tatínkovi na klín: „A teď mně ty čerty ještě jednou povykládej sám!“ poprosila. „Ale ať je to dlouho a ať to dobře dopadne.“

Otec tedy vyprávěl znovu o čertech, zamíchal do nich Rumcajse, Rákosníčka i Makovou panenku. Holčička si to v jeho náručí užívala a přísně hlídala, aby všechno bylo správně, aby třeba místo kůzlátka neřekl kozlátka. Byl to jejich zavedený rituál, kdy oni dva společně s pohádkami souzněli podle zavedených pravidel. Kdy předem věděli, jak to s kterou postavou skončí.

„A co bylo dnes ve školce?“ zajímal se tatínek.

Holčička se na něj zkoumavě zahleděla a pravila se zvláštním důrazem: „Branky body sekundy, do piči a do kundy!“

Ale tatínek ji zklamal. Nerozzlobil se, jak předpovídali svorně Jiříček s Lucinkou. U jejich rodičů prý tento výrok vyvolal pozdvižení. O co vlastně jde, to nevěděl nikdo z dětí, co jsou to ty branky body sekundy.

Večer jí pak tatínek před spaním znovu povídal. Nyní při zhasnuté lampičce u postýlky hovořil jejich společnou tajnou řečí, mořštinou. Byly to příběhy o chobotnicích a velrybách a žralocích a všelikých možných jiných potvorách příšerných mořských jedněch. Před kterými ale holčičku ve spaní chrání její ptáček, když tu zrovna tatínek není. Žlutý ptáček s červenou chocholkou, co každyčkou noc za oknem sedí a hlídá. Dívenka ptáčka opravdu viděla. Byl tam. Hlídal.

„Proč máš mokré oči, tatínku?“ zeptala se, ještě než usnula.

A tatínek ji dnes naposled pohlídal: „Spadlo mi do nich peříčko z nebe.“

Potom už děvčátko spalo a snilo další z krásných snů. *A co sú to za rybičky dyť nemá žádná hlavičky? Hlavičky sem urúbala pod okénko zakopala.*

Neveddělo ještě děvčátko, proč se její maminka celé dny potácí po bytě oblečená jenom ve spodním prádle. Netušilo dosud, že její tatínek právě přišel o zaměstnání.

Snilo své krásné sny děvčátko a těšilo se na další krásný den. Bude ráno v tramvaji zpívat *Až Janiček z hory pojede malované dřevo poveze.*

Balkónek s hliněnými vojáčky

Nevím už, kolik mi bylo let, když jsem si uvědomil pomíjivost lidské existence, ale byl jsem ještě děcko. Děcko, které se dosud bláhově domnívalo, že svět je tu pro ně a ono je zde napořád. Padlo to na mě jako cihla: všechno půjde dál, ale já už tady nebudu. Pak jsem to však rozdýchal, protože mi nic jiného nezbyvalo a spolužačka v mateřské škole Zdeňka Flódrová se mě otázala, jestli s někým chodím. Že jako jestli nechodím, tak že bych jako mohl chodit s ní. Nabídku jsem přijal.

Další krize se dostavila ve třiatřiceti. Konfrontoval jsem se vnitřně s Ježíšem Kristem, kterého v tom věku ukřižovali, a naznal, že na něj nemám. Načež mě Veronika Břízová rozvrátila konstatováním, že jsem za poslední rok strašlivě zchátral, že bych měl denně dělat kliky, čistit si zuby a miň chlastat. Že abych se nad sebou zamyslel.

Čtyřicáté narozeniny mi nezbylo než oslavit v práci, neboť můj alkoholik nadřízený měl data narození v evidenci a nikdy by mi absenci mejdanu neodpustil. Bylo to celé příšerně oficiální, leč nakonec se mi přece jen podařilo umrtvit alkoholem, pozvracet schody a málem znásilnit uklízečku, takže jsem se zařadil mezi ostatní. Když mě pak přeřadili na jinou pobočku, v mém posudku stálo: Je to kurva, ale pracovitá. V kolektivu spolupracovníků oblíben.

V den svých padesátin jsem při pivu sehrál několik šachových partií v restauraci a po zavírací době se přemístil do night clubu Marilion. Bylo to tam drahé, ale příjemné. A byla na mne hodná.

Výročí šedesátých narozenin jsem ovšem pojal velkoryse. Rozeslal jsem 83 tištěných pozvánek všem svým příbuzným, kolegům, přátelům i známým, objednal konferenční sál pro 60 účastníků s možností rozšíření o dalších 20 míst, pozval cimbálovou muziku, nechal nasmažit extra velké řízky, napéct dorty, připravit zeleninové saláty a mísy s ovocem, pořídil jsem si nový oblek. Začátek v 18:00 hodin. Ve 22:30 jsem pochopil, že nepřišel opravdu nikdo, ani moje dcera ne. Tak jsem vyplatil hudebníky a zapravil účet. Na lavičce v parku pak o půlnoci proklel sám sebe a prázdnou sedmičku Rulandského odložil spořádaně do odpadkového koše. Spolu s kravatou. Oběsit jsem se na ní nepokusil.

A zítra mi bude sedmdesát. Jedu tramvají do Nových Černovic, kde jsem prožil prvních patnáct let života. Řeka Svitava, ve které jsme se koupali a u které jsme měli zahrádku. Psychiatrická léčebna, za kterou jsme sáňkovali. Kluziště Na Čtverce, kde jsme bruslili.

Ulice Slámova a dům číslo popisné 45. Okrasný hrad z předzahrádky zmizel. Ani jediné jméno na zvoncích mi nic neříká. Strašně rád bych se podíval na místnost, ve které jsme bydleli, bez koupelny a teplé vody, s kamny na uhlí, ale s balkónkem do vnitřního traktu, s výhledem do zahrádek a na slepice pana domácího, s balkónkem těsně vedle opadané omítky sousedního domu. Na tom balkónku jsem si hrával s hliněnými vojáčky a o svátcích si pochutnával na polévce z králičí hlavy.

Strašně rád bych z něj pohleděl ještě jednou na zadní průčelí okolních domů. Právě to je horizont, který mne formoval. Ostýchám se však zazvonit, neboť co bych komu vysvětloval. Vždyť zářívá, ale stejně tak už i nostalgická skutečnost mého dětství může být do původního jasu rekonstruována jen podle zbytků někdejšího půdorysu. Ale i tento zbytek ztracené celistvosti má pro mne stále ještě obrovskou proměňující sílu. Láska i strach tu vystupují ve své zárodečné a latentní podobě, ale přitom ve zvláštní úplnosti. Vše je tu jednoznačné, buď vlídné, nebo strašlivě nepřátelské. Možná už jen tento svět je schopen obstát v konkurenci s maligní skutečností masmédií a virtuálních realit, s odlišněnou elektronickou komunikací. Jak rád bych si s tím chlapcem z balkónku zahrál s jeho hliněnými vojáčky.

Vzpomínám, jak jsme kdysi popíjeli na kolejích, když vtom se objevil starý pán s prosbou, zda se smí rozhlédnout, že právě v tomhle pokoji prý jako student bydlel. Ještě před svou emigrací v osmačtyřicátém. Nalili jsme mu víno a pán se svěřil, jak tady už nic a nikoho nemůže najít, jak se ulice jmenují jinak a jsou k nepoznání, jak nyní bydlí v malé vesničce Karmel poblíž San Francisca.

„Tam někde bydlí Robinson Jeffers,“ prohodil kdosi z nás.

Pán se podívil: „Jak vy znáte Robinson Jeffers, to je můj soused!“ Netušil, že sedí vprostřed studentů, mezi nimiž jsou básnickovy verše v překladu Kamila Bednáře populární.

Někdo polohlasem spustil:

*Zvedající se bouře, liják, šero
a burácející víchr*

a rackové vířící v tanci na počest bouře

Starý pán byl v šoku: „Vy vážně znáte Robinson Jeffers!“

„U nás ho zná každý,“ přisadil jsem si.

„Tak to v Americe nikdo, v Americe se lidé zajímají pouze o byznys,“ pokýval pán hlavou. Jak mu dnes rozumím. Jsem na tom podobně, ačkoli jsem z Brna paty nevytáhl.

Šourám se k tramvaji a cestu mi zastupuje stará ženská:

„Nejseš ty Robert?“

„Jsem,“ divím se.

„Já jsem s tebou chodila od první třídy až po devátou! A i do školky mateřské!“

Kroutím hlavou: „Vy jste která?“

„Vzpomínej, Robiku, vzpomínej.“

Za nic na světě si nemohu nikoho vybavit. Nebo že by?

„Zdeňka Flódrová?“ zkusím to.

„No vidíš, že sis vzpomněl! Já jsem už dvojnásobná vdova. A ty?“

„Taky tak nějak,“ odpovídám.

Najednou je mi jasné, s kým bych ty zítřejší sedmdesátiny mohl oslavit.

Na sviňu život, točí se mi hlava, nejlepší jsou trenky z rusáckýho praporu, jsem sice kurva, ale pracovitá.

„Zdenico, ty opico opicatá, vzpomínáš na naši soušku učitelku, co plakala, když umřel Klement Gottwald? Jak se jmenovala?“

„To už nevím, ale za deset let prý přiběhla do třídy a smála se, že americký prezident Kennedy je konečně mrtvý, že socialismus jasně vítězí.“

Zasmáli jsme se, protože plakat by nebylo společenské.

„Já jsem tehdy pro tebe rybičkou vyřezal z kůry prase.“

„To prase jsi vyřezal pro Zdenu Slavíkovou, co si vzala Honzu Strnada.“

„Honzu Strnada sis vzala ty, ne?“

„Já jsem si vzala Libora, co jsme mu říkali Bola.“

Měla pravdu. Všechno je jinak. Na sviňu svět.

Epilog

„Měl jste svým způsobem smůlu,“ řekne plešatý anděl rusovlasému cherubovi. „Chytil poslední ročník povinné prezenční vojenské služby, to je na prášky. Teď už máme pro boj se Satanem dobře cvičenou a ještě lépe placenou profesionální armádu s plamennými meči,“ ušklíbne se ironicky.

„To vidím,“ bude s ním souhlasit cherub při vracení erárních křídel a fasování perutí nebeských.

„Houby vidíte,“ plácne se plešatec zálibně přes panděro, „já to taky balím. Neprošel jsem kondičními testy a psychologickými testy, test intelligence jsem už rovnou vypustil. Anglicky neumím a ruština je mi na enono. Tu jejich Univerzitu obrany před hříchem ať si strčejí víte kam, já na ty jejich mírové mise Nebeské unie už nemám nervy.“

„Ve skladu byste přece ještě kus poctivé práce zastat mohl,“ zalichotí starému mladík.

„Nemohl, i ten sklad už mají na počítač!“

„A to budete muset, s prominutím, svatě pracovat?“

„Čerta starýho pracovat,“ pokřičuje se plešatý anděl. „Služební roky mi vyšly na knop, dostal jsem andělský důchod i andělské odstupné. Takže můžu v pohodě den co den chlastat pivo na rohu U Čtyř svatých stehén. Svatá Celestýna dřív dělala kantýnskou u nás v Armě, svatá Hermína byla instruktorkou karate. Jako hajzlbába jim vypomáhá bývalá čarodějnice z Brna. Svatý Petr si při čtení jejího hříchospisu mohl hlavu ukrotit, chtěla nechat pod zem propadnout Husáka. Však pojdte, mladej,“ rozhodne, „zvu vás na jedno!“

Cherubín nebude proti. Svatá Celestýna čepuje dobře napěněnou Staronebeskou dvanáctku a svatá Hermína ji roznáší jako vítr.

„Křen se šlehačkou,“ utře si opelichaný anděl hřbetem ruky pěnu z úst. „A je tu pěkný výhled na obláčky pod námi.“ Zašklebí se. „Ta civilka mohla být docela hlína, ne? Pomohl jste vůbec někomu?“

„Když oni si proleti tam dole naší pomoci neváží,“ posteskně si mladý anděl. „Zařídil jsem třeba jackpot jedné zbožné staropanenské učitelce,“ upije rozvážně.

„A ta se rozšoupla tak, že skončila v pekle,“ mávne rukou anděl olysalý, „to známe!“

„Až tak zas ne,“ zbrzdí jej mladík. „Obeplula sice svět s nějakým šantalou z inzerátu, ale pak věnovala všechny peníze na opuštěná zvířata a šla znovu učit. Prý se jí po všech těch Nekudech stýskalo.“

„Se šantalou? Co bych byl potom já?“

„Na svůj věk jste těžkej štramák,“ zalže mladý.

„Tak na to si dáme ještě dvě,“ rozhodne starý a položí mladému ruku na koleno.
 „Nebudeme si přece připíjet prázdnými korbely jak zbrojnoši v Daliborovi. Celestýnko!“
 „Už se to točí, chlapy!“ usměje se výčepnice od pípy. „Už se to točí jak na kolotoči.“
 „Že bych se taky snesl dolů a zkusil konat dobro?“ zauvažuje starý. „Naposledy jsem, ještě jako mlad'och, převáděl dítku přes propast po rozlámané lávce.“ Ztiší hlas do šepotu:
 „Ale svěřím vám tajemství,“ naznačí mnohoslibně.
 „Je to tam dole na sviňu svět,“ bude jej zrazovat mladý. Ale potom se vychytrale rozzáří: „U Božích Mlýnů jsou jistě lehy, melou pomalu.“
 „Co vy jste vlastně v civilu?“
 „Zatím nic. Maturoval jsem na nebeské hotelové škole a pak si ještě udělal bakaláře z dějin nebeského umění. Takže jsem před jménem Bc. a za jménem DiS.“
 „Co s tím u Božích Mlýnů?“
 „Sám nevím, ale podal jsem si tam přihlášku do konkurzu a přijali mě. Kdyby to u nich mlelo rychle, šel bych do cestovky dělat průvodce Očistcem. Nebo někde jako plavčík na plovárně hlídal, aby svatí pod vodou nepolykali andělíčky. Hihi. Co to vaše tajemství?“
 „Já už je zapomněl,“ nepřítomně odvěti starý.
 Hermína před ně zasune další dvě tykadla a zhodnotí situaci: „Máme rovnou točit dál? Nezapomeňte, že Velký Šéf nás všechny sleduje!“
 „Točte, děvčátka, točte,“ pokývne pokrytecky plešatec. „Točte na to dobro,“ obrátí zraky vzhůru a vzdechne. „Poslyšte, mladej, smí vlastnit anděl dole na Zemi bez povolení pejska? Já vždycky toužil mít jezevčíka. Hladkosrstého s křidélky.“ Podepře si hlavu. „A té vaší zbožné učitelce dám ještě šanci, když má ráda opuštěná zvířata,“ rozhodne se.
 Mladý anděl neodpoví.
 Starý bude mudrovat dál: „Vůbec bych si měl na kopírce sjet váš pracovní výkaz a napravit ty největší koniny, které jste v dobrém úmyslu napáchal. Takový adolescendy by ani dolů posílat neměli.“ Zasní se. „Ta učitelka by se třeba měla zamilovat, co říkáte?“
 Mladý anděl odfrkne: „To už bych z ní raději udělal ježibabu.“
 „To mluvíte o mně?“ zahrozí prstíkem koketně od pípy Celestýnka, „i vy kujóni jedni!“

Povídky této knížky nás zavádějí do osobitého „na sviňu světa“ svérázných lidských typů a osudů. Autorský rukopis nese stopy bohaté životní zkušenosti: sympatického brňáctví, požívačného opojení slastmi života, ale i tušení čehosi metafyzického. Prokeš ukazuje život se vši jeho syrovostí i veselím, je fascinován obyčejnými lidskými touhami a pocity, balancuje na hraně mezi ironií a shovívavostí. Sarkasmus povídek podpirá osobitá stylizace s vyhraněnými pointami, v níž i drsnější jazykové prostředky získávají nečekaně poetický rozměr. Je to poetika založená na hovorové češtině i nářečí, na jadrných výrazech, neotřelých metaforách a okouzlení poezií vulgarismů, přitom však poetika zvláštním způsobem křehká, ba snad až starosvětská. Vzájemné propojení jednotlivých povídek dává jejich vyznění další a často překvapující rozměr. Autor se tak úplně nevzdává stylu, kterým se představil už ve svém prozaickém debutu z počátku let devadesátých. Tehdy vstoupil na českou literární scénu s rozsáhlým generačním románem „Sestup do základního tábora“, jež líčil zejména strasti a slasti učitelského povolání za dob normalizace.

David Povolný

Josef Prokeš (narozen 1947 v Brně) působí jako docent na Fakultě informatiky Masarykovy univerzity, dříve však byl mimo jiné deset let ve svobodném povolání písničkáře a v rozhlase natáčel své písně i s orchestrem Gustava Broma nebo s rockovou formací Progres Organization. Z jeho četných odborných publikací jmenujme alespoň Škola pro 21. století (1993), Ředitel školy a začínající učitelé - sociální vztahy v pedagogickém týmu (1993), Nebýt stádem Hamletů (1994), Nečítankové dospívání (1994), Nečítankové dětství (1995), Člověk a počítač aneb svítání digitální kultury (2000), Estetická výstavba české folkové písně v 60. – 80. letech XX. století (2003), Dětský svět v české próze 60. let XX. století (2003), Významová interpretace uměleckých textů (2006). Jeho povídky v autorském podání si můžeme poslechnout na CD Aspoň zavři hubu, když se divíš (2005), Slečno, budete vystupovat? (2006), Platím utopence, kafe a rum (2007).